



**TELEKOMÜNİKASYON
KURUMU**

**2004 YILI FAALİYET
RAPORU**

İÇİNDEKİLER

Şekiller Listesi.....	III
Çizelgeler Listesi.....	IV
Simgeler ve Kısaltmalar.....	V
1. TELEKOMÜNİKASYON KURUMU VE YAPISI	1
1.1. Kurumsal Yapı	1
1.1.1. İnsan Kaynakları	3
1.1.2. Mali Yapı.....	4
1.1.3. Fiziki Altyapı, Kurum Hizmet Binası	6
1.1.4. Kurumsal E-Dönüşüm Çalışmaları	7
1.2. Telekomünikasyon Kurumu Hizmet Sunum İlkeleri	7
1.2.1. ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi (KYS).....	8
1.2.2. Kurumun Kalite Politikası.....	8
1.2.3. Kurumun Misyonu	8
1.2.4. Kurumun Vizyonu.....	8
2. TÜRKİYE'DE TELEKOMÜNİKASYON SEKTÖRÜ.....	9
2.1. Mevcut Durum.....	9
2.1.1. İşletmeciler ve Sunulan Hizmetler	9
2.1.2. Telekomünikasyon Göstergeleri	11
3. EKONOMİK, HUKUKİ VE TEKNİK DÜZENLEME, YETKİLENDİRME, DENETLEME VE UZLAŞTIRMA FAALİYETLERİ	23
3.1. Düzenlemeler	23
3.1.1. Tarife Düzenlemeleri.....	23
3.1.2. Erişim ve Arabağlantı Düzenlemeleri	24
3.1.3. Numaralandırma Düzenlemeleri	28
3.1.4. Tüketici Hakları Düzenlemeleri	30
3.1.5. Rekabetin Sağlanmasına Yönelik Düzenlemeler	33
3.1.6. Devam Eden Düzenleme Çalışmaları	35
3.1.7. Elektronik İmza Kanunu ve İkincil Düzenlemeler.....	35
3.1.8. Spektrum Yönetimi	36
3.1.9. Teknik Düzenleme ve Standardizasyon	44
3.2. Yetkilendirme	60
3.2.1. Telekomünikasyon Hizmet ve Altyapılarına İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliği	60
3.2.2. 5189 sayılı Kanunla Öngörülen Görev Sözleşmelerinin Hazırlanması	61
3.2.3. Elektronik Haberleşme Kanunu Tasarısı Taslağı.....	62
3.2.4. Devam eden Yetkilendirme Çalışmaları	63
3.3. Denetleme	68
3.3.1. Spektrum İzleme ve Denetimi Faaliyetleri ve Milli Monitör Sistemi.....	68
3.4. Uzlaştırma	72
3.5. Kurul Kararları.....	72
4. ULUSLARARASI İLİŞKİLER	73
4.1. Avrupa Birliği ile İlişkiler.....	73
4.2. Uluslararası Telekomünikasyon Kuruluşlarıyla İlişkiler.....	76
4.2.1. Uluslararası Telekomünikasyon Birliği-ITU	76
4.2.2. Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Avrupa Konferansı-CEPT	77
4.2.3. Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü-ETSI.....	77
4.3. Diğer Uluslararası Kuruluşlarla İlişkiler.....	77

4.4.	Bölgesel İşbirliği Kuruluşları	78
4.5.	Uluslararası Anlaşmalar	79
4.6.	Avrasya Telekomünikasyon Düzenlemelerinde İşbirliği Projesi.....	79

Şekiller Listesi

Şekil 1-1 Organizasyon Şeması.....	2
Şekil 1-2 Bölge Müdürlükleri ve Bağlı İller	3
Şekil 1-3 Kurum Gelirleri (x Milyon TL)	4
Şekil 1-4 2004 Yılı Kurum Harcamaları (Milyon TL).....	5
Şekil 1-5 2004 Yılı Kurum Harcamaları (Milyon TL).....	6
Şekil 2-1 PSTN Abone Sayıları	12
Şekil 2-2 Türk Telekom Abonelerinin Bölgesel Dağılımı	14
Şekil 2-3 2004 Yılı Türk Telekomda Yeni Aboneler ile Ayrılan Abonelerin Dağılımı	14
Şekil 2-4 Türk Telekomun Santral Kapasitesi ile Lokal ve Prensibal Hat Sayısının Karşılaştırılması	15
Şekil 2-5 Türk Telekom Personel Dağılımı	15
Şekil 2-6 GSM Abone Sayısı	16
Şekil 2-7 GSM Abonelerinin Bölgesel Dağılımı	18
Şekil 2-8 Baz İstasyonlarının Bölgesel Dağılımı	19
Şekil 3-1 Sistem Kurma İzinleri Bulunan Telsiz Cihazların Sayısal Dağılımı	43
Şekil 3-2 Ruhsat Almış Telsiz Cihazı Kullanıcılarının Sayısal Dağılımı	44
Şekil 3-3 Onay Etiketi Bulunmayan Cihazlara İlişkin Emniyet Birimlerince Yürütülen Denetimler	51
Şekil 3-4 Denetimlerin İller Bazındaki Dağılımı	52
Şekil 3-5 Denetim Başına Ele Geçirilen Kaçak Cihaz Dağılımı.....	52
Şekil 3-6 Yerli Ürünler İlişkin İstatistikler	53
Şekil 3-7 İthal GSM Ürünlerine İlişkin İstatistikler	54
Şekil 3-8 Mukayeseli İmalat- İthalat İstatistikleri	55
Şekil 3-9 Piyasa Denetimi Yapılan 3562 farklı Ürünün Sınıflandırılması.....	57
Şekil 3-10 Piyasa Denetimi Yapılan Ürünlerin Alt Sınıflara Göre Dağılımı.....	57
Şekil 3-11 Piyasa Denetimi Yapılan 3562 farklı Ürünün Menşelerine Göre Dağılımı	57
Şekil 3-12 Teknik Düzenlemelere Uygun Bulunmayan Cihaz Türleri ve Miktarları	58
Şekil 3-13 Teknik Düzenlemelere Uygun Bulunmayan Cihazlara Uygulan İdari İşlemler.....	58
Şekil 3-14 Teknik Düzenlemelere Uygun Bulunmayan Cihazların Menşelerine Göre Dağılımı	59

Çizelgeler Listesi

Çizelge 1-1 Telekomünikasyon Uzman ve Uzman Yardımcılarının Sayısı.....	3
Çizelge 1-2 Çalışanların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	3
Çizelge 1-3 Çalışanların Cinsiyete Göre Dağılımı.....	4
Çizelge 2-1 PSTN Abone Sayıları	12
Çizelge 2-2 PSTN Penetrasyon Değerleri.....	13
Çizelge 2-3 Türk Telekom Abonelerinin Bölgesel Dağılımı (Aralık 2004).....	13
Çizelge 2-4 GSM Abone Sayısı	17
Çizelge 2-5 2004 Yılı Aylar İtibariyle Bölgesel GSM Abone Bilgileri.....	17
Çizelge 2-6 Baz İstasyonu ve İlgili Bileşenlerin Sayısı	18
Çizelge 2-7 GSM Yıllık Gelir- Yatırım Bilgileri (x Milyar ABD doları).....	19
Çizelge 2-8 Lisanslı İşletmeci Sayıları.....	20
Çizelge 2-9 Yıllar İtibariyle İnternet Kullanıcı Sayıları.....	22
Çizelge 3-1 Tespit Edilen Yasal Olmayan Cihazlar ve Ekonomik Kayıp Bileşenleri.....	56
Çizelge 3-2 GSM İşletmecilerine Ait Güvenlik Sertifikası İşlemleri	68
Çizelge 3-3 Sabit Telekomünikasyon Sistemleri Vatandaş Şikayetleri.....	69
Çizelge 3-4 Enterferans Şikayetleri.....	70
Çizelge 3-5 MMS Konfigürasyonu	71
Çizelge 3-6 Yıllara Göre Kurul Toplantı ve Kurul Kararı Sayısı	72

Simgeler ve Kısaltmalar

(x*)DSL	Digital Subscriber Line Sayısal Abone Hattı (*: x yerine kullanılan harfler teknolojinin farklı tiplerini ifade etmektedir)
1G	Birinci Nesil Mobil Haberleşme Sistemleri
2G	İkinci Nesil Mobil Haberleşme Sistemleri
3G	Üçüncü Nesil Mobil Haberleşme Sistemleri
AB	Avrupa Birliği European Union
ABD	Amerika Birleşik Devletleri United States of America
AM	Amplitude Modulation Genlik Modülasyonu
AP30	Appendix 30 (ITU/R) Ek 30 (ITU/R)
BM	Birleşmiş Milletler United Nations
BT	Bilgi Teknolojileri
BTS	Baz İstasyonu
CA	Competent Authority Yetkili Kurum
CB	Citizen Band Halk Bandı
CEPT	European Conference of Postal and Telecommunications Administrations Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Avrupa Konferansı
CSP	Certification Service Provider Sertifika Hizmeti Sağlayıcıları
CMSV	Kontrol Bakım Onarım ve İkmal Aracı
DBTZ	Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi
DEC	Decision Karar
DF	Direction Finding Yön Kestirme
DSL	Digital Subscriber Line Sayısal Abone Hattı
DTM	Dış Ticaret Müsteşarlığı
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
ECC	Electronic Communication Committee Elektronik Haberleşme Komitesi
ECO	European Communications Office Avrupa Haberleşme Ofisi
ECTRA	European Committee for Telecommunications Regulatory Affairs Avrupa Telekomünikasyon Regülasyon Komitesi
EFIS	ERO Frequency Information System ERO Frekans Bilgi Sistemi
EPG	Etkin Piyasa Gücü
ERC	European Radiocommunications Committee Avrupa Radyokomünikasyon Komitesi
ERG	European Group of Regulators for Electronic Communications Avrupa Elektronik Haberleşme Düzenleyici Otoriteleri Grubu
ERO	European Radiocommunications Office Avrupa Radyokomünikasyon Ofisi
ETO	European Telecommunications Office Avrupa Telekomünikasyon Ofisi

ETSI	European Telecommunications Standards Institute Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü
FM	Frequency Modulation Frekans Modülasyonu
GHz	Giga Hertz
Gİ	Genel İzin
GMDSS	Global Maritime Distress and Safety System Küresel Deniz Tehlike ve Güvenlik Haberleşme Sistemi
GMPCS	Global Mobile Personal Communications by Satellite Uydular Üzerinden Küresel Haberleşme Sistemi
GPRS	General Package Radiocommunication Services Genel Paket Anahtarlama Telsiz Hizmetleri
G-Rex	Global Regulator's Exchange Küresel Düzenleyici On-line Bilgi Alışverişi
GSM	Global System for Mobile Communications Küresel Mobil Komünikasyon Sistemi
HYK	Haberleşme Yüksek Kurulu Communication Supreme Board
Hz	Hertz
ICAO	International Civil Aviation Organization Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü
ICET	Intergovernmental Conference on Emergency Telecommunications Acil Durum Haberleşmesine İlişkin Hükümetlerarası Konferans
ID	Identification Tanımlama
IMEI	International Mobile Station Equipment Identification Uluslararası Mobil Cihaz Kodu
IMO	International Maritime Organization Uluslararası Denizcilik Örgütü
IP	Internet Protocol İnternet Protokolü
ISDN	Integrated Services Digital Network Tümleşik Hizmetler Sayısal Ağı
ISPC	International Signalling Point Code Uluslararası İşaretler Nokta Kodu
ISO	International Organization for Standardization Uluslararası Standardizasyon Örgütü
ISS	İnternet Servis Sağlayıcısı
ITU	International Telecommunication Union Uluslararası Telekomünikasyon Birliği
ITU-R	International Telecommunication Union/Radiocommunications Sector Uluslararası Telekomünikasyon Birliği/Radyokomünikasyon Sektörü
ITU-RR	International Telecommunication Union/Radio Regulations Uluslararası Telekomünikasyon Birliği/Telsiz Tüzüğü
ITU-SAT ICC	International Telecommunication Union/Satellite Intersector Coordination Committee Uluslararası Telekomünikasyon Birliği/Uydu konusunda Sektörler arası Koordinasyon Komitesi
ITU-D	International Telecommunication Union/Development Sector Uluslararası Telekomünikasyon Birliği /Kalkınma Sektörü
ITU-T	International Telecommunication Union/Telecommunications Standardization Sector

	Uluslararası Telekomünikasyon Birliği:/Telekomünikasyon Standardizasyon Sektörü
KHz	Kilo Hertz
KURUM	Telekomünikasyon Kurumu
KYS	Kalite Yönetim Sistemi
LAN	Local Area Network Yerel Alan Ağı
MHz	Mega Hertz
MMS	Milli Monitör Sistemi National Monitoring System
MMS KOMPONENT	Milli Monitör Sistemi Komponenti
MMS	Multimedia Message System Multimedya Mesaj Hizmetleri
MOBBC	Mobil Radyo-Tv yayınları Ölçüm Sistemi
MOBDF	Mobil Yönkestirme ve Monitör İstasyonu
MoU	Memorandum of Understanding Mutabakat Zaptı
MSS	Mobile Satellite Service Mobil Uydu Servisi
NSPC	National Signalling Point Code Ulusal İşaretleme Nokta Kodu
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
OKK	Ortaklık Konseyi Kararı Association Council Decision
PC	Personal Computer Kişisel Bilgisayar
PP	Plenipotentiary Conference Tam Yetkili Temsilciler Konferansı
PREPCOM	Preparation Committee Hazırlık Komitesi
PRO	Prosedür
PSTN	Public Switched Telephony Network Sabit Telefon Şebekesi
R&TTE	Radio&Telecommunications Terminal Equipment Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları
R/L	Radiolink
RCC	Regional Commonwealth in the Field of Communications Haberleşme Alanında İşbirliği Bölgesel Devletler Topluluğu
RES.	Resolution Karar
RK	Rekabet Kurumu
RLAN	Radio Local Area Network Yerel Alan Radyo Şebekesi
RMC	Regional Monitoring Control Center Bölge Monitör Kontrol Merkezi
RRS	Bölge Uzaktan Kumandalı Sabit Monitör İstasyonu

Rx	Receiver Alıcı
SAR	Specific Absorption Rate Özgül Soğurulma Hızı
SMS	Short Message Service Kısa Mesaj Servisi
SSL	Secure Socket Layer Güvenli Soket Oluşturma
TAIEX OFİSİ	Technical Assistance Information Exchange Office Teknik Yardım Bilgi Değişim Ofisi
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCAM	Telecommunication Convenient Appreciate and Monetary Committee Telekomünikasyon Uygunluk Değerlendirme ve Piyasa Gözetimi Komitesi
TGM	Telsiz Genel Müdürlüğü General Directorate of Radiocommunications
TK	Telekomünikasyon Kurumu Telecommunications Authority
TR	Telekomünikasyon Ruhsatı
TRRS	Uzaktan Kumandalı Seyyar Monitör İstasyonu
TPRM	Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Mekanizması
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
TTTE	Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TÜRKAK	Türk Akreditasyon Kurumu
TÜRK TELEKOM	Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi
TV	Televizyon
Tx	Verici Transmitter
UMTH	Uzak Mesafe Telefon Hizmetleri
UMTS	Universal Mobile Telecommunication System Evrensel Mobil Telekomünikasyon Sistemi
UPS	Uninterruptible Power Supply Kesintisiz Güç Kaynağı
VHF	Very High Frequency Çok Yüksek Frekans
VoIP	Voice over Internet Protocol İnternet Protokolü Üzerinden Ses İletimi
VSAT	Very Small Aperture Terminal Çok Küçük Çaplı Terminal
WRC	World Radiocommunication Conference Dünya Radyokomünikasyon Konferansı

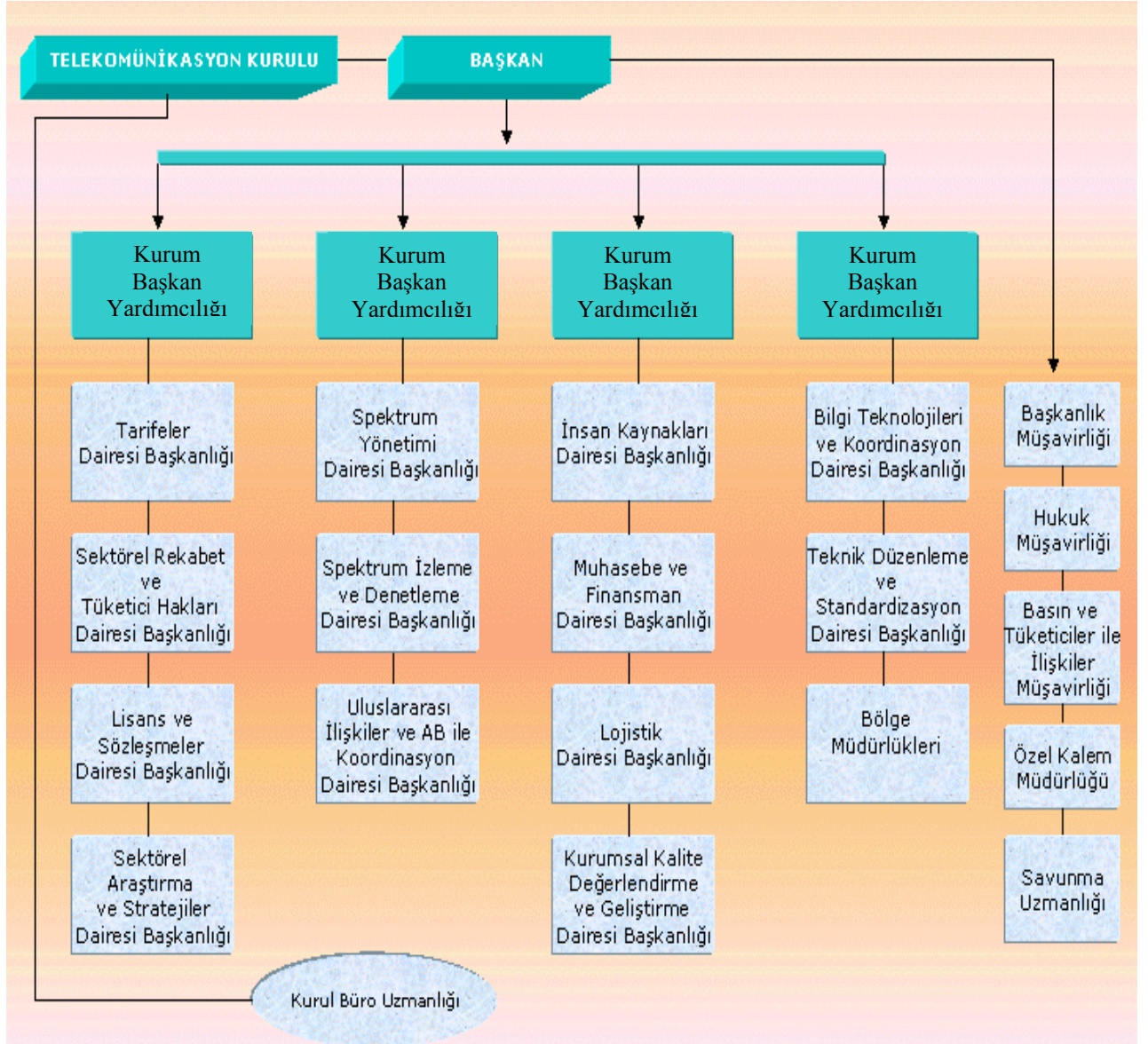
1. TELEKOMÜNİKASYON KURUMU VE YAPISI

1.1. Kurumsal Yapı

Telekomünikasyon Kurumu, 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu ile 2813 sayılı Telsiz Kanununda değişiklik yapan, 27 Ocak 2000 tarih ve 4502 sayılı Kanun ile kurulmuştur. Kurum; Kanunlarla öngörölen yetki ve sorumlulukları uygulamak ve verilen diğer görevleri yapmak üzere kamu tüzel kişiliğini ve idari ve mali özerkliği haiz özel bütçeli kuruluştur. Kurul görevlerini yerine getirirken bağımsızdır. Kurumun ilişkili olduğu bakanlık Ulaştırma Bakanlığıdır.

Kurumun karar organı bir başkan ve altı üyeden oluşun Telekomünikasyon Kurulu'dur. 2813 sayılı Kanunda 16.06.2004 tarih ve 5189 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle Telekomünikasyon Kurulunun üye sayısı beşten yediye yükseltilmiştir. Kurul, Kurul Başkanı, telsiz hizmetlerini temsil eden bir, tüketici haklarını temsil eden bir, telekomünikasyon hizmetlerini temsil eden iki ve telekomünikasyon sektörünü temsil eden iki üyeden oluşmaktadır. Kurul Başkanı aynı zamanda Kurumun en üst amiri olup, Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumludur. Kurul, Başkanın teklifi üzerine üyelerden birini İkinci Başkan olarak seçmektedir.

Kurulun icra organı olan Kurum, Merkez teşkilatında Kurum Başkan Yardımcılıkları, Ana Hizmet Birimleri, Danışma Birimleri ve Yardımcı Hizmet Birimleri ile Bölge teşkilatında halen 7 adedi faal olmak üzere 10 adet Telekomünikasyon Bölge Müdürlüğünden oluşmaktadır. (Şekil 1- 1 ve Şekil 1- 2).



Şekil 1-1 Organizasyon Şeması



Şekil 1-2 Bölge Müdürlükleri ve Bağlı İller

1.1.1. İnsan Kaynakları

2004 yılında, Kurumun merkez birimlerinde 333, Bölge Müdürlüklerinde 122 adet olmak üzere toplam 455 adet dolu kadro bulunmaktadır. Kurumun uzman ve uzman yardımcıları sayısı, çalışanların eğitimi durumlarına ve cinsiyetine göre dağılımını içeren bilgileri Çizelge 1-1, 1-2 ve 1-3'te gösterilmektedir.

Çizelge 1-1 Telekomünikasyon Uzman ve Uzman Yardımcılarının Sayısı

T.Uzm.	37
T.Uzm.Yrd.	37
Toplam	74

Çizelge 1-2 Çalışanların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

EĞİTİM DURUMU	MERKEZ	TAŞRA	TOPLAM
Doktora	12	0	12
Yüksek lisans	51	15	66
Lisans	158	64	222
Önlisans	29	37	66
Diğer	56	33	89

Çizelge 1-3 Çalışanların Cinsiyete Göre Dağılımı

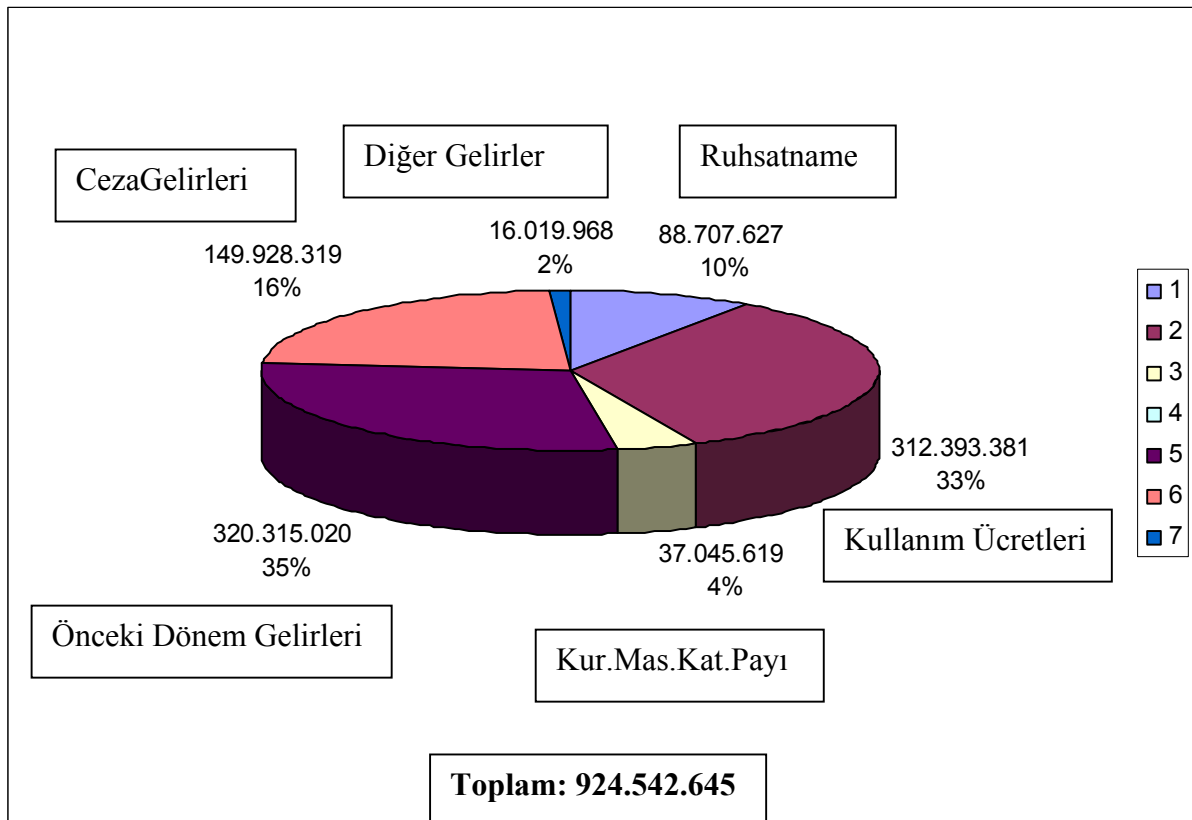
	MERKEZ	TAŞRA	TOPLAM	%
TK Personel Sayısı	306	149	455	100
TK Erkek Personel Sayısı	178	109	287	63,07
TK Bayan Personel Sayısı	128	40	168	36,93

1.1.2. Mali Yapı

Kurum idari ve mali özerkliği haiz özel bütçeli bir kamu tüzel kişiliğidir. Mali işlemler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre yürütülmektedir.

1.1.2.1. Kurum Gelirleri

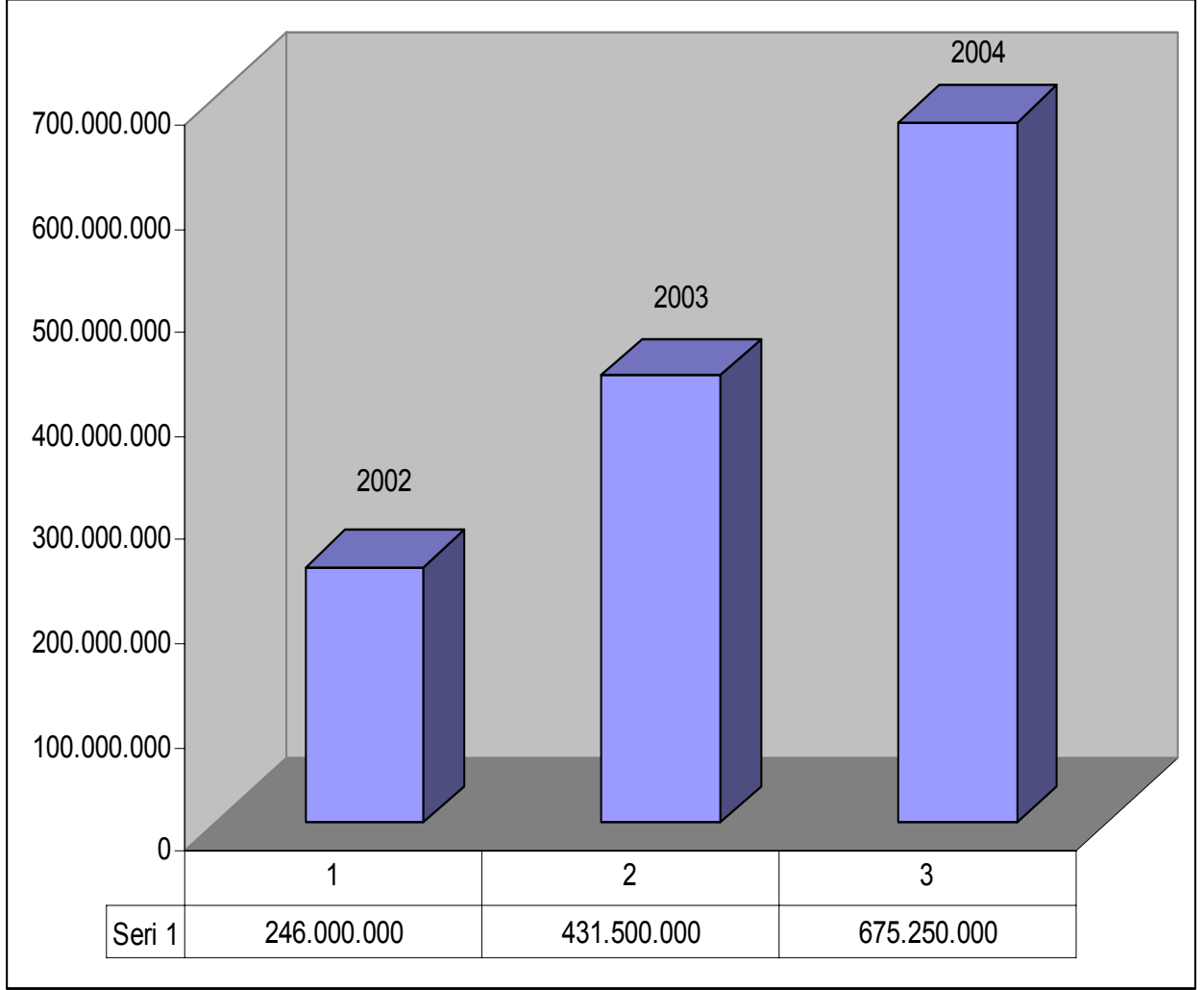
Kurumun 2004 yılı gelirlerinin gelir çeşidine göre dağılımı şekil 1-3'de görülmektedir. Kurum gelirlerinin % 43'ünü ruhsatname ve kullanım ücretleri, % 35'ini önceki dönem gelirleri, % 16'sını ceza gelirleri, % 4'ünü kurum masraflarına katkı payı, % 2'sini ise diğer gelirler oluşturmaktadır.



Şekil 1-3 Kurum Gelirleri (x Milyon TL)

1.1.2.2. Hazineye Yapılan Aktarmalar

Kurum, yürütmekte olduğu hizmetlerden dolayı elde ettiği gelirlerin çok büyük bir bölümünü Hazineye aktarmaktadır. Bu kapsamda 2004 yılı sonu itibariyle Hazineye 1.352.750.000.- Milyon TL (1.352.750.000.-YTL) aktarmış olup, yıllar itibariyle aktarılan tutarlar ile 3 yıllık toplam içindeki oranları şekil 1-4’de gösterilmektedir.



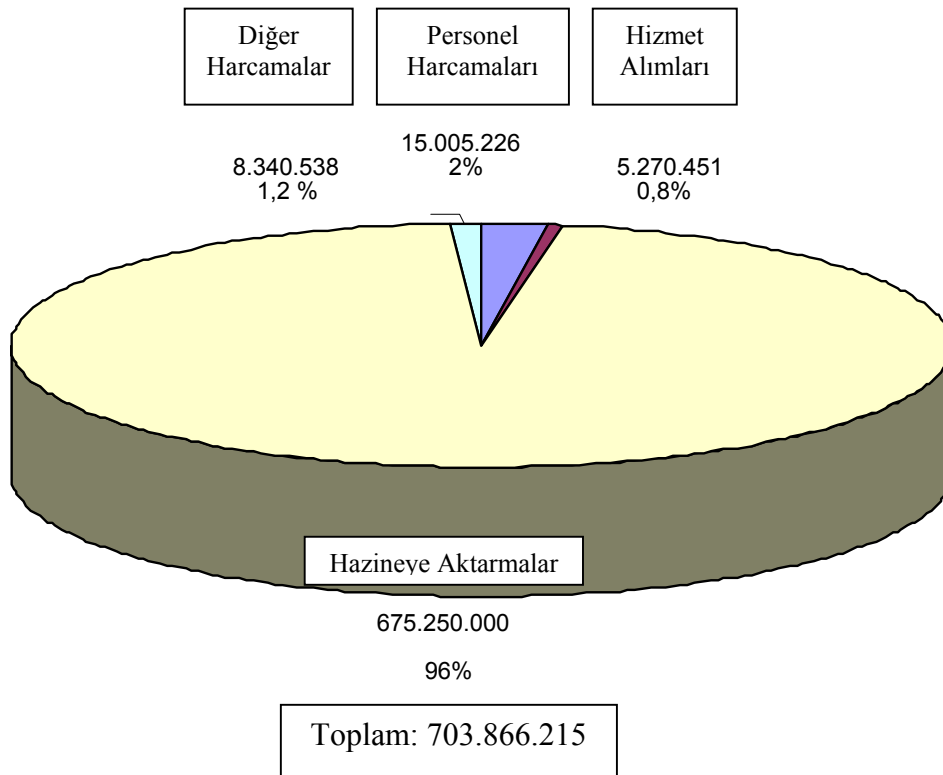
Şekil 1-4 2004 Yılı Kurum Harcamaları (Milyon TL)

1.1.2.3. Kurum Harcamaları

2004 Yılı Kurum Bütçesinde, Genel Yönetim Giderleri ve Faaliyet Dışı Giderler için 58.700.000.-Milyon TL (58.700.000.-YTL) ödenek konulmuş olup, Hazineye aktarılması için bir ödenek tahsis edilmemiştir. Ancak, 5035 sayılı kanun doğrultusunda alınan 01.08.2003 tarih 2003/305 sayılı Kurul Kararı gereğince Kurumun zorunlu ihtiyaçları dışındaki gelir

fazlası olan 675.250.000.-Milyon TL(675.250.000.-YTL) hazineye aktarılmıştır. Yıl sonu itibariyle Hazineye yapılan aktarmalar dahil harcama toplamı 703.866.215.- Milyon TL (703.866.215.- YTL) olarak gerçekleşmiş olup, 220.543.719.- Milyon TL (220.543.719.- YTL) net kar elde edilmiştir.

Kurum harcamalarının gider çeşitlerine göre tutarları ile oranları şekil 3’de yer almaktadır. Burada da görüleceği üzere, Kurum harcamalarının % 96’sını Hazineye yapılan aktarmalar, % 4’ü ise Kurum personelinin aylıkları ile diğer her türlü mal, hizmet alımları oluşturmaktadır.



Şekil 1-5 2004 Yılı Kurum Harcamaları (Milyon TL)

1.1.3. Fiziki Altyapı, Kurum Hizmet Binası

1.1.3.1. Kurum Hizmet Binası

Kurum hali hazırda Demirtepe’de bulunan binada hizmet vermektedir. Bina 14 katlı ve yaklaşık 7.000m² kullanım alanına sahip olup kişi başına, ortak kullanım alanlarıyla birlikte 15m² düşmekte ve binada 130 araçlık otopark bulunmaktadır. Binanın B3 katı ise kurum arşivi olarak düzenlenmiştir. Ancak ulusal ve uluslararası bir çok toplantılara ev sahipliği

yapmak zorunda olan Kurum mülkiyeti kendisine ait binaya ihtiyacı bulunmaktadır. Kurumun kendi hizmet binasının alınması için piyasa araştırması devam etmektedir.

1.1.3.2. Bölge Müdürlüğü Hizmet Binaları

Mersin, Erzurum, Samsun Bölge Müdürlükleri için hizmet binaları satın alınmış, İstanbul ve Diyarbakır Bölge Müdürlükleri için de uygun bina bulunmadığından kiralama yoluna gidilmiştir. Ankara ve İzmir Bölge Müdürlükleri için daha önce olduğu gibi Ulaştırma Bakanlığına ait binaların Kuruma tahsis edilmesi sağlanarak merkez bina modeli esas alınıp tadilat ve donatım işleri ikmal edilmiştir.

1.1.4. Kurumsal E-Dönüşüm Çalışmaları

1.1.4.1. e-Kurum'a Dönüşüm Projesi

e-Kuruma Dönüşüm Projesi ihalesi 2004 yılı içinde Şubat ve Ağustos aylarında 2 kez yapılmış, ihaleler tekliflerin yetersiz kalması sebebiyle iptal edilmiştir. e-Kurum'a Dönüşüm Projesini gerçekleştirme çalışmalarına devam edilmektedir.

1.1.4.2. e-İmza ve Kurumsal Ağ Güvenliği

Kurum e-imza sertifikaları alt yapısına destek vermek, Doküman ve Arşiv Yönetim Sisteminin güvenli olarak kullanılabilmesi için temel oluşturmak ve Kurumun merkez ile bölgeler arası LAN/WAN ağ yapısının güvenli hale getirilerek, ISO17799 Kurumsal Güvenlik Standardının sağlanabilmesi için TÜBİTAK – UEKAE ile Telekomünikasyon Kurumu Bilgi Sistemleri Güvenliği Proje çalışmalarına devam edilmektedir.

1.1.4.3. WEB Sayfası

Web sayfasının içeriği zenginleştirilmiş ve tasarımı yenilenmiştir.

1.2. Telekomünikasyon Kurumu Hizmet Sunum İlkeleri

Kurum, düzenleyici otorite olarak yapmış olduğu düzenleme, yetkilendirme ve denetim faaliyetlerinde çağdaş bir yönetim sistemi ile hizmet verebilmek için toplam kalite yönetimi felsefesini esas almıştır.

1.2.1. ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi (KYS)

Kurum, KYS'yi kurmuş ve KYS bağımsız belgelendirme kuruluşu olan Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından 11/12/2002 tarihinde onaylanmıştır. Böylece Kurum TSE-ISO-EN 9001:2000 KYS belgeli ilk özerk kurum haline gelmiştir. Kurumda KYS'nin yeterliliğinin ve etkinliğinin sağlanması amacıyla ve ISO 9001:2000 standartları gereği olarak tüm merkez birimlerini ve faal durumda bulunan 7 Bölge Müdürlüğünü kapsayan yıllık iç kalite denetimlerinin birincisi 10/03/2004-08/04/2004 tarihleri arasında, ikincisi ise 03/09/2004-5/10/2004 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, KYS Performans Raporu sonuçları da Kurula sunulmuştur. Kurumda uygulanmakta olan KYS'nin belge uzatım tetkiki TSE tarafından 26-27/10/2004 tarihinde gerçekleştirilmiş ve 12/11/2004 tarihinde onaylanmıştır.

1.2.2. Kurumun Kalite Politikası

Kurumun mensubu olmaktan mutluluk duyan ve konusunda kariyer sahibi personelimize hizmet vermek, küreselleşen dünyanın itici gücü iletişim sektörünün bütününe içeren düzenleyici işlemleri uluslararası norm ve standartlara uygun olarak yerine getirmek, hizmet veren ve hizmet alanların memnuniyet düzeylerini yükseltmek, misyon ve vizyonumuzun farkında olarak sorumluluk bilinci içinde hizmetlerimizden faydalanan herkese eşit ve adil davranmak, bilim ve teknolojiye yeniliklere uygun olarak hizmet kalitemizi sürekli geliştirmek, kalite yönetim sisteminin şartlarına uyarak sistemin etkinliğini sürekli iyileştirmek ve en iyi olmaktır.

1.2.3. Kurumun Misyonu

Türkiye'deki telekomünikasyon hizmetlerinin hızlı, kaliteli ve ucuz sağlanması amacıyla yönlendirme, düzenleme ve denetleme yoluyla sektörde yasalara uygunluğun sağlanması, ilgili kurumlarla ilişkilerin yürütülmesi, teknolojik gelişmelerin izlenmesi, rekabetin korunması, uluslararası normlara uygunluğun sağlanması, tüketicinin korunması, kalkınma ve güvenlik politikalarının gözetilmesidir.

1.2.4. Kurumun Vizyonu

Türkiye'deki telekomünikasyon sektörünün uluslararası standartlara ulaşmasını sağlayan, araştırma – geliştirme faaliyetleriyle dünyadaki gelişmelere katkıda bulunan, sektöre yön veren, uygulamaları izleyen ve denetleyen, toplumun telekomünikasyon hizmetlerinden en üst düzeyde, sorunsuz, en uygun fiyatlarla yararlanmasını sağlayan ve devletin telekomünikasyon politikası oluşturmasında etkin rol oynayan bir kuruluş olmaktır.

2. TÜRKİYE'DE TELEKOMÜNİKASYON SEKTÖRÜ

2004 yılı Türk telekomünikasyon sektörü için bir dönüm noktası olmuştur. 1 Ocak 2004 tarihi itibarıyla serbestleşme süreci başlamış ve Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin (Türk Telekom) altyapı ve ses alanındaki tekel hakkı sona ermiştir. Bu çerçevede, ses hizmetlerinin Türk Telekom dışında alternatif işletmeciler tarafından da sunulmasına imkân tanıyan yetkilendirmeler yapılmıştır.

Sektörün serbestleşme sürecine hazırlanabilmesi için 2003 yılında büyük bir özveri ile çalışarak gerekli düzenleme ve yetkilendirme çalışmalarının tamamlanması için olağanüstü bir performans gösteren Kurum, 2004 yılında da çalışmalarına aynı gayret içerisinde devam etmiştir.

Bu bölümde Türkiye telekomünikasyon sektörüne ilişkin olarak; sektördeki işletmeciler tanıtılmış ve PSTN, GSM, İnternet ve diğer hizmetlere yönelik inceleme ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

2.1. Mevcut Durum

2.1.1. İşletmeciler ve Sunulan Hizmetler

Kurumun yetkilendirme çalışmaları 2004 yılında da devam etmiş, mevcut yetkilendirmelere ilâve olarak toplam 67 yeni işletmeci sektöre giriş yapmış ve sektördeki işletmeci sayısı 192'ye yükselmiştir. Sektöre yeni giren işletmecilerden 43'ü uzak mesafe telefon hizmetleri, 3'ü uydu telekomünikasyon hizmetleri, 1'i GMPCS mobil telefon hizmetleri, 11'i karasal hatlar üzerinden veri iletimi, 9'u ortak kullanımlı telsiz hizmetleri sunmak üzere yetkilendirilmiştir. Sektördeki işletmeci sayısının artması ile birlikte çeşitli hizmetler daha ucuza ve daha kaliteli bir şekilde tüketicilere sunulmaya başlanmıştır. Serbestleşme sürecinin başlamış olması ve Kurumca yapılan düzenlemeler ve yetkilendirmeler sonucunda alternatif işletmecilerin pazara girişinde ivme kazanılmış, işletmeciler tarifelerini tüketiciler lehine değiştirmek durumunda kalmıştır.

2.1.1.1. Uydu İşletmecileri

Uydu işletmecileri; uydu telekomünikasyon hizmeti veren işletmeciler ve uydu platform işletmecileri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Uydu telekomünikasyon hizmetleri; uydular ve yer istasyonları aracılığıyla tek yönlü veya çift yönlü veri iletişiminin gerçekleştirilmesini kapsamaktadır. 31 Aralık 2004 itibarı ile bu hizmeti veren 23 adet işletmeci bulunmaktadır.

Toplam 402.555.497.860 TL (402.555,50 YTL) yetkilendirme ücreti Hazineye gelir kaydedilmiştir.

Uydu Platform İşletmeciliği ise değişik transmisyon ortamlarından gelen analog veya sayısal sinyallerin birleştirilip çoklanarak sayısal paketler halinde, uydu üzerinden abonelere iletilmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir. Uydu Platform İşletmeciliğinde sunulan hizmetler arasında yüksek hızda İnternet erişimi, geniş bant veri aktarımı, sayısal TV ve radyo yayını, multimedya uygulamaları bulunmaktadır. 31 Aralık 2004 itibarı ile bu hizmeti veren 3 adet işletmeci vardır. Uydu Platform Hizmeti için 2004 yılında yetkilendirme yapılmamıştır. Önceki yetkilendirmeler için 2004 yılında ödenen 205.674.000.000 TL (205.674,00 YTL) yetkilendirme ücreti Hazineye gelir kaydedilmiştir.

2.1.1.2. GMPCS Mobil Telefon Hizmeti Veren İşletmeciler

Pozisyonu ve çalışma frekansları Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) tarafından belirlenmiş ve tahsis edilmiş bulunan ve sabit veya mobil, geniş bant veya dar bant, küresel veya küresel olmayan, yere göre durağan olan veya olmayan, mevcut veya planlanan bir uydu kümesi üzerinden GMPCS MoU (Memorandum of Understanding) kapsamındaki hizmetleri kullanıcılara doğrudan veren telekomünikasyon hizmeti olarak tanımlanan GMPCS Mobil Telefon Hizmeti konusunda 31.12.2004 tarihi itibarıyla bu hizmeti veren 5 adet işletmeci bulunmaktadır. Bu hizmetten toplam 208.280.519.116 TL. (208.280,52 YTL) yetkilendirme ücreti Hazineye gelir kaydedilmiştir.

2.1.1.3. İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmeti Veren İşletmeciler

İnternet Servis Sağlayıcılığı (İSS) hizmeti veren işletmeciler; gerekli alt yapı, donanım ve yazılımı sağlayarak son kullanıcıya İnternet erişim hizmeti sağlamaktadır. Bir İSS'nin yaptığı iş, kendisine ait bilgisayar donanımı ve kiraladığı hatlar aracılığı ile kullanıcıları yerel ve uluslararası internet omurgalarına taşımak olarak ifade edilebilmektedir.

Daha önce Türk Telekom ile yaptıkları servis sağlayıcılığı sözleşmelerine göre hizmet veren İSS'ler, gelişmekte olan ülkelerde ve AB ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de "Genel İzin" ile faaliyetlerini yürütmektedir. Bu kapsamda, 31.12.2004 tarihi itibarıyla Genel İzin Belgesi bulunan 91 adet işletmeci bulunmaktadır. Söz konusu Genel İzinlerden Hazineye toplam 240.570.381.108 TL (240.570,38 YTL) gelir sağlanmıştır.

2.1.1.4. Karasal Hatlar Üzerinden Veri İletimi Yapan İşletmeciler

Karasal Hatlar Üzerinden Veri İletimi; verinin fiber optik, bakır, koaksiyel vb. karasal hatlar üzerinden herhangi bir işleme tâbi tutulmaksızın şebeke sonlanma noktaları arasındaki iletimini ifade etmektedir. 2004 yılı sonu itibariyle ülkemizde söz konusu hizmeti vermeye yetkilendirilmiş 14 adet işletmeci bulunmaktadır. Söz konusu ruhsatların verilmesiyle 309.042.000.000 TL (309.042,00 YTL) yetkilendirme ücreti Hazineye gelir kaydedilmiştir.

2.1.1.5. Uzak Mesafe Telefon Hizmetleri Sunmak Üzere Yetkilendirilmiş İşletmeciler

Uzak Mesafe Telefon Hizmetleri (UMTH), işletmecilere ait her türlü telekomünikasyon şebekesi ve altyapısı üzerinden her türlü teknolojiyi kullanarak kullanıcılara iller arası ve/veya uluslararası telefon hizmeti sunulmasını kapsamaktadır. Başka bir ifadeyle, işletmeciler istedikleri teknolojiyi kullanarak, sabit, mobil yada gelişen başka bir şebeke üzerinden kullanıcılara iller arası ve uluslararası arama hizmeti sunabilmektedir. 2004 yılında yetkilendirilmeye başlanan UMTH için 10 şirkete A Tipi, 21 şirkete B Tipi, 12 şirkete C Tipi hizmet sunulması için 2. Tip Telekomünikasyon Ruhsatı verilmiştir. Bu yetkilendirmeler sonucu 10.615.870.000.000 TL (10.615.870,00 YTL) yetkilendirme ücreti Hazineye gelir kaydedilmiştir.

2.1.1.6. Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmetleri Sunmak Üzere Yetkilendirilmiş İşletmeciler

Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti, analog ve sayısal teknolojiler kullanılarak aynı sistem içerisinde birden fazla kapalı kullanıcı grubunu barındıran, en az bir tekrarlayıcı telsiz (repeater) ve yeteri kadar abone telsiz cihazından oluşan, tek ve/veya çift yönlü olarak ses, veri ve optimize paket veri, mesaj, görüntü vb. hizmetlerin abonelere sunulmasını içeren, hücreli ve/veya hücreli olmayan, yerel ve bölgesel bazda işletilebilen telekomünikasyon hizmetini kapsamaktadır. Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmetleri için 9 adet şirket yetkilendirilmiş ve 167.312.790.000 TL (167.312,79 YTL) yetkilendirme ücreti Hazineye gelir kaydedilmiştir.

2.1.2. Telekomünikasyon Göstergeleri

2.1.2.1. 2004 Yılı PSTN Verileri

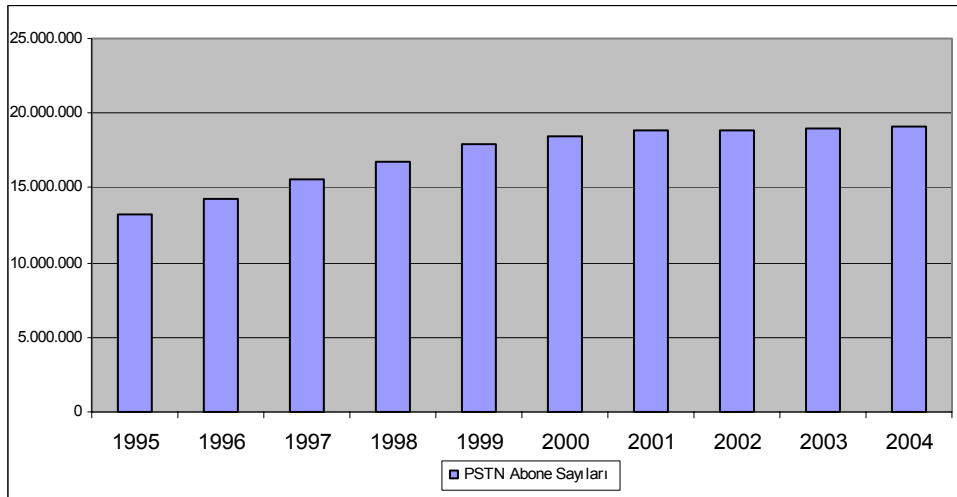
Türkiye’de sabit telefon işletmecisi konumunda bulunan Türk Telekom, sabit telefon (PSTN), ankesörlü telefon, Kablo TV, ISDN, ADSL, NMT, kiralık devreler, İnternet servis

sağlayıcılığı gibi birçok farklı hizmeti sunmaya, telekomünikasyon alt yapısını işletmeye Kurumla yaptığı Görev Sözleşmesi kapsamında yetkili kılınmıştır.

1980’li yıllardan itibaren gerek kapsama alanı gerekse abone sayısı bakımından hızlı bir gelişme kaydeden PSTN sektörü, GSM hizmetlerinin sunulması ile birlikte yavaşlama sürecine girmiştir. Çizelge 2-1 ve Şekil 2-1’de, 1995 ve 2004 yılları arasında PSTN abone sayısına ilişkin bilgilere yer verilmektedir:

Çizelge 2-1 PSTN Abone Sayıları

Yıl	Abone Sayısı	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı(%)
1995	13.227.704	8,46
1996	14.286.460	8,00
1997	15.579.458	9,05
1998	16.806.982	7,88
1999	17.911.722	6,57
2000	18.395.171	2,70
2001	18.904.486	2,77
2002	18.890.000	-0,08
2003	18.916.721	0,14
2004	19.125.163	1,1



Şekil 2-1 PSTN Abone Sayıları

Çizelge 2-1’de görüldüğü üzere 1995 yılından 2000 yılına kadar abone sayısındaki artış oranı yüksekken, bu yıldan itibaren artış oranı azalmıştır. Bunun en önemli nedenlerinden biri, 1998 yılından itibaren gelişmeye başlayan mobil telefon hizmetlerinin PSTN hizmetlerine nazaran daha fazla tercih edilmesidir. Son yıllarda elde edilen verilere göre, PSTN abone sayılarında bundan sonra büyük bir değişim olması beklenmemektedir.

Çizelge 2-2 PSTN Penetrasyon Değerleri

Yıl	PSTN Abone Sayısı	Nüfusa Göre Telefon Penetrasyon Değerleri (%)
1995	13.227.704	21,2
1996	14.286.460	22,4
1997	15.579.458	24,8
1998	16.806.982	26,3
1999	17.911.722	27,6
2000	18.395.171	28,0
2001	18.904.486	28,5
2002	18.890.000	27,1
2003	18.916.721	26,7
2004	19.125.163	27,0 ¹

Türkiye’de 2004 yılı Aralık ayı itibariyle 19.125.163 PSTN abonesi bulunmaktadır. Buna göre nüfus sayısı dikkate alındığında, ülkemizdeki sabit telefon penetrasyonu oranı yaklaşık %27,0’a karşılık gelmektedir.

Telefon hizmetlerinin yaygınlaşması, ticaret ve sanayinin gelişmesine bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Türk Telekomun 2004 yılı abone sayıları; aylar ve bölgeler itibariyle Çizelge 2-3’te gösterilmektedir.

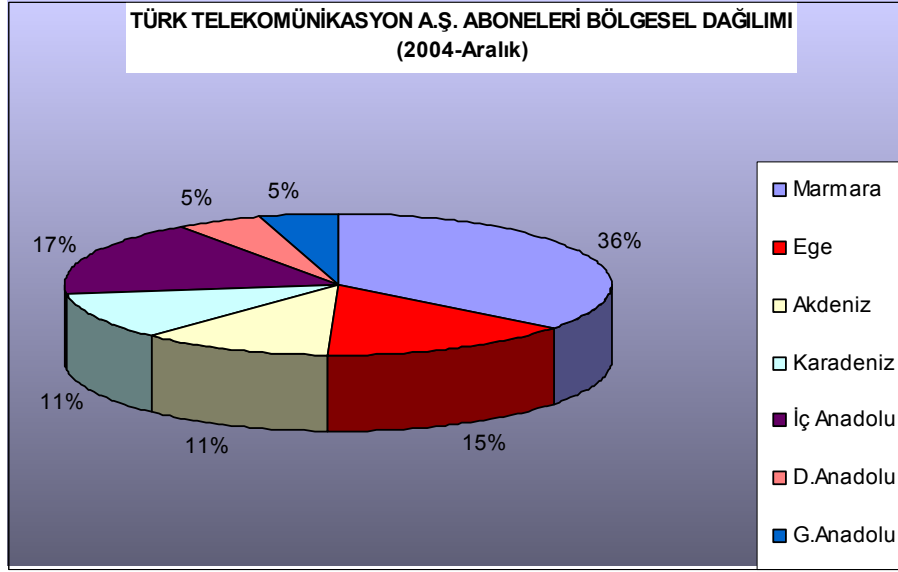
Çizelge 2-3 Türk Telekom Abonelerinin Bölgesel Dağılımı (Aralık 2004)

Bölgeler	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Marmara	6.677.717	6.693.196	6.696.008	6.713.691	6.719.628	6.726.038	6.746.907	6.748.540	6.733.598	6.759.311	6.799.935	6.787.242
Ege	2.850.418	2.855.142	2.862.126	2.870.039	2.869.880	2.872.403	2.876.496	2.874.375	2.913.533	2.890.716	2.897.567	2.890.859
Akdeniz	2.172.795	2.170.247	2.172.535	2.175.914	2.176.303	2.178.914	2.176.467	2.175.929	2.202.676	2.201.401	2.205.565	2.188.408
Karadeniz	2.083.822	2.083.114	2.083.310	2.084.388	2.086.637	2.083.905	2.079.283	2.077.109	2.063.966	2.079.947	2.084.363	2.089.021
İç Anadolu	3.287.787	3.291.575	3.298.293	3.296.250	3.304.664	3.303.417	3.305.993	3.309.591	3.305.582	3.306.503	3.312.968	3.328.571
D.Anadolu	934.267	934.847	934.851	933.611	933.165	929.443	923.987	924.321	965.114	962.179	925.582	929.622
G.Anadolu	928.627	925.583	920.172	920.208	916.503	913.871	906.978	906.242	858.570	853.729	856.895	911.439
TOPLAM	18.935.433	18.953.704	18.967.295	18.994.101	19.006.780	19.007.991	19.016.111	19.016.107	19.043.039	19.053.786	19.082.875	19.125.163

Çizelge 2-3’ten de anlaşılacağı üzere, gayri safi milli hasıladan en yüksek payı alan Marmara Bölgesi’nde abone yoğunluğu en fazla, bunun tersi durumunda olan Doğu ve Güneydoğu

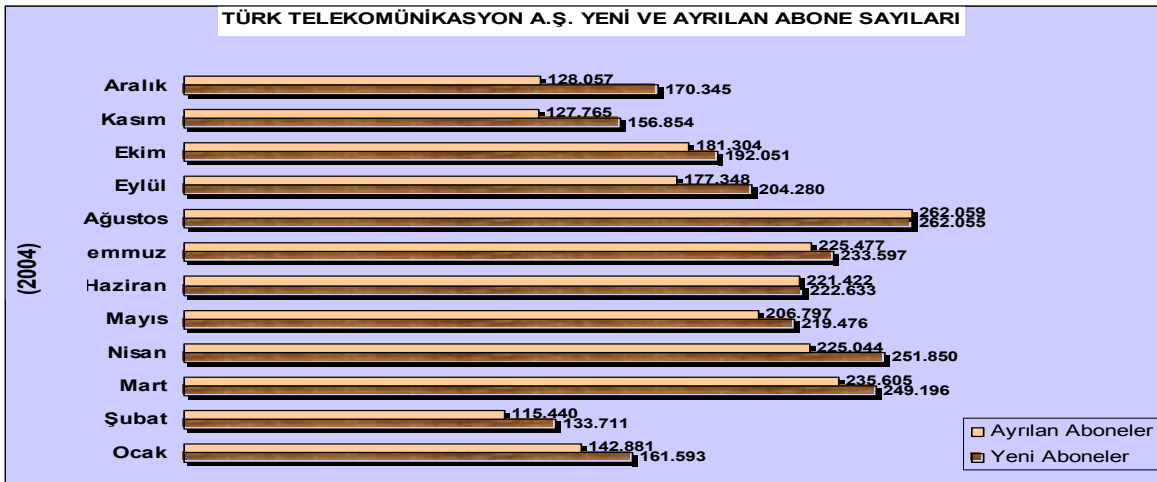
¹ 2004 yılında nüfusun, 2003 yılı tahmini nüfus sayısı (=70.849.000) ile aynı olduğu varsayılarak hesaplamalar yapılmıştır.

Anadolu Bölgelerinde ise en az olmuştur. Şekil 2-2’de Türk Telekom abonelerinin bölgesel dağılımına yer verilmektedir.

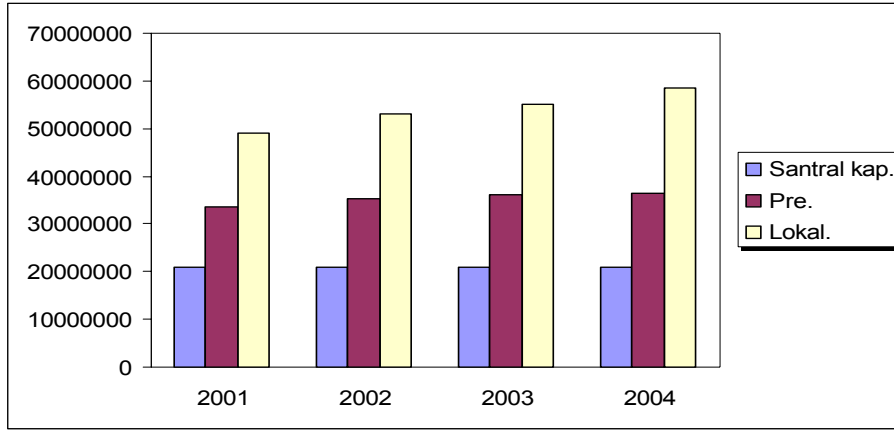


Şekil 2-2 Türk Telekom Abonelerinin Bölgesel Dağılımı

Türk Telekomun abone sayısının 2004 yılı Aralık ayı itibariyle 19.125.163’e ulaştığı görülmektedir. Şekil 2-3 ve 2-4’te, Türk Telekomun abone sayısı ve şebeke kapasitesi ile ilgili bilgilere yer verilmektedir:



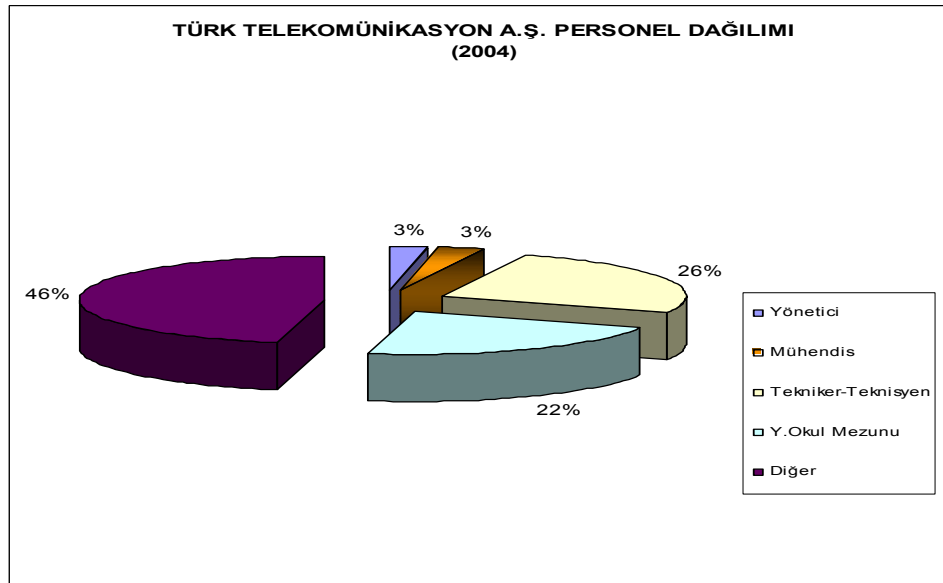
Şekil 2-3 2004 Yılı Türk Telekomda Yeni Aboneler ile Ayrılan Abonelerin Dağılımı



Şekil 2-4 Türk Telekomun Santral Kapasitesi ile Lokal ve Prensibal Hat Sayısının Karşılaştırılması

Sabit telefon hizmetinde, erişim maksatlı kullanılan bakır kablolardan oluşan şehir içi şebekesi, kapasite analizlerinde kullanılan önemli parametreler arasında yer almaktadır. Şekil 2-4 incelendiğinde santral kapasitesi ile prensibal ve lokal hat sayısının, abone sayısı ile belirli bir paralellikte değişim gösterdiği görülmektedir. 2004 yılında Türk Telekom Prensibal/Santral oranı yaklaşık 1,74 seviyesinde, Lokal/Prensibal oranı da 1,60 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu durum Türk Telekomun yerel ağ kapasite problemi olmadığını önemli göstergelerinden birisidir.

2004 Aralık ayı itibariyle Türk Telekomun 55.794 personeli bulunmaktadır. Söz konusu personel dağılımına ilişkin bilgilere Şekil 2-5'te yer verilmektedir.



Şekil 2-5 Türk Telekom Personel Dağılımı

Türk Telekomun personel yapısı incelendiğinde, toplam personel içerisinde yer alan mühendis sayısının az olduğu, ancak geçen yıla göre önemli ölçüde arttığı dikkat çekmektedir. Buna

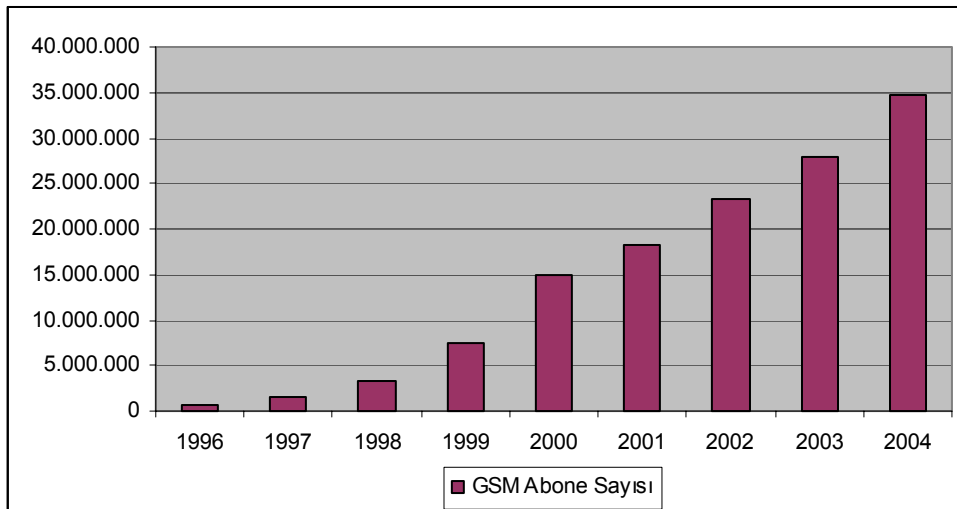
göre, geçen yıl yaklaşık 20.000 aboneye 1 mühendis düşerken, bu yıl 11.000 aboneye 1 adet mühendis düşmektedir. Benzer yapıdaki diğer ülke işletmecileri ile söz konusu değer karşılaştırıldığında, Türk Telekomun daha az sayıda mühendis ile hizmet vermekte olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, Türk Telekomun toplam personel sayısı 2001 yılında 69.500 iken 2004 yılı Aralık ayı itibariyle bu sayı 55.794'ya gerilemiştir. Personel sayısındaki söz konusu düşüşün, verimlilik artışı ile dengelendiği değerlendirilmektedir.

2.1.2.2. 2004 Yılı GSM Verileri

2004 yılında GSM sektöründe de önemli gelişmeler yaşanmıştır. 1994 yılında Turkcell ve Telsim adlarıyla iki işletmecinin faaliyet göstermeye başladığı GSM sektörü, 2000 yılında Aria (İş-Tim) ve Aycell'in pazara girmesiyle dört işletmecinin faaliyet gösterdiği bir yapıya dönüşmüştür. 19 Şubat 2004 tarihinde ise Aycell ve Aria, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde TT&TİM çatısı altında Avea markasıyla birleşmiştir. Böylece GSM sektörü üç işletmecinin faaliyet gösterdiği bir sektör haline gelmiştir. GSM sektöründe meydana gelen diğer önemli bir gelişme; Bankalar Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğince, Telsim Mobil Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş. yönetiminin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na geçmesi olmuştur.

GSM işletmecileri; SMS, WAP, GPRS, MMS gibi veri hizmetlerini, akıllı şebekeler üzerinden coğrafi bilgi, özel faturalama, sanal kullanıcı platformu oluşturma, farklı tarife yapıları ve seçenekleri sunma, sesli mesaj, cep-mail gibi katma değerli hizmetleri sunmaktadır.

Ülkemizde GSM sektörü, tüm dünyada olduğu gibi büyük bir gelişme göstermektedir. Şekil 2-6 ve Çizelge 2-4'te GSM abone sayısı ile ilgili bilgilere yer verilmektedir.



Şekil 2-6 GSM Abone Sayısı

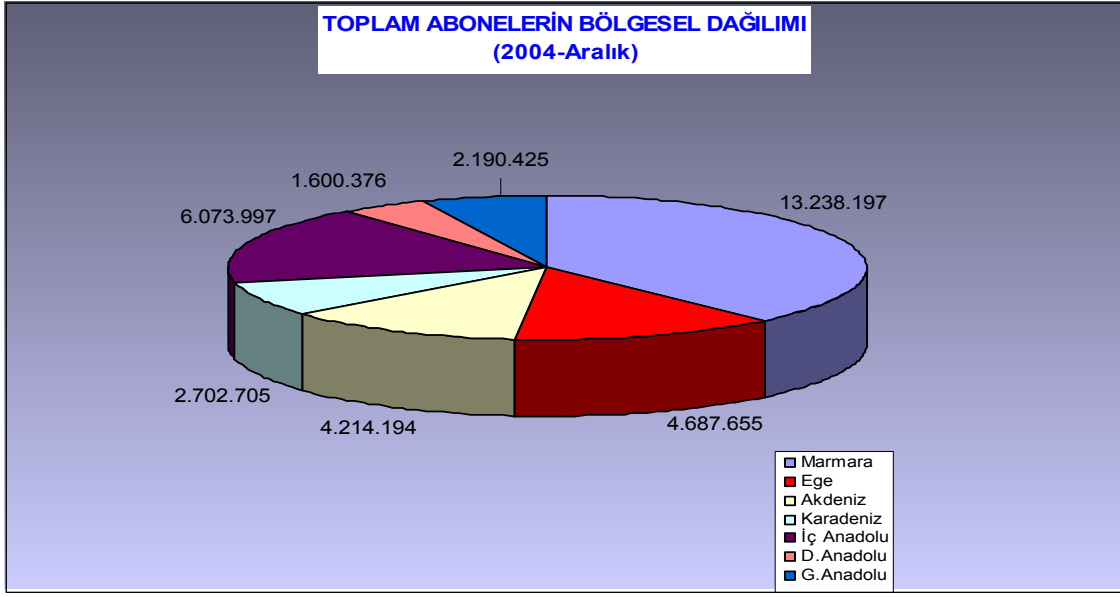
Çizelge 2-4 GSM Abone Sayısı

Yıl	Abone Sayısı	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)
1996	692.779	58,53
1997	1.481.323	113,82
1998	3.360.000	126,82
1999	7.560.000	125,00
2000	14.970.000	98,02
2001	18.228.598	21,77
2002	23.323.113	27,95
2003	27.887.535	19,57
2004	34.707.549	24,46

Nüfus sayısı dikkate alındığında, AB-25 ülkelerinde GSM penetrasyon oranı yaklaşık %83 iken, Türkiye’de bu oran 2004 yılı için %49 seviyesindedir. Çizelge 2-4’ten görüleceği üzere GSM abone sayısı Türkiye’de hızlı bir artış göstermiş ve 1996 yılında 692.779 olan abone sayısı 9 yıl gibi bir sürede yaklaşık 50 kat artarak 34.707.549’a ulaşmıştır. Bu abone sayılarının bölgesel dağılımı incelendiğinde (Bkz. Çizelge 2-5), sabit telefon hizmetlerinde olduğu gibi, GSM abone sayısı açısından da Marmara Bölgesi’nin 1 inci sırada yer aldığı ve 2 nci sırada ise İç Anadolu Bölgesi’nin geldiği görülmektedir. Buna karşın abone sayısının en az olduğu bölgeler, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleridir. Şekil 2-6’da, GSM abone sayılarına ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Çizelge 2-5 2004 Yılı Aylar İtibariyle Bölgesel GSM Abone Bilgileri

Bölgeler	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Marmara	10.998.612	11.086.818	11.228.784	11.404.749	11.644.235	11.915.165	12.171.622	12.439.417	12.759.278	13.043.991	13.318.547	13.238.197
Ege	3.837.077	3.875.729	3.916.404	3.977.050	4.068.923	4.179.176	4.300.912	4.419.265	4.557.870	4.659.669	4.720.416	4.687.655
Akdeniz	3.361.450	3.385.190	3.457.648	3.521.639	3.619.910	3.730.513	3.872.337	3.974.611	4.059.329	4.137.886	4.204.929	4.214.194
Karadeniz	2.155.985	2.186.812	2.200.697	2.232.291	2.282.931	2.340.198	2.412.966	2.479.563	2.557.346	2.642.808	2.684.856	2.702.705
İç Anadolu	4.963.928	5.024.485	5.082.172	5.166.030	5.286.073	5.421.423	5.583.732	5.725.351	5.870.838	6.024.339	6.136.879	6.073.997
D.Anadolu	1.221.451	1.233.467	1.259.292	1.284.651	1.324.176	1.365.104	1.420.393	1.463.650	1.500.976	1.548.458	1.584.624	1.600.376
G.Anadolu	1.654.071	1.680.822	1.730.534	1.767.250	1.832.297	1.891.511	1.993.077	2.062.463	2.100.448	2.143.017	2.155.834	2.190.425
TOPLAM	28.192.575	28.473.323	28.875.530	29.353.660	30.058.545	30.843.090	31.755.038	32.564.320	33.406.085	34.200.169	34.806.084	34.707.549

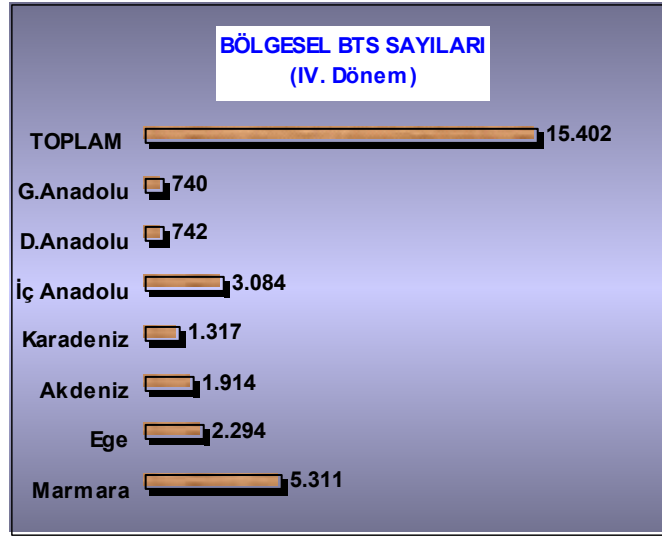


Şekil 2-7 GSM Abonelerinin Bölgesel Dağılımı

GSM sektöründe kapsama alanı ve hizmet kalitesini etkileyen temel unsurlardan birisi baz istasyonu sayısıdır. Aşağıdaki Çizelge 2-6 ve Şekil 2-8’de baz istasyonu ve ilgili bileşenlerine ait bilgilere yer verilmektedir.

Çizelge 2-6 Baz İstasyonu ve İlgili Bileşenlerin Sayısı

Bölgeler	Bölgesel BTS Sayıları	Bölgesel BSC/BTS Oranları	Bölgesel TRX/BTS Oranları
	Aralık	Aralık	Aralık
Marmara	5.311	0,026	8,61
Ege	2.294	0,020	6,96
Akdeniz	1.914	0,027	7,56
Karadeniz	1.317	0,026	6,67
İç Anadolu	3.084	0,030	7,38
D.Anadolu	742	0,030	6,74
G.Anadolu	740	0,030	7,44
TOPLAM	15.402	0,026	7,68



Şekil 2-8 Baz İstasyonlarının Bölgesel Dağılımı

2004 yılı sonu itibariyle baz istasyonu sayısı ülke genelinde toplam 15.402'ye ulaşmış olup, bunun 5.311'i Marmara'da, 3.084'ü İç Anadolu'da ve 2.294'ü Ege'de bulunmaktadır.

Ülkemizde 2001 yılında ekonomide görülen dalgalanmalar nedeniyle, GSM sektörü gelirlerinde bir azalma kaydedilmiştir. Ancak, ekonomide görülen iyileşmeler ve sektörün dinamik bir özellik göstermesi, gelirlerdeki söz konusu kayıpların kısa bir sürede geri kazanılmasını sağlamıştır. Çizelge 2-7'de GSM sektörünün 2000-2003 dönemlerindeki gelir ve yatırım bilgilerine yer verilmektedir.

Çizelge 2-7 GSM Yıllık Gelir- Yatırım Bilgileri (x Milyar ABD doları)²

	2000	2001	2002	2003
Gelir	3,89	1,99	2,43	3,06
Yatırım	2,89	2,59	1,90	1,83

Çizelge 2-7'den yatırım düzeyinde 2000 yılından itibaren bir düşme eğilimi görülmekle birlikte, 2001 yılında yeni GSM işletmecilerinin sektörde hizmet vermeye başlamasıyla; sektördeki toplam gelirin üzerinde bir yatırım yapılmıştır. 2002 yılında gelirin yaklaşık %78'i yatırıma dönüştürülürken 2003 yılında yatırım/gelir oranı %60 düzeyinde gerçekleşmiştir.

² Hesaplamalarda yıl içi ortalama ABD doları kuru kullanılmıştır.

2.1.2.3. İşletmeci Sayısı

Ülkemiz telekomünikasyon sektöründe lisanslı işletmeci sayısında artış görülmektedir. Çizelge 2-8’de ülkemizde faaliyet gösteren lisanslı işletmeci sayısına ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Çizelge 2-8 Lisanslı İşletmeci Sayıları

Lisanslı İşletmeciler	2003 Aralık	2004 Aralık
Görev Sözleşmesi İmzalayan İşletmeciler	2	1
İmtiyaz Sözleşmesi İmzalayan İşletmecileri	3	3
Uydu Platform İşletmeciliği	3	3
Uydu Telekomünikasyon Hizmetleri İşletmeciliği	20	23
GMPCS Mobil Telefon İşletmeciliği	4	5
Karasal Hatlar Üzerinden Veri İletimi Hizmeti İşletmeciliği	3	14
İnternet Servis Sağlayıcılığı	91	91
Uzak Mesafe Telefon Hizmetleri İşletmeciliği	-	43
Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmetleri İşletmeciliği	-	9
TOPLAM	126	192

Çizelge 2-8’den görüleceği üzere 2004 yılı sonu itibariyle ülkemizde 192 adet lisanslı işletmeci bulunmaktadır. Buna göre, pazar yapısı ve yatırım değişkenlerine bağlı olarak, en fazla lisanslı işletmeci sayısının internet sektöründe olduğu gözlenmektedir.

2.1.2.4. Bilgi Toplumu ve İnternet

Ülkemizde 2004 yılı sonu itibariyle İnternet Servis Sağlayıcılığı yapan 91 adet lisanslı işletmeci bulunmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de İSS’ler; gerekli alt yapıyı, donanım ve yazılımı sağlayarak son kullanıcıya İnternet sistemi üzerinden erişim ve içerik sağlamaktadırlar.

Dünya genelinde yüksek hızlı İnternet hizmetlerinin verilmesinde Kablo İnternet ve ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) önde gelen teknolojiler arasında yer almaktadır. Ülkemizde de 2004 yılında yüksek hızlı İnternet hizmetinden yararlanmak üzere Kablo İnternet ve ADSL abone sayılarında da önemli artışlar kaydedilmiştir. ADSL’in asimetrik yapısı internet ya da benzer veri kaynaklarına ulaşım tek yönde veri aktarımı yapmak isteyen aboneler için en elverişli uygulamalardan birisi olarak görülmektedir. ADSL ile ulusal bilgi

alt yapısını oluşturan bakır kabloların üzerinden aynı anda yüksek çözünürlüklü görüntü, daha hızlı internete erişim ve telefon konuşmalarının iletilebilmesi sağlanmaktadır. Ülkemizdeki ADSL abone sayısındaki artışın önemli nedenleri arasında Türk Telekomun alt yapısında yapmış olduğu yeni yatırımlar, ADSL teknolojisinin tüketici ihtiyaçlarını karşılamaındaki etkinliği ve hizmetin ücret tarifelerinin makûl bir düzeye indirilmesi gösterilebilir. Mevcut politikanın sürdürülmesi halinde ADSL abone sayısındaki artışın 2005 yılında da devam edeceği beklenmektedir.

Türk Telekom tarafından 2004 yılı içerisinde, hizmete konulan ADSL portlarını son kullanıcıya hizmet veren İSS'lere de açılmasının, sektördeki rekabetin tesisi açısından hayati bir önem taşıdığı Kurum tarafından değerlendirilmiş ve bu çerçevede, Türk Telekomun yeni hizmete konulan ADSL portlarının diğer İSS'lere de teknik imkânlar dahilinde tahsisinin sağlanması açısından bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma neticesinde Kurul Kararı alınmış ve söz konusu kararı uyarınca, diğer İSS'lere de ADSL port pazarlama imkânı sağlanmıştır.

İlk aşamada, ADSL hizmeti vermek isteyen İSS'ler, bu hizmeti Türk Telekomdan yeniden satış yöntemiyle alarak sunmaya başlamışlardır. Bu yöntem sınırlı sayıdaki ADSL portunun kısa vadedeki dağıtımını esnasında oldukça başarılı olmuştur. Ancak ADSL pazarı gün geçtikçe büyümektedir. Söz konusu büyümenin hem İSS'lerin hem de son kullanıcıların yeni taleplerini beraberinde getirdiği göz önüne alındığında, yeni pazarlama metotlarının da yürürlüğe konulması gerektiği mütalâa edilerek bu kapsamda gerekli çalışmalar yapılmıştır. Söz konusu çalışılarda sonucunda, yeniden satış yöntemi yanında veri akış erişimi metodunun da kullanılmasının, hizmetini farklılaştırmak isteyen İSS'ler için ve dolayısıyla da piyasada etkin rekabetin tesisi için daha faydalı olacağı değerlendirilmiştir. Finansal olarak güçlü olmayan İSS'lerin yeniden satış yönteminden vazgeçemeyeceği de göz önünde bulundurularak, yapılacak en iyi düzenlemenin, talep eden İSS'lere her iki tür bağlantı şeklinin de Türk Telekom tarafından sunulması olduğu ve bu tür bir uygulamanın AB'deki girişimcilerin DSL hizmeti verirken PSTN şebekesine erişim şekilleri ile paralellik göstereceği dikkate alınarak, bu yönde bir Kurul Kararı alınmıştır. İnternet servis hizmetlerinde erişim çeşitliliğinin ve geniş bant kullanımının yaygınlaştırılmasının tüketici memnuniyetini artıracığı değerlendirilmektedir.

Ülkemizdeki İnternet kullanıcı sayısında 2000-2004 döneminde sürekli artan bir ivme yakalanmıştır. 2000 yılında 2,5 milyon olan kullanıcı sayısının, 2004 yılı sonunda 10 milyonu

aştığı değerlendirilmektedir. Çizelge 2-9’da, 2000 ve 2004 yılları arasındaki İnternet kullanıcı sayısına ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Çizelge 2-9 Yıllar İtibariyle İnternet Kullanıcı Sayıları

Yıllar	Kullanıcı Sayısı	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)
2000	2.500.000	25,00
2001	3.200.000	28,00
2002	4.300.000	34,38
2003	6.000.000	39,54
2004	10.220.000	70,33

Ülkemizdeki İnternet kullanıcı sayısı, bu hızlı artışına karşın gelişmiş ülkelere nazaran düşük seviyelerde seyretmektedir. Çizelge 2-9’dan görüleceği üzere, İnternet kullanımındaki artış oranı 2000 yılı için %25,00; 2001 yılı için %28,00; 2002 yılı için %34,38; 2003 yılı için %39,54 ve 2004 yılı için %70,33’tür. Söz konusu artış oranlarının yükselen bir eğilim içerisinde olması, orta vadede İnternet kullanımının daha fazla yaygınlaşacağını bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

3. EKONOMİK, HUKUKİ VE TEKNİK DÜZENLEME, YETKİLENDİRME, DENETLEME VE UZLAŞTIRMA FAALİYETLERİ

3.1. Düzenlemeler

3.1.1. Tarife Düzenlemeleri

3.1.1.1. Sabit Telekomünikasyon Hizmetleri

"Türk Telekomun Bazı Hizmetlerine İlişkin Tarifelerin Tavan Fiyat Yöntemi ile Onaylanmasına Yönelik Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ" 01.06.2004 tarih ve 25479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Söz konusu Tebliğ ile 31.12.2003 tarih ve 25333 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tavan Fiyat Tebliği ile bazı hizmetlere ilk defa getirilen Azami Artış Oranlarının uygulanmasında karşılaşılabilecek uygulama zorluklarının aşılması amaçlanmıştır.

"Türk Telekomun Bazı Hizmetlerine İlişkin Tarifelerin Onaylanmasına Yönelik Usul ve Esaslar”ın 5 inci maddesi kapsamında Tavan Fiyat Dönemi, diğer Tavan Fiyat Parametreleri geçerli olmak üzere, 31.12.2005 tarihinde sona erecek şekilde bir yıl daha uzatılmıştır.

2004 yılı içerisinde Türk Telekomun otuz civarında tarife değişikliği müracaatı sonuçlandırılmıştır.

11.01.2002 tarih ve 24637 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Tavan Fiyat Tebliği’nin 4 üncü maddesinde yer alan Tavan Fiyat Dönemi, yurt içi sayısal kiralık devre ücretlerini içeren B Sepeti için 01.01.2003 tarihi itibarıyla sona ermiştir. Aynı maddede yer alan hükümler gereğince Türk Telekomun yurt içi sayısal kiralık devre tarifelerinin “Hizmetin Etkin Olarak Sağlanması Maliyeti Yöntemi”ne göre onaylanacağı Türk Telekomu bildirilmiş ve bu çerçevede yurtiçi sayısal kiralık devrelere ilişkin maliyetleri Türk Telekomdan talep edilmiştir. Türk Telekom tarafından bu doğrultuda sunulan maliyet bazlı tarifeler reddedilerek, buna ilişkin gerekçeler Türk Telekomu iletilmiş ve Tarife Yönetmeliği’nin 14 üncü maddesi kapsamında inceleme başlatılmıştır. Tarife Yönetmeliği’nin 14 üncü maddesi kapsamında başlatılan inceleme neticesinde, Türk Telekomun maliyet esaslı yurt içi kiralık devre tarifeleri onaylanmıştır.

3.1.1.2. Mobil Telekomünikasyon Hizmetleri

GSM İmtiyaz Sözleşmelerinin 13 üncü maddesi gereğince; GSM işletmecilerinin son kullanıcılarına uygulayacakları tarifelere ilişkin üst sınır Kurumca azami altı ayı geçmeyen uygun aralıklarla belirlenerek onaylanmaktadır. Bu kapsamda GSM azami tarifeleri 2004 yılı içinde Mart ve Eylül aylarında olmak üzere iki defa belirlenerek onaylanmıştır.

3.1.1.3. 2005 Yılı İçin Uygulanacak Telekomünikasyon Hizmetleri Ücret Tarifesi

2813 sayılı Telsiz Kanununun 4502 sayılı Kanunla değişik 7'nci maddesinin (1) bendinde "27'nci maddede belirtilen ücretleri, Maliye Bakanlığınca her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranını aşmamak üzere belirlemek, değiştirmek, tahsil etmek veya terkin etmek ve bunlarla ilgili usul ve esasları düzenlemek, Kurumun yıllık bütçesini, gelir gider kesin hesabını, yıllık çalışma programını onamak, gerekirse bütçede hesaplar arasında aktarma yapmak veya gelir fazlasını talep halinde genel bütçeye devretmeye karar vermek" Kurumun görevleri arasında sayılmakta ve aynı Kanunun 27 nci maddesinde "Bu Kanun gereği kullanılacak telsizler için; ruhsatname alınması, değiştirilmesi, kullanma izni, amatör telsizcilik belgesi ve operatör ehliyetnamesi verilmesi, teknik muayene denetleme, kontrol ve benzeri hizmetler karşılığında alınacak ücretler ekli ücret tarifesinde gösterilmiştir. Bu tarifede yer alan telsiz ücretleri Telsiz Genel Müdürlüğünce tahsil edilir." ifadesine yer verilmektedir.

Söz konusu Kanun hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca yayınlanmış olan yeniden değerlendirme oranı dikkate alarak hazırlanan 2005 yılı için uygulanacak Telekomünikasyon Hizmetleri Ücret Tarifesi, 17.12.2004 tarihinde onaylanmış ve 28.12.2004 tarihinden itibaren Kurum İnternet sayfasında yayınlanmıştır.

3.1.2. Erişim ve Arabağlantı Düzenlemeleri

3.1.2.1. Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği'nin Geçici 1 inci Maddesi Kapsamında Mevcut Arabağlantı Sözleşmelerinin Yenilenmesi Süreci

Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği'nin Geçici 1 inci maddesi "Mevcut şebekeler arası İrtibat ve İşbirliği Sözleşmeleri, bu Yönetmelik hükümlerine göre taraflarca, bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden itibaren iki ay içerisinde yenilenir. Taraflar anlaşamadığı takdirde Kurum, anlaşma için uygun gördüğü ve işletmeciler için bağlayıcı olan hüküm, koşul ve ücretleri iki ay içerisinde belirler." hükmünü ihtiva etmekte olup, söz konusu madde hükmü gereğince

anlaşan işletmeciler Ek Protokol yapmak suretiyle sözleşmelerini yenilemişlerdir. Anlaşmayan işletmeciler için ücretler Kurum tarafından belirlenmiştir.

Anılan Yönetmeliğin Erişim ve Arabağlantı Sözleşmelerinin Kuruma Sunulması ve Aleniyeti başlıklı 22'nci maddesi "Tüm erişim ve arabağlantı anlaşmaları, bunların ekleri ve değişikliklerinin tasdikli bir sureti imzalanmasını müteakip 15 gün içerisinde Kuruma sunulur. İşletmeciler, Kurumun sözleşmelerde mevzuata aykırı bulduğu hususlara yönelik düzeltme taleplerini otuz gün içerisinde yerine getirmekle yükümlüdürler...." hükmünü içermekte olup Kuruma sunulan Ek Protokoller aynı madde kapsamında incelenmiş, gerekli değişikliklerin işletmeciler tarafından yapılması sağlanmıştır.

3.1.2.2. Standart Arabağlantı Referans Ücret Tarifelerinin Yayınlanması

406 sayılı Kanununun 4502 sayılı Kanunla değişik 10 uncu maddesinin "*Kurum; ilgili işletmecilerin, uygun olduğu ölçüde kendi standart hüküm ve şartları içine dahil edebilecekleri, standart ara bağlantı referans ücret tarifeleri yayınlar ve gerektiğinde bunları değiştirir. Kurum; bu maddenin uygulanma esaslarını ve standart referans tarifeleri, ara bağlantı ve roaming anlaşmalarının tabi olduğu ayrıntıları gösteren yönetmelikler çıkarır ve standart referans tarifeleri, şebeke arabağlantıları ve roaming ile ilgili anlaşmaların telekomünikasyon hizmetlerinin yürütülmesinde ve altyapının işletiminde serbest rekabeti engelleyici sonuçlara yol açmayacak tedbirleri alır, gerektiğinde 7.12.1994 tarihli ve 4054 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Rekabet Kurumuna başvurabilir.*" hükmü ve Teşkilat Yönetmeliğinin 32'nci maddesinin "*İlgili işletmecilerin, uygun olduğu ölçüde kendi standart hüküm ve şartları içine dahil edebilecekleri, standart arabağlantı referans ücret tarifelerini yayımlamak ve gerektiğinde bunları değiştirmek*" hükmü gereğince, Türk Telekom ve etkin piyasa gücüne sahip GSM işletmecilerine yönelik Standart Arabağlantı Referans Ücret Tarifeleri belirlenerek, 15.09.2004 tarihinde Kurum İnternet sayfasında yayınlanmıştır.

3.1.2.3. Referans Arabağlantı Teklifleri

Referans Arabağlantı Teklifleri, yerleşik işletmecilerle arabağlantının şartlarının ortaya konularak sektörde belirliliğin sağlanması ve özellikle sektöre yeni girecek işletmecilerin hangi şartlarla piyasaya girebileceklerini öngörebilmeleri açısından büyük öneme sahiptir. Hakim konuma ya da etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere Referans Arabağlantı Teklifi yayımlama yükümlülüğü getirilmesi tüm dünyada yaygın biçimde kabul gören bir düzenleme prensibidir. Ülkemizde de Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği'nin 24 üncü maddesinde yer alan "*Türk Telekom ve etkin piyasa gücüne sahip işletmeciler, referans erişim ve/veya*

arabağlantı teklifleri hazırlayarak Kuruma göndermekle yükümlüdür. Kurum, söz konusu teklifleri onayladığı takdirde yayımlar.....

Etkin piyasa gücüne sahip işletmeciler etkin piyasa gücüne sahip olduklarının Kurum tarafından belirlenmesinden, Türk Telekom ise bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç üç ay içerisinde, referans arabağlantı tekliflerini hazırlayarak Kuruma göndermekle yükümlüdürler.....

Kurum, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesindeki ilkeleri göz önünde bulundurarak, referans erişim ve/veya arabağlantı tekliflerinde değişiklik yapılmasına karar verebilir.” hükümleri gereğince, Türk Telekom ile GSM çağrı sonlandırma hizmetleri piyasasında etkin piyasa gücüne sahip işletmeciler olan Turkcell ve Telsim, Referans Arabağlantı Teklif Taslaklarını hazırlayarak Kuruma göndermişlerdir.

Türk Telekom tarafından hazırlanarak Kuruma sunulan Referans Arabağlantı Teklif Taslağına ilişkin olarak yürütölen çalışmalar neticesinde ilgili gerçek ve tüzel kişilerin de görüş ve değerlendirmelerinin alınmasını müteakip, gerekli düzeltmelerin yapıldığı “Türk Telekomünikasyon A.ř. Referans Arabağlantı Teklifi” onaylanarak Kurumun İnternet sayfasında yayımlanmıştır. Söz konusu Referans Teklif kapsamında bazı hususlara ilişkin açıklama taleplerinde bulunulmuş, bazı maddelerde eksik kalan hususların tamamlanması için ilgili İşletmeciye ek süre verilmiştir.

Turkcell İletişim Hizmetleri A.ř. tarafından hazırlanarak Kuruma sunulan Referans Arabağlantı Teklif Taslağına ilişkin çalışmalarda, ilgili gerçek ve tüzel kişilerin görüşlerine başvurulmasıyla son aşamaya gelinmiş olup, söz konusu referans teklif, gerekli düzeltme ve değerşikliklerin yapılmasını müteakip onaylanarak yayımlanacaktır.

27.12.2004 tarih ve 2004/696 sayılı Kurul Kararında EPG’ye sahip işletmeci olarak belirlenmemesi nedeniyle Telsim Mobil Telekomünikasyon Hizmetleri A.ř.’nin referans arabağlantı teklifinin onaylanması ve yayınlamasına ilişkin yükümlölüğün gereği ortadan kalkmıştır.

3.1.2.4. İşletmeciler Arasında Uzlaştırma Prosedürünün İşletilmesi ve Geçici Arabağlantı Ücretlerinin Belirlenmesi

406 sayılı Kanununun 10 uncu maddesi, Kurumun, arabağlantı talep eden tarafın başvurusu halinde, kamu menfaati gözetilerek belirleyeceği esaslar çerçevesinde taraflar arasında uzlaştırma prosedürü işleteceği ve kamu menfaati açısından makul ve gerekli gördüğü diğer

tedbirleri alabileceğini hükme bağlamış olup Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği'nin 21 inci maddesi ise kanunun bu hükmüne paralel olarak, Kurumun, uzlaştırma prosedürü işletirken, geçici ücretin belirlenmesi dahil, kamu yararının gerektirdiği her türlü tedbiri alacağını ifade etmektedir. İşletmeciler Kurum tarafından geçici olarak belirlenen ücrete ve/veya diğer tedbirlere de uymakla yükümlü olup Kurum tarafından nihai ücret belirlendiğinde bu ücret üzerinden mahsuplaşacaklardır.

Türk Telekom ile arabağlantı anlaşması tesis edemeyen ve Kurumdan, 406 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği'nin 21 inci maddesi kapsamında uzlaştırma talep eden işletmecilerin talepleri kabul edilmiş ve uzlaştırma prosedürü işletilmeye başlamıştır. Türk Telekom ile söz konusu işletmeciler arasında Kurum nezdinde uzlaştırma toplantıları gerçekleştirilmiş ve işletmeciler arasında anlaşmazlık bulunan hususlar tutanak altına alınmıştır. Kurum nezdinde uzlaştırma prosedürü devam etmekte olan işletmecilerden bazıları ile Türk Telekom, Kurumun müdahalesine gerek kalmaksızın arabağlantı sözleşmesi imzalamış ve bu sözleşmeler Kuruma sunulmuştur. 406 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ve Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği'nin 21 inci maddesi gereği, Türk Telekom ile uzlaştırma prosedürü devam etmekte iken arabağlantı anlaşması imzalayan üç işletmeci açısından uzlaştırma prosedürü sona erdirilmiş, anlaşma imzalamayan iki işletmeci açısından ise geçici arabağlantı ücretleri belirlenmiştir.

3.1.2.5. Yerel Ağa Ayrıştırılmış Erişime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ

Telekomünikasyon Kurumu ile ilgili sektör temsilcilerinin ortak çalışmaları sonucunda hazırlanan Yerel Ağa Ayrıştırılmış Erişime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ, 20.07.2004 tarih ve 25528 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Tebliğ ile; Türk Telekomun altyapısından faydalanmak isteyecek işletmecilerin talep edebilecekleri ayrıştırılmış erişim yöntemleri belirtilmekte ve söz konusu erişim yöntemleri kapsamında sunulacak temel hizmetlere ilişkin tarifelerin Türk Telekom tarafından maliyet esaslı olarak belirleneceği ifade edilmektedir. Bununla birlikte, işletmecilerin talep etmedikleri hizmetlerin bedellerine katlanmak zorunda kalmalarının önlenmesi ve tarafların hak ve yükümlülüklerinin ayrıntılı olarak belirlenmesini teminen Tebliğ kapsamında Türk Telekomu referans teklif hazırlama yükümlülüğü de getirilmektedir. Söz konusu Tebliğin yürürlük tarihi 1 Temmuz 2005 olarak belirlenmiştir.

3.1.2.6. Hesap Ayrımı ve Maliyet Muhasebesine İlişkin Usul ve Esaslar

Kurum içi ve Kurum dışı görüşler dikkate alınarak hazırlanan Hesap Ayrımı ve Maliyet Muhasebesine İlişkin Usul ve Esasların Şubat 2004'te Kurul tarafından onaylanmasının ardından Usul ve Esaslarda yer verilen sabit ve mobil telekomünikasyon işletmecileri için ayrı ayrı çalışma grupları kurulacağı ilgili işletmecilere bildirilmiştir. Anılan bildirim ardından GSM işletmecileri ve Türk Telekom yetkilileri ile Kurum personelinin katılımı ile oluşturulan çalışma grupları çalışmalarına başlamıştır.

Hesap Ayrımı ve Maliyet Muhasebesine ilişkin Usul ve Esaslar kapsamında çalışmak üzere kurulan PSTN ve GSM çalışma grupları çalışmalarını Mayıs 2004 sonu itibariyle tamamlamış olup; usul ve esaslarda yapılması önerilen değişiklikler hazırlanan rapor çerçevesinde değerlendirilerek Haziran 2004'te Kurula sunulmuştur.

Yapılan değerlendirmeler neticesinde; Hesap Ayrımı ve Maliyet Muhasebesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın, görüşleri alınmak üzere Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Türk Telekom ile GSM işletmecilerine gönderilmesine karar verilmiştir. Bu itibarla, anılan Kurum ve işletmecilerden Hesap Ayrımı ve Maliyet Muhasebesine İlişkin Usul ve Esaslara dair görüşlerinin Kuruma bildirilmesi istenilmiş, gelen görüşler doğrultusunda yeniden değerlendirilen usul ve esaslar Kurula sunulmuştur. Aralık 2004'te Kurul tarafından onaylanan usul ve esaslar, ilgili işletmecilere gönderilmiştir.

3.1.3. Numaralandırma Düzenlemeleri

3.1.3.1. Numaralandırma Yönetmeliği

406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu ile 2813 sayılı Telsiz Kanununa dayanılarak hazırlanan Numaralandırma Yönetmeliği, 26.02.2004 tarih ve 25385 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Numaralandırma Yönetmeliği, telekomünikasyon şebekelerinde kullanılan numaraların ulusal kapsamda planlanması, plana uygun olarak tahsis edilmesi, tahsis edilen numaraların etkin ve verimli kullanımının sağlanması, geri alımı ve benzeri konularda uygulanacak usul ve esasları kapsamaktadır. Numaralandırma Yönetmeliği 7 Ek içermekte olup, Ulusal Numaralandırma Planı kapsamındaki numaralar ile mobil şebeke kodları, uluslararası işaretleme nokta kodları (ISPC), ulusal işaretleme nokta kodları (NSPC), veri şebekesi tanımlama kodu (DNIC), kısa numaralar ve taşıyıcı seçim kodlarının tahsis ve başvuru ile kullanım koşullarına ilişkin hükümler içermektedir. Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile 2003 yılında yürürlüğe girmiş olan "Üç Haneli Kısa Numaralara İlişkin

Usûl ve Esaslar” yürürlükten kaldırılmış, bu usul ve esaslarda yer alan hususlar yönetmelikte ayrı bir ek olarak düzenlenmiştir.

Numaralandırma Yönetmeliği, objektif nedenler aksini gerektirmedikçe, niceliksel ve niteliksel devamlılık, adil, ayrımcı olmama, düzenlilik, verimlilik, açıklık, şeffaflık ve kaynakların etkin kullanılması ile tüketici haklarının korunması ve telekomünikasyon hizmetlerine erişimde anahtar unsur niteliğindeki numaraların, etkin ve sürdürülebilir rekabet ortamının sağlanması ve devamlılığına yönelik uygulamaların teşvik edilmesini sağlayacak şekilde yönetiminin sağlanması gibi temel ilkeleri gözetmektedir.

3.1.3.2. Numara Taşınabilirliği

Numaralandırmaya ilişkin 2004 yılında gerçekleştirilen diğer önemli bir faaliyet de ülkemizde sabit ve mobil şebekelerde numara taşınabilirliğinin uygulamaya konulmasını teminen çıkarılacak düzenlemeye ilişkin hazırlık çalışmaları olmuştur. Bu kapsamda, düzenlemeye esas teşkil etmek üzere hazırlanan “Numara Taşınabilirliği : Teknik Çözümler ve Uygulamalar ile Ülke İncelemeleri Raporu” ile işletmeciler başta olmak üzere ilgili olabileceklerin görüşlerinin alınması amacıyla hazırlanan anket, 2004 yıl sonu itibarıyla Kurum İnternet sayfasında yayımlanmıştır. Söz konusu rapor, Kurum 2005 yılı iş plânında yer alan numara taşınabilirliğine ilişkin düzenlemenin oluşturulmasına katkı sağlayacak hususların incelenmesi, sabit ve mobil telefon şebekelerinde numara taşınabilirliğinin uygulanmasına yönelik teknik çözümlerin ortaya konulması, genel düzenleyici prensiplerin irdelenmesi ve Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere ülke uygulamaları ve tecrübelerinin paylaşılması amacıyla hazırlanmıştır.

Ülkemizde sabit ve mobil şebekelerde numara taşınabilirliğinin uygulamaya konulması ve ilgili düzenlemenin oluşturulması çalışmaları, önceden öngörülen takvim çerçevesinde 2005 yılında da devam edecektir.

3.1.3.3. Numara Ücretlerinin Uygulanmasına İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında Tebliğ

Numaralandırma Yönetmeliğinin 7 nci maddesine dayanılarak hazırlanan ve numara türlerine göre birincil tahsiste alınacak numara ücretlerine ilişkin usûl ve esasları kapsayan Tebliğ, 23.09.2004 ve 25592 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tebliğ ile Numaralandırma Yönetmeliği’nin yürürlüğe girmesini müteakip yapılacak numara tahsislerinde yetkilendirme ücreti kapsamında alınacak numara ücretleri belirlenmiştir.

3.1.3.4. Numara Tahsisleri

Numaralandırma Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesini müteakip 2004 yılı içerisinde türler itibariyle yapılan numara tahsisleri şu şekildedir :

3.1.3.4.1. 811 Alan Kodlu Erişim Numaraları

Uzak mesafe telefon hizmeti işletmeciliği (UMTH) için yapılan yetkilendirmeler ile birlikte A, B ve C tipi UMTH işletmecilerinin herbirine 1 adet 811 alan kodlu erişim numarası tahsis edilmiştir. UMTH için ilk yetkilendirmelerin yapıldığı 17 Mayıs 2004 tarihinden yıl sonuna kadar ise 57 adet daha ek erişim numarası, başvuruda bulunan UMTH işletmecilerine tahsis edilmiştir. Halihazırda 100 adet 811 alan kodlu erişim numarası tahsis edilmiş durumdadır.

3.1.3.4.2. NSPC ve ISPC

2004 yılı içerisinde UMTH işletmecilerine, 23 adet NSPC ve 10 adet de ISPC tahsis edilmiştir.

3.1.4. Tüketici Hakları Düzenlemeleri

3.1.4.1. Telekomünikasyon Sektöründe Tüketici Hakları Yönetmeliği

Tüm düzenleyici kurumların, kuruluş amaçlarından biri de ilgili sektördeki rekabeti yaygınlaştırarak, tüketici tatminini en üst seviyede sağlamaktır. Telekomünikasyon hizmetlerine ilişkin olarak tüketicileri koruma görevi de 2813 sayılı Kanun'un değişik 7'nci maddesi ile Kuruma verilmiştir. Telekomünikasyon sektöründe tüketicilerin hakları ve hizmet sağlayıcıların yükümlülüklerine ilişkin bir düzenleyici çerçeve oluşturmak amacıyla, Avrupa Birliği Direktifleri, ülke uygulamaları, ülkemizdeki telekomünikasyon hizmetinden faydalanan tüketicilerin karşılaşılabileceği sorunlar ve tüketici şikayetleri gibi faktörlerin değerlendirilmesi suretiyle Tüketici Hakları Yönetmeliği hazırlanmış, 22 Aralık 2004 tarihinde 25678 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelikte, Tüketici Hakları, Abonelik Sözleşmeleri, İşletmecilerin Yükümlülükleri, Faturalandırma gibi konularda usûl ve esaslar belirlenmek suretiyle tüketici ve kullanıcıların söz konusu hususlarda karşılaşılabileceği sorunlar çözümlenmeye çalışılmıştır.

Yönetmeliğin getirdiği en önemli yeniliklerden biri telefon mesaj hizmetlerine doğru yapılan aramalar için işletmecilere getirdiği yükümlülüklerdir. Önceden kaydedilmiş her tür sesli bilgi, eğlence, canlı sohbet, telekonferans, ilan ve bilgi toplama, anket yapma, yarışma, şans oyunu, her arayanın arama karşılığı yasal bir menfaat, hak veya meta sahibi olacağı, her tür mal ve hizmet satışı, pazarlama ve benzeri hizmetleri ifade eden telefon mesaj hizmetlerine

doğru yapılan aramalarda, ilgili mevzuata uygun olarak bu hizmeti sunan işletmeciler, tüketicilere hizmetin ücretine ilişkin bilgiyi sağlamakla yükümlü kılınmıştır. Söz konusu yönetmelik ile bilgilendirmede, ücretlendirmenin ne zaman başlayacağı, ücretin dakika başına mı, çağrı başına mı hesaplandığı ve arama ücretinin dakika veya çağrı başına ne kadar olacağı ile toplam hizmet süresi ve bedeli açıkça belirtilmek zorunluluğu getirilmiştir.

Bilgilendirme hizmeti, telefon mesaj hizmetlerine yönlendirilmiş çağrılar için de geçerli olup Kurumun, işletmecilere tüketicilerin telefon mesaj hizmetlerine erişiminde, teknik imkanlar ölçüsünde şifre ile erişim veya benzeri bir onay uygulaması gibi yükümlülükler getirebilme hakkı olduğu aynı yönetmelikte düzenlenmiştir.

Yönetmelikle getirilen bir diğer yükümlülük de tarife ve fiyat değişikliklerini abonelerine, kısa mesaj, İnternet, basın, yayın organları veya posta ile değişiklik yürürlüğe girmeden önce duyurulması hususu olmuştur. Sunulan telekomünikasyon hizmetinin çeşitli tarife paketlerini içermesi ve abonenin seçmiş olduğu tarife paketini belirlenen faturalandırma süresi içerisinde değiştirmek istemesi halinde, işletmeciye değişikliği en geç bir sonraki faturalandırma döneminde uygulamaya koyma yükümlülüğu getirilmiştir. Hizmete ilişkin ücretlendirme ise hizmetin fiilen tüketiciye sunulmasıyla başlayacaktır.

Yönetmelik birden fazla işletmeciden hizmet alan abonenin çok sayıda fatura almasını önlemek amacıyla da tüketiciye ek yük getirmeyecek şekilde, işletmecilerin tek fatura hizmetlerini vermek maksadıyla kendi aralarında anlaşmalarına imkan vermekte, bunun mümkün olmaması durumunda ise Kurulun etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere ücreti karşılığında ve tüketiciye ek yük getirmeyecek şekilde faturalama hizmeti sağlama yükümlülüğu getirebileceği hükmünü de içermektedir. Böylece birden fazla işletmecinin hizmetlerinden yararlanan tüketicilerin fatura kirliliğine maruz kalmaması sağlanmış olacaktır.

3.1.4.2. Telekomünikasyon Sektöründe Kişisel Bilgilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmelik

Telekomünikasyon sektöründe, kişisel bilgilerin işlenmesi ve özel hayatın gizliliğine yönelik temel hakların tam ve etkin olarak korunması amacıyla 2002/58/EC sayılı AB Direktifi baz alınarak, Adalet ve İçişleri Bakanlıkları gibi kurumların münhasır yetkisi içerisinde yer almayan ve telekomünikasyon sektöründe tüketici haklarının korunmasını ilgilendiren hükümleri içeren Kişisel Bilgilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmelik, 6 Şubat 2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelikle, ağırlıklı olarak tüketicilerin telekomünikasyon hizmetlerinden yararlanırken sahip oldukları gizlilik haklarının korunması hedeflenmiştir. Gizlilik hakkının sağlanması, üçüncü kişilerin haberleşme ve trafik bilgilerine yetkileri olmayan kişi veya kuruluşların erişimlerinin engellenmesi, işletmecilerin yerine getirmekte yükümlü olduğu görev ve sorumlulukların belirlenmesi, Telekomünikasyon Kurumunun bu bilgilere erişim konusunda sahip olacağı yetki ve bu yetkinin sınırları düzenlenmiştir. Ayrıca işletmecilere, kullanıcıların müsaadesi olmaksızın faks, mesaj gibi otomatik arama sistemleri vasıtasıyla siyasi veya pazarlama maksatlı içeriklerin gönderilmesinin engellenmesi yükümlülüğü getirilmiştir.

Hazırlanan Yönetmelik, rehberde yer alacak kullanıcı bilgilerinin tanımı, arayan hattın kimliğinin açıklanması, istek dışı haberleşmenin engellenmesi gibi bir dizi gizlilik seçeneğini de içermektedir.

3.1.4.3. Hizmet Kalitesi Yönetmeliği

406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun 2'nci maddesine ve 2813 sayılı Telsiz Kanununun 7/h,j maddesine dayanılarak, teknik hizmetlerin sunumunda kalite parametrelerinin belirlenmesi ve kullanıcılara kaliteli hizmet sunulmasını kapsayacak şekilde Hizmet Kalitesi Yönetmeliği hazırlanmıştır.

Hizmet Kalitesi ile ilgili mevzuatın dağınık olması ve teknolojideki hızlı gelişmeler nedeniyle belirlenebilecek kriterlerin zaman içerisinde önemini kaybedebileceği göz önüne alındığında söz konusu yönetmeliğin hazırlanmasında soyut metot, genel ve esnek düzenleme yapılması ilke edinilmiştir.

Telekomünikasyon hizmetlerinin rekabete açılmasıyla birlikte tüketiciler artan seçenekler ve düşen fiyatlardan yararlanmaya başlayacaklardır. Rekabetin tesis edildiği piyasalarda kaliteli bir hizmetin verilmesi ve tüketicilerin beklentilerinin karşılanması esastır. Nitekim işletmecilerin hizmeti kaliteli olarak vermemesi durumunda rakipleri karşısında güçlerini kaybedecekleri doğaldır. Bu nedenle işletmecilerin pazar paylarını kaybetmemeleri için hizmet kalitesini geliştirmeleri ve korumaları önem arz etmektedir. Özellikle potansiyel tüketicilerin bir hizmete abone olmadan önce piyasada seçim yapabilmeleri için yeterli bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Bu hususu gerçekleştirebilmek için ise hizmet kalitesini denetleyici ve raporlayıcı bir sistemin uygulamaya konulması gerekmektedir.

Taslağı hazırlanmış olan “Hizmet Kalitesi Yönetmeliği” ile telekomünikasyon hizmetlerinin sunumunda kalite parametrelerinin belirlenmesi ve işletmeciler tarafından kullanıcılara kaliteli hizmetin sunumunun sağlanmasının teşvik edilmesi amaçlanmıştır.

Yönetmelik Taslağında, bağlantı süresi, erişim hattı başına arıza oranı, arıza giderme süresi, başarısız arama oranı, aramanın kurulma süresi, operatör hizmetleri için cevap verme süresi, rehber hizmetleri için cevap verme süresi, ankesörlü telefonlar, fatura şikayetleri, kiralık hatlar, hizmet seviyesi taahhütleri, bilgilerin yayımlanması ve raporlama gibi hususlar hakkında hükümler getirilmiştir.

Yönetmelik Taslağı 2004 yılı sonunda ilgililerin görüşlerini almak üzere kamuoyuna sunulmuştur.

3.1.5. Rekabetin Sağlanmasına Yönelik Düzenlemeler

3.1.5.1. GSM Çağrı Sonlandırma Pazarında Etkin Piyasa Gücüne Sahip İşletmecilerin Belirlenmesi

Etkin Piyasa Gücüne Sahip İşletmecilerin Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğin 6 ncı ve 7 nci maddelerine göre GSM Piyasasında etkin rekabetin tesisi amacıyla Kurum tarafından yayımlanan ‘Tarife Yönetmeliği’ ve ‘Erişim ve Arabağlantı Yönetmeliği’ hükümleri çerçevesinde, ilgili piyasada Etkin Piyasa Gücüne sahip işletmeci ve/veya işletmeciler yeniden belirlenmiştir. Böylece telekomünikasyon hizmetleri piyasasında rekabetin temini ve nihai olarak da tüketicilerin memnuniyetinin sağlanması amaçlanmıştır.

Etkin Piyasa Gücüne sahip işletmeci veya işletmecilerin belirlenmesi suretiyle, söz konusu işletmecilerin belirli yükümlülüklerle tabi tutulması hedeflenmiştir. Bu sayede etkin piyasa gücüne sahip işletmecilerin sektördeki üstünlüklerini, sektöre yeni giren veya sektörde söz konusu işletmelere rakip hale gelmeye çalışan işletmecilere karşı kötüye kullanmaları önlenmeye çalışılmıştır.

Bu bağlamda Kurum tarafından 31.12.2004 tarihinden itibaren, Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.’nin GSM Mobil Çağrı Sonlandırma Piyasasında Etkin Piyasa Gücüne sahip olduğu tespit edilmiş ve alınan söz konusu karar 04.01.2005 tarih ve 25690 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

3.1.5.2. GSM Mobil Telekomünikasyon Hizmetlerinde Hakim Konuma Sahip İşletmecilerin Belirlenmesi

406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun 4502 sayılı Kanunla değişik 29 uncu maddesinde Kurumun ilgili telekomünikasyon hizmetlerinde, bir işletmecinin hukuki veya fiili bir tekel olduğunun veya ilgili hizmet veya coğrafi piyasada hâkim konumda bulunduğu Kurum tarafından belirlendiği hallerde, hat ve devre kiralari da dahil olmak üzere ücretlerin hesaplanma yöntemlerini ve üst sınırlarını, makul ve ayırım gözetmeyen şartlarla, 30 uncu maddede belirlenen genel ilkeler çerçevesinde çıkarılacak yönetmelikler, tebliğler ve sair idarî düzenlemeler, imtiyaz sözleşmeleri ve telekomünikasyon ruhsatlarının hüküm ve şartları da gözetilerek tayin ve tespit etmeye yetkili olduğu ifade edilmektedir.

Bu çerçevede, yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucunda yukarıda belirtilen Kanun hükmü ve Hakim Konumda Bulunan İşletmecilerin Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in 7'nci maddesine göre; GSM Mobil Telekomünikasyon Hizmetleri Piyasasında Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin Hakim Konuma sahip işletmeci olarak belirlenmesine ve bu görüşün Resmi Gazete'de yayımlanmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar 05.06.2004 tarih ve 25483 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3.1.5.3. Türk Telekom-Fiili Tekel Tespiti

Bilindiği gibi, 1 Ocak 2004 tarihinden itibaren Türk Telekom yasal tekel hakkı kalkmış ise de telekomünikasyon şebekeleri üzerinden sunulan ulusal ve uluslararası ses iletimini ihtiva eden telefon hizmetlerinde fiili tekel konumu sürmektedir. Ayrıca yapılan değerlendirmeler sonucunda, ilgili piyasalarda serbestleşme başlamış olsa da, kısa vadede Türk Telekomun bu konumunda bir değişiklik olmayacağı sonucuna ulaşılmış bulunmaktadır. Bu kapsamda, ikincil mevzuatın uygulanmasının kolaylaştırılması açısından, 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun değişik 29 uncu maddesinin (b) bendi uyarınca telekomünikasyon şebekeleri üzerinden sunulan ulusal ve uluslararası ses iletimini ihtiva eden telefon hizmetleri ile (kişisel telekomünikasyon tesisleri ile telekomünikasyon hizmetlerine ilişkin imtiyaz sözleşmeleri veya telekomünikasyon ruhsatları veya genel izinlerinde ilgili işletmeci tarafından kurulması öngörülen telekomünikasyon altyapısı hariç olmak üzere) tüm telekomünikasyon altyapısında, ilgili piyasaların serbestleştirilmesiyle birlikte, söz konusu piyasalarda faaliyet gösteren işletmecilerin rekabet gücüne yönelik ölçülebilir büyüklüklere ulaşıncaya kadar Türk Telekom'un fiili tekele sahip işletmeci olarak belirlenmesine ve bu görüşün Resmi Gazetede

yayımlanmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar 05.06.2004 tarih ve 25483 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

3.1.6. Devam Eden Düzenleme Çalışmaları

3.1.6.1. Geçiş Hakkı Yönetmeliği

Geçiş Hakkı, kamu hizmeti gören telekomünikasyon işletmecilerinin, bu hizmeti verebilmek amacıyla, direk, anten, kablo vb. her türlü teçhizatı yerleştirmek ve bunların bakım ve onarımlarını yapmak için gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri yada kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde bulunan taşınmazları kullanmalarını ifade etmektedir.

Kurumun 2004 yılı iş planında, yapılacak düzenlemeler içerisinde yer alan geçiş hakkına ilişkin olarak 2003 yılı içinde başlayan çalışmalara, 2004 yılında da devam edilmiştir. “Geçiş Hakkı Yönetmeliği Taslağı”nın Resmi Gazete’de yayınlanmak üzere nihai haline getirilmesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

3.1.7. Elektronik İmza Kanunu ve İkincil Düzenlemeler

Bilişim teknolojilerindeki yüksek gelişme hızı, geleneksel devlet yönetimi yapısını ve politikalarını büyük ölçüde değiştirmeye zorlamaktadır. Söz konusu gelişim ve değişim, bilişim teknolojilerinin kamu hizmetlerinin daha hızlı sunulması, yaygınlaştırılması, doğru ve yeterli bilgi sağlanması, işletme giderlerinin azaltılmasını da beraberinde getirmiştir.

Diğer önemli bir husus ise elektronik yaşamın gelişebilmesinin ve tarafların birbirlerini sorunsuzca tanıyabilmelerinin en önemli şartı, elektronik ortama ve açık ağ sistemine güvenin sağlanmasıdır. e-Devlet oluşumunda bilgi güvenliği vazgeçilmez ve önceliği yüksek uygulamalardan biridir. Bu nedenle, bilginin gizliliği, bütünlüğü ve tarafların kimliklerinin doğruluğu kurulacak olan teknik ve yasal altyapı ile garanti edilebilmelidir. Bu bağlamda e-devletin hayata geçirilmesi için en hayati yasal düzenlemenin 5070 sayılı Elektronik İmza Yasası olduğu söylenebilir. Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan Kanunun yürürlük tarihi 23 Temmuz 2004 olarak belirlenmiş ve 23 Ocak 2005 tarihine kadar düzenlemeler için süre tanınmış, düzenleme ve denetleme yetkisi Telekomünikasyon Kurumuna verilmiştir. Elektronik İmza Yasasının yürürlüğe girmesi ile e-Devlet oluşumunun teknik ve hukuksal altyapısının tesisi sağlanmış olacaktır.

Elektronik ortamda gerçekleştirilen işlemlerde atılan imzalara hukuki açıdan ıslak imza ile aynı geçerliliği sağlaması dolayısıyla büyük önem taşıyan e-imza konusunda Kurum, güvenli elektronik imza oluşturma araçları, güvenli elektronik imza doğrulama araçları, elektronik

sertifika hizmet sağlayıcısı, nitelikli elektronik sertifikaların iptal edilmesi, sertifika mali sorumluluk sigortası ve yabancı elektronik sertifikalar konularında ikincil düzenlemeleri yapmakla görevlendirilmiştir.

Bu çerçevede, Kurum bünyesinde elektronik imza çalışmalarının takibini ve sözkonusu Kanunda belirtilen ikincil düzenlemelerin açık ve şeffaf bir süreçte hazırlanabilmesini teminen Kurum koordinatörlüğünde "E-İmza Ulusal Koordinasyon Kurulu" oluşturulmuştur. Bu Koordinasyon Kurulu bünyesinde oluşturulan "Altyapı", "Bilgi Güvenliği ve Standartlar" ve "Hukuk ve Düzenlemeler" çalışma grupları tarafından ikincil düzenlemelerin hazırlanmasına yönelik olarak çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

Bu çalışma gruplarında; kamu sektörü, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerden 200'e yakın kişi, ikincil düzenleme hazırlık çalışmalarına teknik ve hukuki konularda birçok yönden katkı sağlamıştır.

Bu çalışmaların sonucunda kamu ve özel sektörün de görüşü alınmak suretiyle hazırlanan "5070 Sayılı Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" ve "Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Hususlara İlişkin Tebliğ" 12 Kasım 2004 tarihinde hazırlanarak Resmi Gazete'de yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderilmiştir. Söz konusu Yönetmelik ve Tebliğ 6 Ocak 2005 tarih ve 25692 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Diğer taraftan, sözkonusu Kanun uyarınca Hazine Müsteşarlığının görüşü alınarak hazırlanan "Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Yönetmeliği", 26 Ağustos 2004 tarih ve 25565 sayılı Resmi Gazete'de ve sözkonusu Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan "Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları" ve "Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimatı" 27 Ocak 2005 tarih ve 25709 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3.1.8. Spektrum Yönetimi

Sınırlı bir doğal kaynak olan frekans spektrumu, günümüzün artarak gelişen teknolojik ortamında, bir çok yeni ve gelişmekte olan teknoloji tabanlı endüstri için anahtar rolündedir. Bu kaynaktan en üst düzeyde fayda sağlayabilmek için frekans spektrumunun etkili bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir.

Frekans spektrumunun ticari kullanımının öneminin giderek artmasının yanı sıra, kamu hizmetlerinin insanlara sunulmasında frekans spektrumuna duyulan ihtiyaç da önemini

korumaktadır. Acil durum hizmetlerinde bilgilerin sağlıklı olarak ve çok hızlı bir şekilde kriz merkezleri arasında aktarılması gerekmektedir. Bu durum özellikle ülkemiz gibi deprem kuşağında bulunan ülkeler için daha da önemli hale gelmektedir. Ticari kullanımların, kamu hizmetlerinin sunulmasının daha verimli ve etkili hale gelebilmesi için teknolojik çalışmalar sürmekte ve sonuç olarak bir çok ürün ortaya çıkmaktadır. Kaçınılmaz olarak, üretilen bu teknolojik cihazlar frekans spektrumu kullanımına olan talebi daha da arttırmaktadır. Kurum, 2004 yılındaki radyokomünikasyon alanının spektrum yönetimi kesiminde yürüttüğü faaliyetlerinde teknik parametreler göz önüne alınmasının yanı sıra konunun ekonomik, politik, kültürel, sosyal ve sağlık açılarından da göz önünde bulundurarak çalışmalarını sürdürmüş ve sektörle işbirliği içerisinde çalışmaya özen göstermiştir.

3.1.8.1. Düzenleme Faaliyetleri

3.1.8.1.1. Telsiz Yönetmeliği

2813 sayılı Telsiz Kanunu'na istinaden yayımlanmış olan “Telsiz Yönetmeliği”, “Telsiz Çağrı Cihazları ve Halk Bandı Telsiz Cihazlarının Kurma ve Kullanma Esasları Hakkında Yönetmelik”, “Otomatik Frekans Tarama Özellikli Telsiz Cihazları Yönetmeliği”, “Taksi ve Servis Otobüsleri İşletmeleri Telsiz Sistemleri Yönetmeliği” ve “Telsiz Yayın Kontrolü (TYK) Yönetmeliği”nin yeniden düzenlenme çalışmalarına 2004 yılında da devam edilmiştir. Hazırlanan “Telsiz Yönetmeliği”nin 2005 yılı içerisinde yayımlanması planlanmıştır.

3.1.8.1.2. Kısa Mesafe Erişimli (Alçak Güçlü) Telsiz Sistemleri Yönetmeliği

Halen yürürlükte olan “Kısa Mesafe Erişimli Telsiz Cihazlarının Temel Standartları ile Kurma ve Kullanma Esasları Hakkında Yönetmelik (TGM-STK-001);

- Kısa Mesafe Erişimli Alçak Güçlü cihazlar ile ilgili CEPT/ERC/70-03 Tavsiye Kararında yapılan değişikliklerden ülkemizce uygun görülen hususları kapsamaması,
- Kurum tarafından hazırlanan “Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları Yönetmeliği” söz konusu cihazlar ile ilgili imalat ve ithalata esas alınacak temel standartları kapsamaması ve bu hususların söz konusu yönetmelikten (TGM-STK-001) çıkarılmasının gerekmesi,

nedenleriyle iptal edilerek, yerine 06.03.2004 tarih ve 25394 sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan “KET-Kısa Mesafe Erişimli Telsiz Cihazlarının Kurma ve Kullanma Esasları Hakkında Yönetmelik” yürürlüğe girmiştir.

3.1.8.1.3. Kriptolu Telsiz Sistemleri Yönetmeliği

2813 sayılı Telsiz Kanunu'na göre kamu kurum ve kuruluşlarının kriptolu telsiz sistemi kurma ve işletmesi ile bu cihazların standartları, imalatı, satışı, ithalatı veya ihracatı için kriptolu onayının verilmesi, kullanımı, kaydının tutulması, denetlenmesi, kontrolü, bakım ve onarımı, hizmetten çıkarılmasında uygulanacak usul ve esaslar ile yapılacak iş ve işlemlerin belirlenmesine ait “Kriptolu Telsiz Sistemleri Yönetmeliği”, Kurum koordinatörlüğünde, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve TÜBİTAK-UEKAE temsilcilerinden oluşturulan çalışma grubu tarafından hazırlanmış olup 6 Mart 2004 tarih ve 25394 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

3.1.8.1.4. Amatör Telsizcilik Yönetmeliği

Amatör telsizcilik faaliyetleri, 2813 sayılı Telsiz Kanunu'na istinaden 28.10.1991 tarih ve 21035 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Amatör Telsizcilik Yönetmeliği” çerçevesinde yürütülmekteydi. Ancak uygulamalarda yaşanan sıkıntılar ve sektörden alınan talepler çerçevesinde Yönetmeliğin yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulmuş, Kurum bünyesinde yönetmelik revize çalışmaları yapılarak hazırlanan taslak yönetmelik ilgili kurum ve kuruluşlar, amatör telsiz dernekleri ve amatör telsizcilerin görüş ve önerilerinin alınması amacıyla Kurum internet sayfasında bir ay süreyle yayımlanmıştır. Bu süre zarfında alınan görüş ve öneriler doğrultusunda taslak yönetmelik yeniden gözden geçirilerek gerekli düzenlemeler sonucu hazırlanan yönetmelik 18 Mart 2004 tarih ve 25406 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

3.1.8.1.5. Telsiz Operatörleri Sınav Yönetmeliği

“Telsiz Operatörleri Sınav Yönetmeliği”ne göre deniz operatör sınavları sonucu verilen ehliyetnameler teknolojinin hızla ilerlemesi, GMDSS (Global Maritime Distress and Safety System) gibi yeni sistemlerin ortaya çıkması nedeniyle geçerliliğini yitirmiş olup, sınavlar, 18.10.1994 tarih ve 22085 sayılı “Küresel Deniz Tehlike ve Güvenlik Haberleşme Sistemi (GMDSS) Telsiz Operatör Ehliyetnameleri ve Sınav Yönetmeliği”ne göre yapılarak ehliyetnameler düzenlenmiştir. Kurumca yürütülmekte olan gemilerin telsiz surveyinin ve deniz telsiz operatör ehliyetname sınavlarının yapılarak, gerekli belge düzenleme ve yenileme işlemleri konusunda Telekomünikasyon Kurumu ile Denizcilik Müsteşarlığı arasında imzalanan yetki paylaşım protokolüne göre 01.05.2001 tarihinden itibaren yüzer araçların telsiz surveyi, ehliyetname sınavlarının yapılması, belge düzenleme ve yenileme işlemleri Denizcilik Müsteşarlığı tarafından yapılmaktadır. Müsteşarlık tarafından 2004’ün ilk

çeyreğinde “Telsiz Operatör Yeterlikleri ve Sınav Yönetmeliği”nin yayınlanmış olup, Telsiz Yönetmeliği ve Elektronik Haberleşme Kanunu hazırlık çalışmalarında “Küresel Deniz Tehlike ve Güvenlik Haberleşme Sistemi (GMDSS) Telsiz Operatör Ehliyetnameleri ve Sınav Yönetmeliği” ve “Telsiz Operatörleri Sınav Yönetmeliği”nin iptali ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

3.1.8.2. Frekans Yönetimi ve Telsiz Haberleşmesine İlişkin Toplantı ve Uygulamalar

2004 yılı içerisinde radyokomünikasyon alanında Kurum görev, yetki ve sorumlulukları kapsamında bulunan konularla ilgili olarak yapılan ITU, CEPT, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO), Kuzey Atlantik Paktı Teşkilatı (NATO) gibi uluslararası kuruluşların toplantılarına katılım sağlanmış veya toplantılar takip edilerek alınan kararlar doğrultusunda ülkemizi ilgilendiren konular saptanmıştır. Bu toplantılarda görüşülen hususlara ilişkin toplantı sonuç raporları hazırlanmış ve bu raporlar ülke içerisindeki ilgili kurum ve kuruluşlara bilgi edinmeleri amacıyla gönderilmiştir.

3.1.8.2.1. Dünya Radyokomünikasyon Konferansı-2003 (WRC-03)

Dünya Radyokomünikasyon Konferansı (WRC), ITU tarafından her iki ya da üç yılda bir, üye ülke idarelerinin ve sektör üyelerinin katılımı ile düzenlenmektedir. WRC, ITU’nun radyokomünikasyon alanında yürüttüğü idari ve teknik çalışmalar ile ilgili bir konferanstır.

WRC-03’de alınan kararlar ve CEPT/ECC tarafından güncellenen European Common Allocation (ECA) çerçevesinde Türkiye tarafından da desteklenen konularda, Milli Frekans Planı güncellenmiştir. Ayrıca, CEPT/ECC’deki çalışmalara paralel olarak güncelleme işlemlerine devam edilmektedir.

3.1.8.2.2. Bölgesel Radyokomünikasyon Konferansı-2004 (RRC-04) / (ST-61 Planının Revizyonu)

ITU bünyesinde, bugüne kadar farklı yayın hizmetleri için bölgesel konferanslar düzenlenmiş ve bu konferanslar sırasında bir takım anlaşmalar yapılmış olup, ülkelere tahsis edilen frekansların yer aldığı planlar da bu anlaşmaların eklerinde yer almaktadır. Bunlardan Stockholm-61 Anlaşması (ST-61); 1961’de Stockholm’de imzalanmış, Avrupa Yayın Sahası (EBA) için Televizyon ve VHF/FM Radyo Yayın Frekansları Planlarını içeren Türkiye’nin de taraf olduğu bir anlaşmadır.

ITU tarafından düzenlenecek olan Bölgesel Radyokomünikasyon Konferansının ilk oturumu 10-28 Mayıs 2004 tarihlerinde Cenevre’de düzenlenmiştir. İlk oturumunda teknik

parametreler belirlenerek ülkelerin talepleri ile ilgili planlama çalışmaları yapılmıştır. En erken 2005 yılının sonlarında yapılması planlanan ikinci oturumda ise ST-61 ve Cenevre-89 (GE-89) Anlaşmaları arasındaki ilişki kurularak yeni bir Anlaşma ve 174 - 230 MHz ve 470 - 862 MHz frekans bantlarındaki karasal sayısal yayınlar için frekans planları yapılacaktır.

Söz konusu konferansa hazırlık amacıyla ülkemiz içerisinde yürütülen teknik ve idari çalışmaların koordinatörlüğünü Kurum yürütmektedir. Bu kapsamda 2004 yılı içerisinde RRC-04 ile ilgili olarak ITU ve CEPT tarafından düzenlenen toplantılar takip edilmiş ve ülke içerisindeki çalışmaların koordinasyonunun sağlanması ve ülkemiz ihtiyaçlarının gözden geçirilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlarla çeşitli koordinasyon toplantıları yapılmıştır.

3.1.8.2.3. UMTS Bant Boşaltma Çalışmaları

Yeni nesil telsiz haberleşmesi sistemleri ve özellikle Avrupa ile harmonize olarak kullanılacak olan üçüncü nesil mobil haberleşme sistemi (UMTS) için planlanmış olan frekans bantlarında, mevcut cihazlar tarafından kullanılan frekans bantlarının boşaltılması için teknik ve idari çalışmalar devam etmektedir.

3.1.8.3. Güvenlik Sertifikası Uygulamaları

Sabit telekomünikasyon cihazlarının insan ve çevre sağlığı bakımından etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla yapılan teknik ve idari çalışmalar sonucunda Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan “10 kHz – 60 GHz Frekans Bandında Çalışan Sabit Telekomünikasyon Cihazlarından Kaynaklanan Elektromanyetik Alan Şiddeti Limit Değerlerinin Belirlenmesi, Ölçüm Yöntemleri ve Denetlenmesi Hakkındaki Yönetmelik” kapsamında çeşitli bilgilendirme toplantıları yapılmıştır. Bu bilgilendirme toplantılarında söz konusu yönetmeliğin uygulama usûl ve esaslarına ilişkin bilgiler verilmiştir. Bu kapsamda, ilgili kurum ve kuruluşlarla yazışmalar yapılmıştır. 2004 yılı içerisinde, mevcut veya yeni kurulan sabit telekomünikasyon cihazlarının insan sağlığı açısından tehlike oluşturduğu yönünde ifade edilen tedirginlikler giderilmeye çalışılmış ve sorulara cevap verilmiştir.

Anılan Yönetmelik çerçevesinde; Bölge Müdürlükleri aracılığıyla yeni kurulacak sabit telekomünikasyon cihazlarına ilişkin başvurular kabul edilmekte, teknik incelemeden geçen cihazlara ait dosyalar ilgili İl Mahalli Çevre Kuruluna gönderilmektedir. Gerek görülmesi halinde ve mevcut iş planı kapsamında belirli aralıklarla bilgilendirme amacıyla Bölge Müdürlüklerinden de İl Mahalli Çevre Kurullarının toplantılarına katılım sağlanmaktadır. İl Mahalli Çevre Kurulu tarafından yer seçimi ile ilgili görüş alındıktan sonra yapılan inceleme

ve değerlendirme sonucu başvuruya konu edilen cihazın kurulabilmesi amacıyla Bölge Müdürlükleri tarafından “Geçici Onaylı Güvenlik Sertifikası” düzenlenmektedir. Daha sonra Bölge Müdürlüklerince yapılacak teknik ölüm ve kontrollerin, Yönetmelik hükümleri açısından belirtilen güvenli alan içinde uygun bulunması halinde Güvenlik Sertifikası kat’i olarak onaylanmaktadır.

lmlerde limit değerleri aştığı tespit edilen cihazın işletmecisi/işleticisine para cezası uygulanarak, 5 gün içinde cihazını limit değerlerine getirmesi gerektiği uyarısı yapılmaktadır. Bu srenin sonundaki ölümde limit değerlerinin yine de sağlanamadığı tespit edildiğinde ise, uygun değerler sağlanıncaya kadar cihazlar faaliyetten men edilmektedir. Ortamın limit değerlerinin aşılması halinde ise süre verilmeksizin limit aşımına neden olan sabit telekomünikasyon cihazının faaliyeti durdurulmaktadır.

Sabit telekomünikasyon cihazlarının denetimi de mevcut iş planı kapsamında belirli aralıklarla yapılmaktadır. Ayrıca Şikayet olması halinde de Yönetmelik kapsamında gerekli ölümler yapılmaktadır.

3.1.8.4. Kamu Güvenliği ile Acil Yardım Haberleşme Sistemleri

Ülkemizde son yıllarda meydana gelen doğal afetler ile bazı terör olayları, haberleşmenin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Ancak, kamu güvenliği ve acil durum hizmeti yürüten kamu kurum ve kuruluşlarının ayrı ayrı haberleşme sistemleri kullanmaları ve bu sistemler arasında herhangi bir fiziki iletişim olmaması ayrı bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizde kamu güvenliği ve acil yardım hizmeti sunan kamu kurum ve kuruluşlarının, hizmetlerini etkin ve verimli yürütmeleri, hızlı iletişim kurulması, kurumlar arası kesintisiz haberleşme imkanının sağlanması amacıyla bir çalışma yapılması ve bu çalışma sonuçları çerçevesinde politika üretilerek ilgili ve yetkili kurumlara iletilmesi gerekli görülmüştür. Kurum olarak söz konusu ihtiyaçlar 2001 yılında tespit edilmiş, Mart 2002’de çalışmalara başlanmış ve çalışmalara ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlar dahil edilmiştir.

Çalışmalarda, “Kamu Güvenliği ile Acil Yardım Haberleşme Sistemi Konsepti”nin oluşturulması ve konu konsept çerçevesinde uygulamanın geliştirilmesi temel amaç olarak belirlenmiştir. Çalışmaların üç ayrı çalışma grubu tarafından yürütülmesi kabul edilmiş ve gruplar, “Kamu Güvenliği ile Acil Yardım Haberleşme Sistemi”nin ülkemizde kurularak kullanılabilmesi için araştırma ve çalışmalar yaparak, bilgi ve belge toplama, rapor yazma,

sistemin kurulması için altyapının planlanması ve kurulum senaryolarının tespiti ile sonuçlarını ilgili kurum ve kuruluşlara tavsiye etmekle görevlendirilmiştir.

Yapılan çalışmalar sonucunda hazırlanan “Kamu Güvenliği ve Acil Yardım Haberleşme Sistemi Çalışma Grubu Raporu” ilgili kuruluşların görüşüne sunulmuş ve alınan son görüşler çerçevesinde rapor güncellenmiştir.

Sonuç olarak, ülkemizde bir adet kırsalda ve bir adet şehir merkezlerinde olmak üzere iki ayrı sayısal trunk sisteminin kurulması haberleşme ihtiyacını karşılayabileceği ve sayısal trunk sisteminin teknolojisinin ise Avrupa ile uyum ve Milli Frekans Planı çerçevesinde planlanan frekans bantlarında kullanılabilecek bir sistem olması gerekli görülmektedir. Ülkemizde kamu güvenliği ve acil yardım hizmeti sunan, Genelkurmay Başkanlığı, İçişleri Bakanlığına bağlı Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Başbakanlık MİT Müsteşarlığı, Cumhuriyet Savcılıkları, Sağlık Bakanlığına bağlı hastaneler, 112 Acil Sağlık Hizmetleri, Özel Ambulans Servisleri, Başbakanlık Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü, Gümrük Müsteşarlığı, Büyükşehir Belediye Başkanlıkları bünyesinde bulunan Su Dağıtım, Gaz Dağıtım, Elektrik Dağıtım, İtfaiye, Mezarlıklar Müdürlükleri, Telekomünikasyon Kurumu, Kızılay, Özel Kurtarma Ekipleri ve Amatörler (gerekli olması halinde cihaz verilerek sisteme dahil edilmesi) gibi kamu kurum ve kuruluşların İçişleri Bakanlığı/Emniyet Genel Müdürlüğü veya Valilikler sorumluluğunda olan ve öncelikle İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlerden başlamak üzere tek bir haberleşme sistemi altında toplanabilmesi amacıyla konunun Haberleşme Yüksek Kurulu gündemine taşınması ve bu Kurulun tavsiyesinin alınmasına karar verilmiştir.

3.1.8.5. Uydu Sistemleri

Ülkemizce işletilen ve planlanan TÜRKSAT Uydularının ve karasal sistemlerimizin uluslararası frekans koordinasyonu Kurum tarafından ITU ve ilgili ülkeler nezdinde Türk Telekom ile ortaklaşa yürütülen çalışmalarla yapılmıştır.

Ülkemiz için önemli bir teknolojik adım olarak değerlendirilen BİLSAT'ın ITU nezdinde frekans koordinasyon işlemleri Kurum tarafından yapılmış ve çalışmalar halen devam etmektedir.

2. Tip Telekomünikasyon Ruhsatı kapsamında bulunan uydu yer istasyonlarının ve VSAT terminallerinin frekans tahsisi ve ruhsatlandırma işlemleri yapılmıştır.

3.1.8.6. Kara, Hava, Deniz, Yayın (BC) Sistemleri

Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ile koordineli olarak hava limanlarının ihtiyaçlarını karşılamak üzere, 108-118 MHz frekans bandında çalışan hava seyrüsefer (S/S) yardımcı ve 118 - 137 MHz frekans bandında çalışan hava mobil sistemlerine yapılan frekans tahsislerinin ICAO ve ITU nezdinde uluslararası frekans koordinasyonu sağlanmıştır.

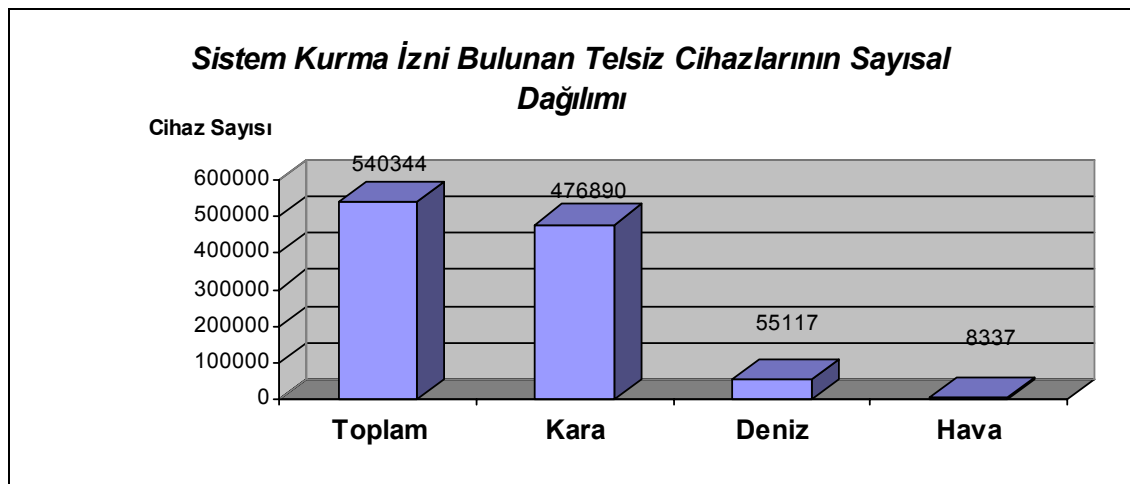
Ülkeler hava seyrüsefer haberleşmesi frekans bandında, frekans tahsisi yaparken sistemlerin birbirini enterfere etmemesi için ICAO tarafından belirlenen kriterlere uymak zorundadırlar ve tahsis yapılan frekansları ICAO/FMG (International Civil Aviation Organization/ Frequency Management Group) üyesi ülkeler ile koordine etmek zorundadırlar. Bu kapsamda ülkemizdeki havaalanlarında kullanılmak üzere planlanan hava mobil ve S/S sistemleri için ICAO/FMG üyesi ülkelerle frekans koordinasyonları tamamlanmıştır.

ICAO tarafından Mayıs 2004'te yayınlanan ICAO COM2, COM3, COM4 Çizelgeleri incelenmiş olup bu Çizelgelere girilmemiş olan hava frekanslarımızın ICAO/COM Çizelgelerine kayıt ettirilmesi sağlanmıştır.

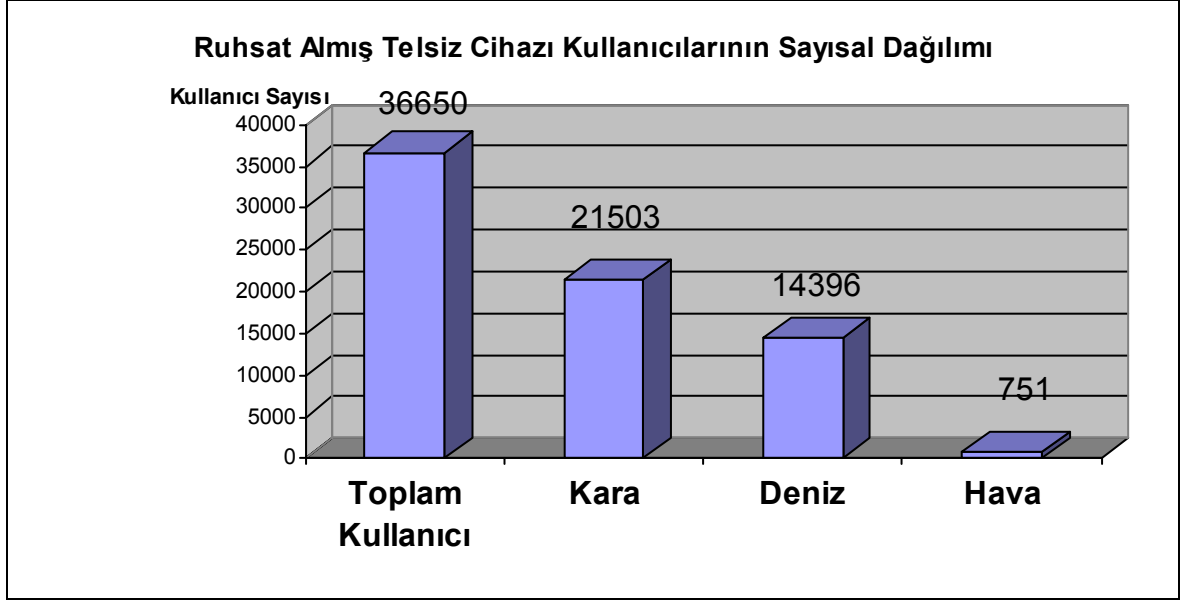
Deniz sistemleri ile ilgili olarak yüzer araçların yeni kayıt, değişiklik ve iptal işlemleri ITU'ya bildirilerek uluslararası frekans koordinasyonu işlemleri yapılmıştır.

Kara sistemleri için uluslararası frekans koordinasyonu işlemleri yapılmış ve çeşitli karasal sistemler için frekans planlama ve tahsisleri yapılmıştır.

Radyo ve televizyon sistemleri için çeşitli ülkelerle frekans koordinasyonu işlemleri yapılmış ve ulusal radyo ve televizyon frekans planının yer alan frekansların uluslararası frekans tescil işlemlerine başlanılmıştır.



Şekil 3-1 Sistem Kurma İzinleri Bulunan Telsiz Cihazların Sayısal Dağılımı



Şekil 3-2 Ruhsat Almış Telsiz Cihazı Kullanıcılarının Sayısal Dağılımı

3.1.8.7. AB Müktesebatına Uyum Çalışmaları

AB müktesebatına uyum çalışmaları kapsamında Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyinin 14 Aralık 1998 tarih ve 128/1999/EC sayılı “Birlik içerisinde koordineli olarak üçüncü nesil mobil ve telsiz haberleşme sistemi (3G/UMTS) oluşturulması” başlıklı kararı ve yine Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyinin 07 Mart 2002 tarih ve 676/2002/EC sayılı “Avrupa Birliği içerisindeki telsiz spektrumu politikaları için düzenleme çerçevesi” başlıklı kararı hakkında Avrupa Komisyonu ile çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda Milli Frekans Planının, Avrupa Frekans Bilgi Sistemine (European Frequency Information System /EFIS) girişinin yapılması için teknik ve idari çalışmalar yapılmıştır.

3.1.9. Teknik Düzenleme ve Standardizasyon

3.1.9.1. Yönetmelik ve Düzenlemeler

AB ile uyum çalışmaları çerçevesinde Ulusal Programda “Malların Serbest Dolaşımı” başlığı altında yer alan; ithalat ve imalat rejimindeki uygunluk değerlendirme prosedürlerinin düzenlenmesini ve CE markalamasını kapsayan, Avrupa Birliği tarafından yayımlanmış telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanlarının ve bunların uygunluğunun karşılıklı tanınması konusundaki Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’nin 9 Mart 1999 tarihli 1999/5/EC sayılı Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları (Radio & Telecommunications Terminal Equipment / R&TTE) Direktifinin adaptasyon metni olan “Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları Yönetmeliği-TTTE” Kurum tarafından hazırlanarak 11 Mayıs 2003

tarikh ve 25105 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Yönetmelik; 11 Mayıs 2004 tarihinden itibaren ithalatçılar için yürürlüğe girmiş olup, yerli imalatçılarımız için 11 Mayıs 2005 tarihine kadar eski ve yeni mevzuatlar bir arada uygulanacaktır. 11 Mayıs 2005 tarihi itibari ile tamamen yeni mevzuat uygulanacaktır.

3.1.9.1.1. TTTE Yönetmeliği Çerçevesinde Yapılan Düzenlemeler

TTTE Yönetmeliği kapsamında, telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanlarının piyasaya arzı veya dağıtım aşamasında veya piyasada iken ilgili teknik düzenlemelere uygun ve güvenli olup olmadığının gözetimi ve denetimine ilişkin usul ve esaslar ile alınacak önlemleri, piyasa gözetimi ve denetimi konularında, Kurumun görev, yetki ve sorumlulukları ile üretici ve dağıtıcıların yükümlülüklerini düzenlemek amacıyla telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanlarının “Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik” 27.02.2004 tarih ve 25386 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış ve 11 Mayıs 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bununla birlikte, TTTE Yönetmeliği kapsamında uygunluk değerlendirme faaliyeti gösterecek onaylanmış kuruluşlarla ilgili usul ve esasları düzenlemek amacıyla telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanları için “Onaylanmış Kuruluşlara Dair Yönetmelik” 26.02.2004 tarih ve 25385 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

TTTE Yönetmeliğinin 7 inci maddesinin (b) fıkrası "Uyumlaştırılmış ulusal standartın ve ilgili uyumlaştırılmış Avrupa standardının yer aldığı liste, Kurul Tarafından Resmi Gazete’de yayımlattırılır” ibaresi gereğince, TSE tarafından uyumlaştırılan ulusal standartların listesi ile karşılık gelen Avrupa standardının listesini yayımlatma görevinin Kurum tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanan “2004/1 Sayılı Tebliğ” ve Tebliğ ekinde yer alan liste 24 Temmuz 2004 tarih ve 25532 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Telekomünikasyon cihazlarının ithalatı aşamasında, fatura onaylanması veya fiyat değişikliği gibi çeşitli sebeplerle fatura onayının yenilenmesi gerekmekte ve bu sebeple de ithalatçılar takvim yılı içerisinde defaten Kuruma başvuru yapmak zorunda kalmaktadırlar. İthalatçı firmaların zaman ve ekonomik kayıplarıyla birlikte, Kurumun iş gücü kaybı, posta ve kırtasiye harcamalarından kaynaklı giderlerinin azaltılması gibi amaçlarla söz konusu “Fatura Onaylama” uygulamasına son vermek amacıyla ithalat başvurularının Bildirim Formları kullanılarak yapılması, başvuru değerlendirme sonuçlarının, takvim yılı başında yenilenmek kaydıyla bir Onay Sertifikası ile belgelendirilmesi, ithalat aşamasında gümrüklerde Kurum

tarafından gerçekleştirilecek ithalat kontrollerinde Kontrol Sertifikası kullanılması uygulaması başlatılmıştır.

TTTE Yönetmeliğinin ilgili maddeleri çerçevesinde, işletmecilik yapan şirketlerin arayüz kriterlerini resmi internet alanlarında duyurulmasına yönelik olarak Kasım-2003 yılı içerisinde Kurum tarafından bilgilendirme toplantıları yapılmıştır. Bilhassa, servis çeşitliliği ve yurt içinde değişik altyapı hizmetleri verebilen Türk Telekomünikasyon A.Ş. tarafından Şubat-2004 tarihinde kendi arayüz kriterleri ile ilgili bilgilerin İnternet sayfasında duyurulması sağlanmıştır.

TTTE Yönetmeliği kapsamında uygunluk değerlendirme faaliyeti gösterecek onaylanmış kuruluş adaylarımızın mevcut altyapılarının güçlendirilmesi için Kurum tarafından Türkiye-AB Mali İşbirliği programına 2002 yılında başvurulmuştur. AB tarafından kabul edilen “Türk Uygunluk Değerlendirilmesi Kurumlarına Destek Projesi” 2004 yılı Ocak ayı itibariyle uygulanmaya başlamıştır. Söz konusu projeden yararlanmak isteyen adayların yeterliliklerini değerlendirmek amacı ile AB uzmanları tarafından bir seri prosedür hazırlanmıştır. Bu prosedürler çerçevesinde, ilk aşama olarak tüm tarafların projeden ve süreçlerden haberdar edilmeleri amacıyla “Duyuru Metni”, “Rehber Doküman”, “Başvuru Formu” ve “Değerlendirme Çizelgesi” hazırlanarak, Resmi Gazete’de ve Kurum web sitesinde duyurulmuştur.

3.1.9.1.2. Bilgilendirme Toplantıları

6-7 Mayıs 2004 tarihleri arasında Telekomünikasyon alanında faaliyet gösteren Telsiz İthalatçıları, Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları İthalatçıları ve Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları İmalatçılarına; TTTE Yönetmeliğinin 11 Mayıs 2004 tarihi itibariyle yürürlüğe girecek olması nedeniyle Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) tarafından 2004/9 No’lu “CE İşareti Taşınması Gereken Ürünlerin İthalatına İlişkin Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği”nin söz konusu Yönetmelik kapsamındaki ürünleri ne şekilde etkilediğini ve bu tebliğ çerçevesinde DTM tarafından Gümrük İdarelerine verilecek talimatlara ilişkin üç aşamalı bilgilendirilme toplantıları yapılmıştır.

Tüm Uydu Anten Elektronik İletişim İş Adamları Derneği (TUYAD) üyeleri ile yapılan toplantıda TTTE Yönetmeliği’nin uygulamaları ile ilgili bilgi aktarılmış ve imalatla ilgili yeni prosedürlerle ilgili müzakerelerde bulunulmuştur.

Ülkemizde ihdas edilmekte olan yeni standardizasyon rejimi, bu kapsamda telekomünikasyon alanında yapılan düzenlemeler ile bu düzenlemelerde taşra teşkilatlarının rolünü anlatmak üzere Dış Ticaret Müsteşarlığının koordinatörlüğünde düzenlenen eğitim seminerine katılım sağlanmıştır.

03-05/03/2004 tarihleri arasında telekomünikasyon alanında faaliyet gösteren ithalatçı ve imalatçı firmalar ile ilgili sivil toplum örgütlerine, 11 Mayıs 2004 tarihinde yürürlüğe girecek olan TTTE Yönetmeliği ile söz konusu Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik hazırlanan ve Başbakanlıkta yayımlanma aşamasında bulunan Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik ve Onaylanmış Kuruluşlara Dair Yönetmelik konularında bilgilendirme toplantısı yapılmıştır.

29/06-07/07/2004 tarihleri arasında İstanbul'da, AB tarafından finanse edilen "Türk Uygunluk Değerlendirilmesi Kurumlarına Destek Projesi" kapsamında ekipman desteği için, Kuruma başvuruda bulunan UME (Ulusal Metroloji Enstitüsü), YILDIZCELL ve MEYER'i proje kapsamında değerlendirmek amacıyla kuruluşların laboratuvarlarının, mali ve teknik altyapılarının incelenmesi, mevcut durumlarının analiz edilerek ihtiyaçlarının tespit edilmesi programına katılım sağlanmıştır.

14-15/04/2004 tarihleri arasında Türkiye'de Teknik Düzenlemeler ve TTTE Yönetmeliğine ilişkin sunum ve müzakereler, Antalya'da 15-17/04/2004 tarihleri arasında Kurum tarafından uyumlaştırılan teknik mevzuat, TTTE Yönetmeliği, Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik ve piyasa denetimlerinde dikkate alınacak hususları içeren bilgilendirme ve bu kapsamda Kurumda yapılan düzenlemeler ve bu düzenlemelerde taşra teşkilatlarının rolünü içeren sunum ve müzakereler yapılmıştır.

Telekomünikasyon sektöründe yaşanan sorunların tespiti ve çözümüne katkıda bulunulması amacıyla kurulan Telekomünikasyon İhtisas Komitesinin 9 uncu ve telekomünikasyon alanında faaliyet gösteren ithalatçı ve bakım-onarımcı firmaların katılacağı Telekomünikasyon Cihazlarının Servis Kalitesinin İyileştirilmesi konulu toplantılar yapılmıştır.

Denetimlerin daha etkin ve verimli hale getirilebilmesi için Kurum merkez teşkilatı ve Bölge Müdürlüklerindeki denetim elemanı sayısının artırılması gerekmektedir. Denetçi sayısının az olması ve etkin piyasa denetiminin sağlanması bakımından Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğünün ilgili birimleri ile işbirliği yapılması ve denetimle ilgili brifingler verilmesi suretiyle piyasa denetimine kolluk

kuvvetlerinin de katkıları sağlanmıştır. İhtiyaç duyuldukça söz konusu eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri tekrarlanmaktadır.

3.1.9.1.3. Piyasa Gözetimi Laboratuvar Binasının Kiralanması

Halihazırda Laboratuvarda EMC, LVD, QoS ve SAR ölçümlerine yönelik test setleri bulunmadığından, bu alanlarda gözetimler yapılamamaktadır. Bu sorunun çözülebilmesi amacıyla 2002 yılında AB mali destek projesine başvurularak, tam donanımlı bir denetim laboratuvarı kurulması yönünde çalışmalar başlatılmış, piyasa gözetimi laboratuvar binasının kiralanmasını teminen 30/09/2004 tarihinde Hacettepe Üniversitesi ve Kurum arasında kira sözleşmesi imzalanmıştır.

Kurum piyasa gözetim laboratuvarı altyapısının güçlendirilmesi projesi kapsamında inşaat çalışmaları devam ederken laboratuvar binasının AB normlarına uygun olup olmadığını incelemek üzere AB uzmanı 28-29.12.2004 tarihleri arasında Kuruma gelerek incelemelerde bulunmuştur. Yapılan incelemeler sonucunda laboratuvar binasının uygun olduğu tespit edilerek, AB Komisyonunun Türkiye Temsilciliğine bilgilendirme yapılmıştır. Söz konusu laboratuvar binası inşaatı 2004 yıl sonu itibarıyla tamamlanmış olup, 2005 yılı Temmuz ayında laboratuvarın hizmete girmesi planlanmaktadır.

3.1.9.2. Türkiye-AB Mali İşbirliği Kapsamındaki Projeler

Uygunluk Değerlendirme ve Piyasa Gözetimi ile ilgili altyapı ve ürünlere CE markalaması gerektiren uyumlaştırılan mevzuatların yürürlüğe girebilmesi için AB tarafından Mali İşbirliği - Fiziki Altyapının Güçlendirilmesi Projesi kapsamında üye ülkelere gerekli olan altyapının desteklenmesi amacıyla mali yardım yapılmaktadır. PHARE programı kapsamında 2002 yılı için Türkiye'ye yatırım amacıyla ayrılan 12 milyon Avro'nun yapılan toplantılar ve değerlendirmeler sonucunda; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ile Kurum arasında paylaştırılmasına karar verilmiştir. Söz konusu projeler yatırım amaçlı olup, toplam miktarın %75'lik kısmı AB tarafından, % 25'lik kısmı da yatırımın yapılacağı kamu kurum ve kuruluşları tarafından karşılanacaktır.

1. Telekomünikasyon Sektöründe Fiziki Altyapının Geliştirilmesi (Upgrading the physical Infrastructure in the Telecommunications Sector) projesi:

AB'deki uygulamalara paralel olarak, ürünlerin serbest dolaşımının sağlanması ile bugün gümrük kapılarında yapılan denetim ve Kurum tarafından yapılan standartlara uygunluk faaliyetlerinin AB üyesi ülkelere gelen ürünlere artık yapılmayacağı anlamına gelmektedir.

Ancak yeni sistem söz konusu ürünlerin piyasada denetimlerini öngörmektedir. Bu sebeple, Telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanlarının piyasaya arzı veya dağıtım aşamasında veya piyasada iken, ilgili teknik düzenlemelere uygun ve güvenli olup olmadığının gözetiminin yapılarak; piyasada sadece güvenli ürünlerin yer almasının sağlanması amacıyla kullanılacak, mevcut Kurum laboratuvarının altyapısının desteklenmesi için 4.8 milyon Avro'luk cihaz alımına ihtiyaç duyulmuş ve bu kapsamda hazırlanarak 27 Kasım 2002 tarihinde AB Komisyonuna gönderilen "Telekomünikasyon Sektöründe Fiziki Altyapının Geliştirilmesi" projesi, 10 Temmuz 2003 tarihinde AB Komisyonu tarafından onaylanmıştır.

Bu proje kapsamında, Piyasa Gözetimi ve Denetimi Laboratuvarının altyapısının güçlendirilmesi ile aşağıda yer alan testleri yapabilecek ekipman desteği sağlanacaktır.

- EMC ve LVD testleri
- GSM telefon cihazlarının SAR testleri
- GSM şebeke hizmet kalitesi testi (QoS)
- Telekomünikasyon terminal ekipmanı testleri
- Telsiz ekipmanı testleri

Proje kapsamında 2004 yılı içerisinde,

- Kurum tarafından, iki izleme raporu hazırlanmış olup, AB Genel Sekreterliğine iletilmiştir.
 - Kurum Piyasa Gözetim Laboratuvar binasının temel inşaatının tamamlanması ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.
 - Kurum Laboratuvarına piyasa gözetim testlerini yapabilecek ilave personel alınması ile ilgili gerekli işlemler yapılmıştır.
 - Piyasa gözetimi faaliyetlerini yerine getirecek olan personele 15 günlük temel eğitim aldırılmıştır.
 - Proje ile ilgili yıl içinde olabilecek aksaklıkları önlemek ve etkin bir şekilde devamını sağlamak amacıyla, projenin ilgili tarafları olan kamu kurum ve kuruluşları ve AB temsilcileri ile birlikte düzenli olarak toplantılar yapılmıştır. Toplantılarda alınan kararlar çerçevesinde Kurum gerekli tedbirleri almıştır.
 - Proje fişinde yer alan ekipmanlar ile ilgili şartname çalışmaları tamamlanmıştır.
2. Türk Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarına ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına Bazı Yeni Yaklaşım Direktiflerinin Uygulanmasında Yardım (Support to the Turkish

Conformity Assessment Bodies and The Ministry of Industry and Trade in The Implementation of Some New Approach Directives) projesi:

AB'deki uygulamalara paralel olarak onaylanmış kuruluşların ülkemizde oluşturulması, üreticilerimiz ve ihracatçılarımızın ürünlerinin CE işaretiyle sahip olabilmesi için AB'nin test ve belgelendirme kuruluşları yerine, AB tarafından tanınan kendi test ve belgelendirme kuruluşlarımıza müracaatta bulunabilmeleri, değerlendirme işlemini daha az maliyetle yaptırılmalarına fırsat tanıyacaktır. Ayrıca, AB üyesi ülkelere CE işaretli ürünleri ihraç eden üçüncü ülke ihracatçıları da, ürünlerinin uygunluk değerlendirmesini, ülkemiz onaylanmış kuruluşlarında gerçekleştirilebilecek ve bu ülkemize önemli ölçüde döviz kazandıracaktır. Bu çerçevede Kurum, TTTE Yönetmeliği kapsamında uygunluk değerlendirme faaliyetinde bulunacak onaylanmış kuruluş adaylarının laboratuvar altyapılarının desteklenmesine (1.1 milyon Avro) ihtiyaç duyulmuş ve bu kapsamda hazırlanarak 27 Kasım 2002 tarihinde AB Komisyonuna gönderilen "Türk Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarına ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına Bazı Yeni Yaklaşım Direktiflerinin Uygulanmasında Yardım Projesi", 10 Temmuz 2003 tarihinde AB Komisyonu tarafından onaylanmıştır.

Proje kapsamında 2004 yılı içerisinde,

- Sanayi ve Ticaret Bakanlığının koordinasyonunda "Türk Uygunluk Değerlendirmesi Kurumlarına Destek Projesi" ile ilgili izleme raporları hazırlanarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığına iletilmiştir.
- "Onaylanmış Kuruluşlara Dair Yönetmelik", Türkiye-AB Mali İşbirliği projesi ve bu proje kapsamında yapılan ve planlanan çalışmalar ile ilgili olarak TSE, UME, UEKAE, ESİM A.Ş. ve YILDIZCELL olmak üzere beş onaylanmış kuruluş adayına adaylık statüleri ve proje kapsamında yapılacak çalışmalar hakkında 11.03.2004 tarihinde bilgilendirme ve istişare toplantısı yapılmıştır.
- Projeden yararlanmak isteyen adayların yeterliliklerini değerlendirmek amacı ile AB Uzmanları tarafından bir seri prosedür hazırlanmıştır. Bu prosedürler çerçevesinde, ilk aşama olarak tüm tarafların projeden ve süreçlerden haberdar edilmeleri amacıyla "Duyuru Metni", "Rehber Doküman", "Başvuru Formu" ve "Değerlendirme Çizelgesi" hazırlanarak, 21.05.2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmış ve Kurum web sitesinde duyurulmuştur.
- Projenin ihale sürecine ilişkin hususları netleştirilmiştir.

- İhaleye katılacak adaylar tarafından gönderilen iş planları değerlendirilmiş, eksiklikler için tekrar süre verilmiştir.

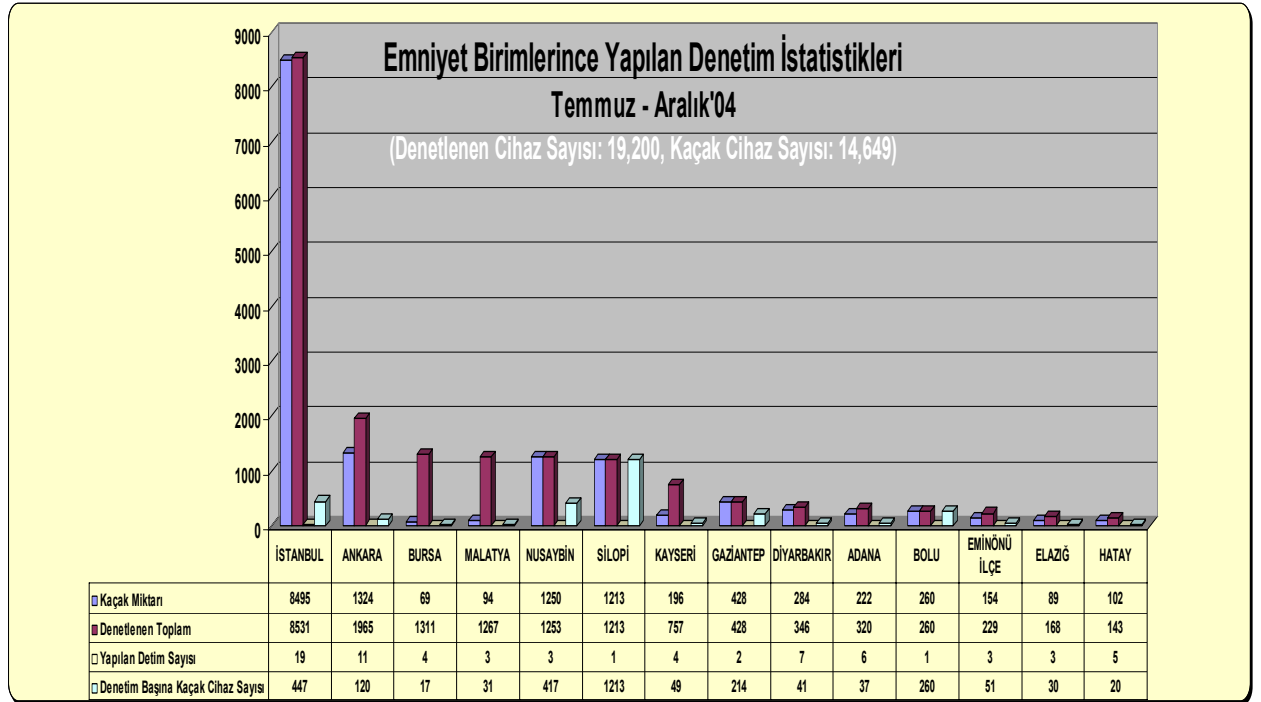
Eksikliklerin tamamlanmasına müteakip, 07-09.09.2004 tarihleri arasında Projenin ikinci değerlendirme toplantıları yapılmıştır.

Yapılan değerlendirmenin AB Komisyonu tarafından onaylanması beklenmektedir.

3.1.9.3. Uygulamalar

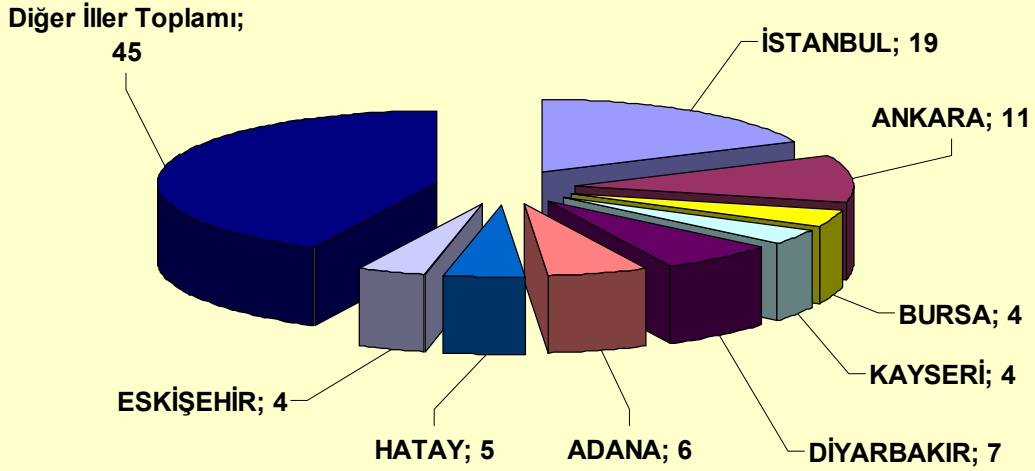
3.1.9.3.1. Adliye Teşkilatı ve Emniyet Birimleriyle Yürütülen Faaliyetler

Cumhuriyet Savcılıkları ve Emniyet Müdürlüklerince 514 ayrı dosya dahilinde 43488 adet GSM cep telefonuna ait IMEI kayıt bilgileri taranarak, lojistik destek sağlanmıştır. Şekil 3-3, 3-4 ve 3-5’de Emniyet birimlerine lojistik destek sağlanan denetim istatistikleri yer almaktadır.



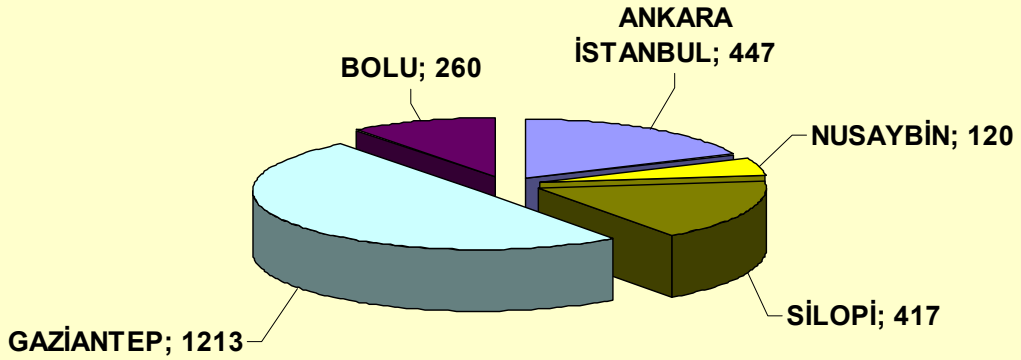
Şekil 3-3 Onay Etiketli Bulunmayan Cihazlara İlişkin Emniyet Birimlerince Yürütülen Denetimler

Denetimlerin İller Bazındaki Dağılımı (Denetim Sayısı 105)



Şekil 3-4 Denetimlerin İller Bazındaki Dağılımı

Denetim Başına Ele Geçirilen Kaçak GSM Telefon Cihazlarının İl/İlçe Bazlı Dağılımı



Şekil 3-5 Denetim Başına Ele Geçirilen Kaçak Cihaz Dağılımı

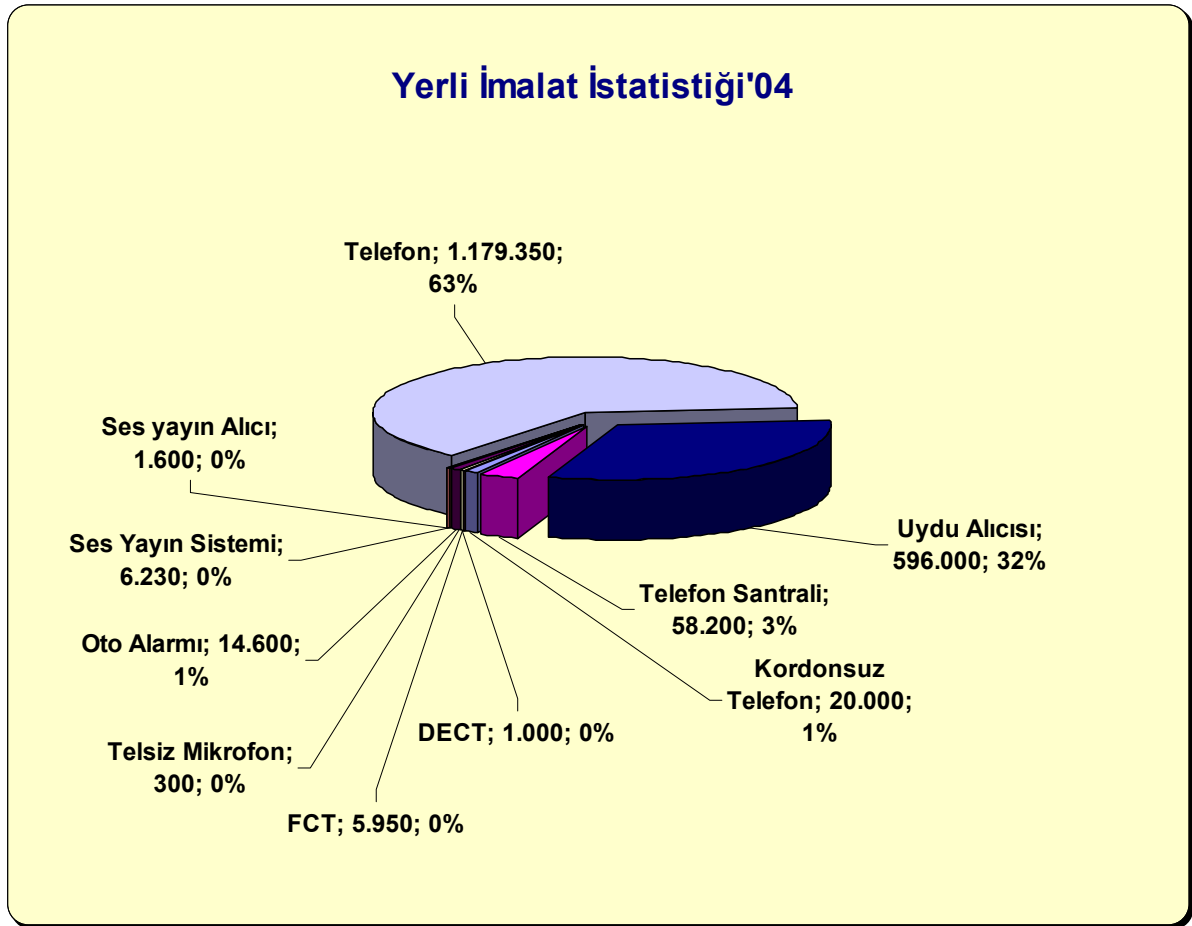
3.1.9.3.2. Yasal Olmayan Mobil Telefon Ticaretine Karşı Yürütülen Düzenleme ve Denetim Faaliyetleri

01-02 Aralık 2004 tarihleri arasında Ankara'da, Türkiye ve İngiltere arasında yasal olmayan GSM telefon cihazları konusunda işbirliği toplantısı yapılarak bir toplantı sözleşmesi

(Memorandum of Meeting-MoM) imzalanmıştır. Bu sözleşme ile İngiltere ve Türkiye arasında mobil telefon suçuyla mücadelede ortak stratejiler geliştirileceği, İngiltere tarafından Türkiye’de Mobil Telefon Suç Önleme Birimi kurulmasının destekleneceği, İngiltere’de Türk tarafının bilgisini genişletmek amacıyla kurslar, seminerler organize edileceği ve GSM telefon cihazlarının yasa dışı ticaretini önlemek için bir uluslararası izleme sistemi kurulmasında ortak çalışmalar yapılacağı konularında anlaşmaya varılmıştır.

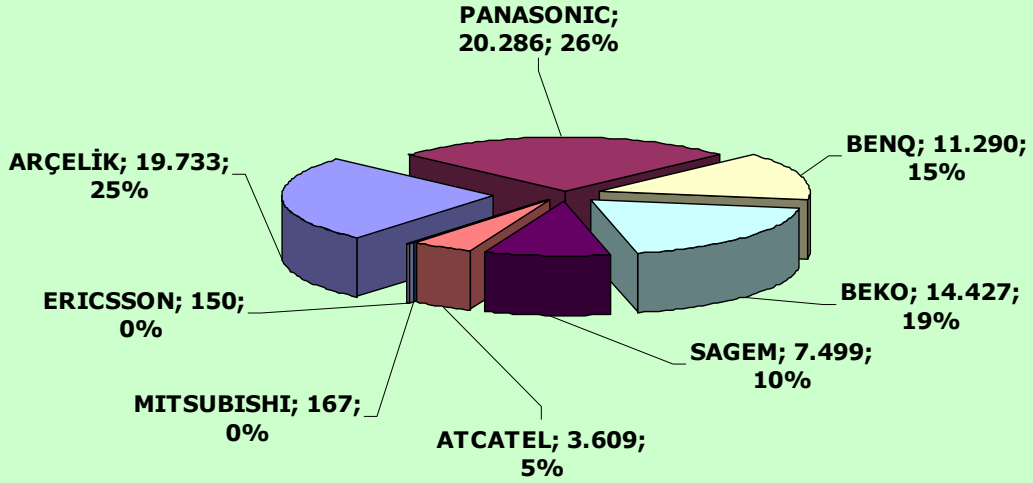
3.1.9.3.3. Telekomünikasyon Ürünleri İthalat ve İmalatıyla İlgili İstatistikler

2813 ve 4502 sayılı Kanunlar çerçevesinde Kurum tarafından standartlara uygunluk bakımından değerlendirilerek ithal veya imal müsaadesi verilen ve 2004 yılında piyasaya arz edilen ürünlerle ilgili istatistikler Şekil 3-6, 3-7 ve 3-8’de yer almaktadır.

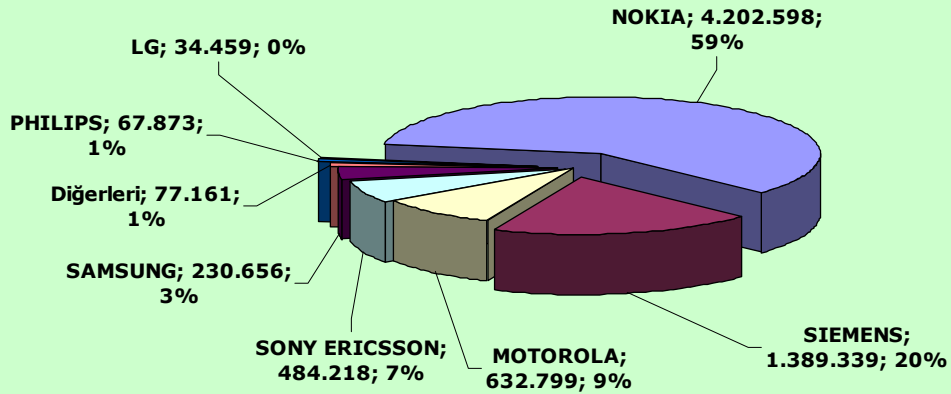


Şekil 3-6 Yerli Ürünlere İlişkin İstatistikler

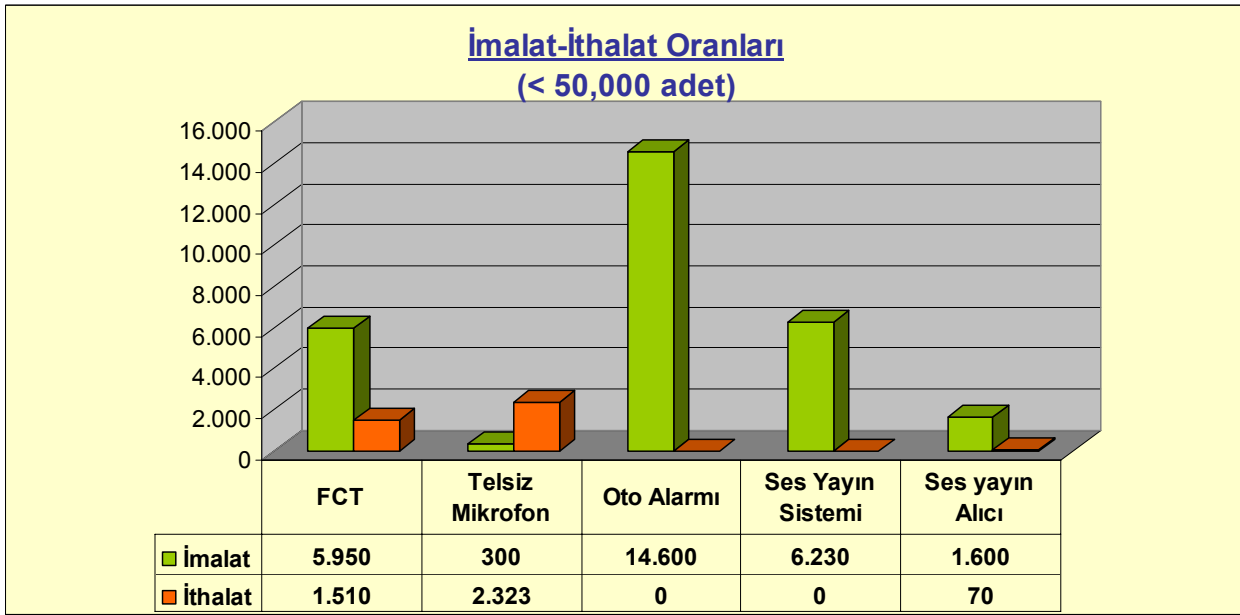
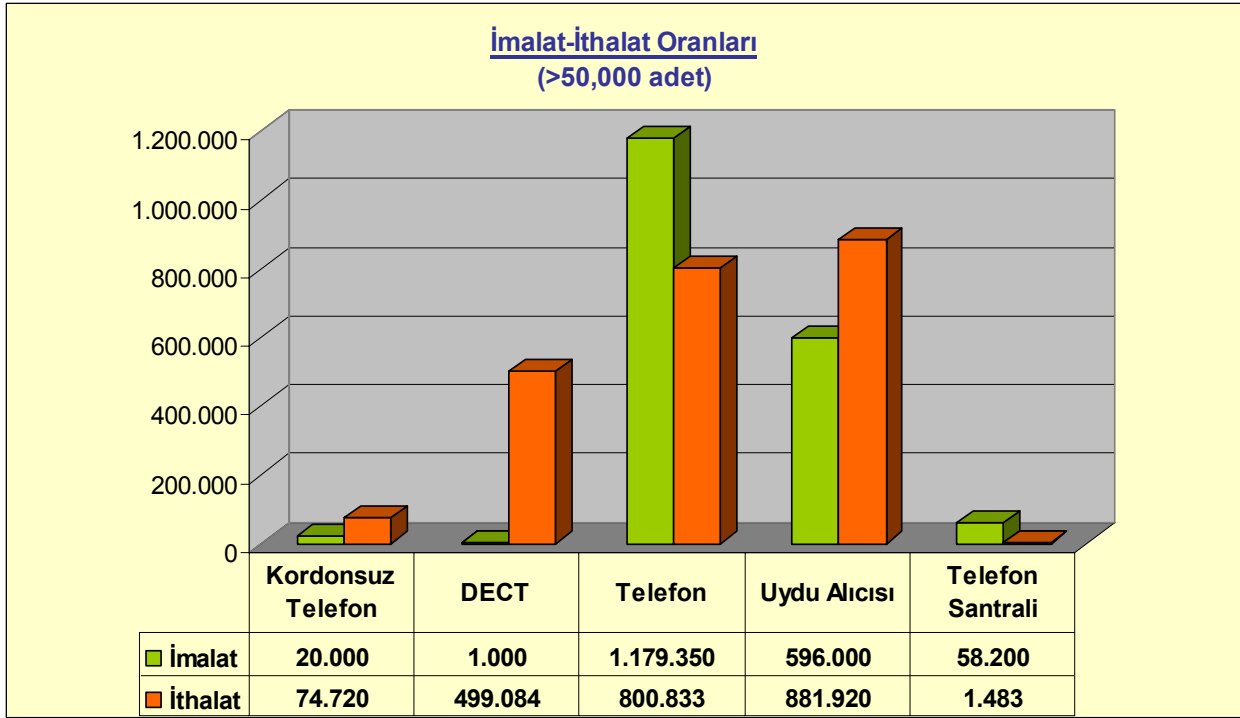
GSM PİYASASINDAKİ %1 Altındaki DAĞILIM (2004)



GSM PİYASASINDA %1'in Üzerindeki DAĞILIM (2004)



Şekil 3-7 İthal GSM Ürünlerine İlişkin İstatistikler



Şekil 3-8 Mukayeseli İmalat- İthalat İstatistikleri

3.1.9.3.4. Kayıt Dışı ve Kaçakçılığın Önlenilmesine Yönelik Yürütülen Onay Etiket Uygulaması

Telekomünikasyon cihazlarıyla ilgili olarak yapılan piyasa denetimleri sonucunda bazı cihazların standartlara uygun olmaması veya kaçak yoldan ithalatlarının gerçekleştirilmesi veya taklit imalat yapılarak sahte etiketler yerleştirilerek satışa sunulmaları gibi çeşitli olumsuzluklara engel olarak piyasada sağlıklı rekabet ortamının sağlanması amacıyla, Kurumca hologramlı onay etiketi uygulaması çerçevesinde 01/01/2004 - 31/12/2004 tarihleri

arasında imalatçı ve ithalatçı firmalara toplam 12.151.518 adet onay etiketi verilmiş olup, 3.037.879.500.000 TL gelir elde edilmiştir. Onay etiketsiz cihazlara yönelik denetimler sonucu Çizelge 3-1’de gösterildiği üzere; ticari değeri toplam 35.6 milyon ABD Doları (USD) tutarında yasal olmayan cihaz ele geçirilmiş olup, bu sayede ÖTV (%6.8 Özel Tüketim vergisi), KDV (%18 Katma Değer Vergisi) ve GV (%25 Gelir Vergisi) bileşenlerinden müteşekkil 16.5 milyon USD’lik bir ekonomik kayıp önlenebilmiştir.

Çizelge 3-1 Tespit Edilen Yasal Olmayan Cihazlar ve Ekonomik Kayıp Bileşenleri

Cihaz Türü	Cihaz Sayısı (1,141,225)	CIF (\$)	Ticari Değeri (\$)	% 6.8 ÖTV KAYBI (\$)	%18 KDV KAYBI (\$)	GV KAYBI (%25) (\$)
TELEFON	1,040,000	8	20,800,000	565,760	3,744,000	5,200,000
GSM TELSİZ TELEFON	93,275	100	13,991,250	634,270	2,518,425	3,497,812.50
EL TELSİZİ	650	70	65,000	3,094	11,700	16,250
TELSİZ TELEFON	350	225	122,500	5,355	22,050	30,625
DECT TELEFON	6,000	60	600,000	24,480	108,000	150,000
TELSİZ KAMERALAR	750	10	22,500	510	4,050	5,625
UYDU ALICISI	200	70	22,000	952	3,960	5,500
TOPLAM (USD)			35,623,250	1,234,421	6,412,185	8,905,812.50

3.1.9.3.5. Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları

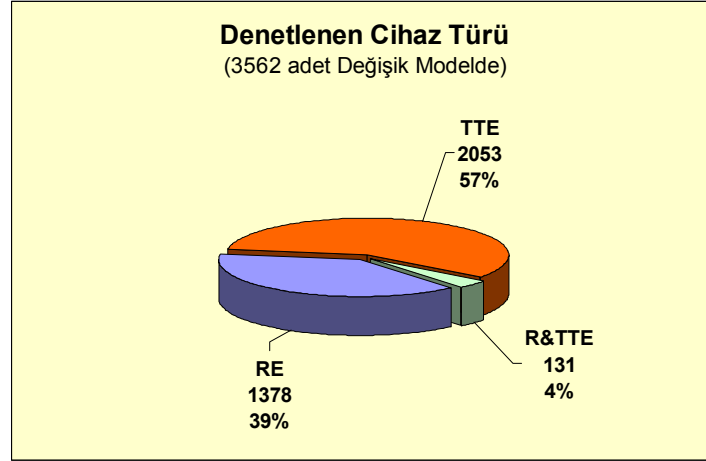
Türk Uygunluk Değerlendirilmesi Kurumlarına Destek Projesi çerçevesinde, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı temsilcileri, AB Komisyonu yetkilileri, AB Genel Sekreterliği yetkililerinin katıldığı toplantıda, ekipman desteği için başvurular ön değerlendirmeye tabi tutulmuş ve ön değerlendirme neticesinde, Kuruma başvuruda bulunan UME, YILDIZCELL ve MEYER proje kapsamında değerlendirilmeye uygun bulunmuştur.

Bu kapsamda, AB Komisyonu tarafından görevlendirilen R&TTE, EMC ve LVD Direktifleri uzmanı ile birlikte Kurumu temsilen projenin Kıdemli Program Görevlisi ve delegelerinden oluşan 4 kişilik bir heyet, ön değerlendirmede seçilmiş bulunan UME, YILDIZCELL ve MEYER ünvanlı kuruluşları 29.06-07.07.2004 tarihleri arasında ziyaret ederek, hazırlanacak fizibilite raporuna esas teşkil etmek üzere, söz konusu kuruluşların laboratuvarlarının, mali ve teknik alt yapıları incelenmiş, mevcut durumlarının analizi yapılmıştır.

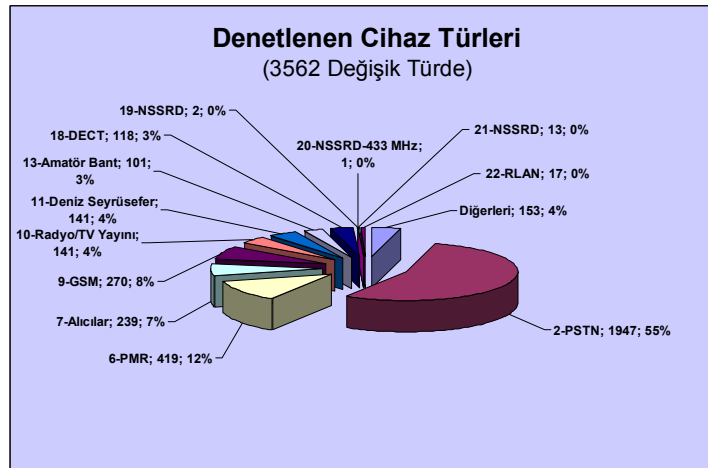
3.1.9.4. Piyasa Gözetimi ve Denetimi

Onay etiketi bulunmayan cihazlarla ilgili olarak yapılan piyasa gözetimi ve denetimleri kapsamında toplam 3562 farklı modeldeki ürün incelenmiştir. İncelenen ürünler; sınıfları

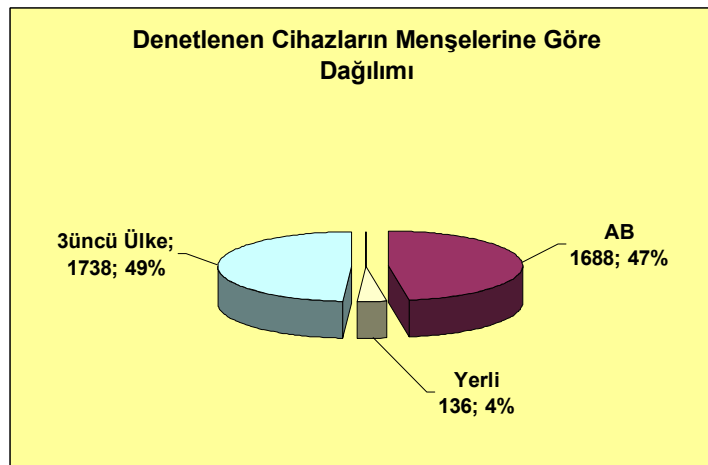
itibarıyla 2053 adet telekomünikasyon terminal ekipmanı, 1378 adet telsiz ekipmanı ve 131 adet DECT ve kordsuz telefon gibi cihazların içerisinde bulunduğu telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanı sınıfına aittir (Şekil 3-9 ve 3-10).



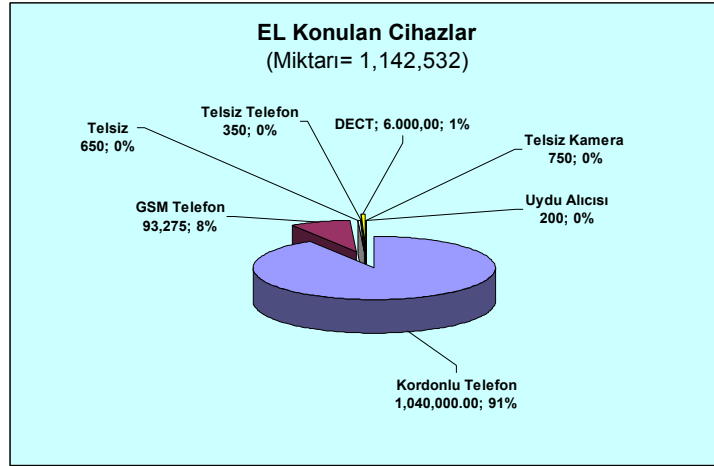
Şekil 3-9 Piyasa Denetimi Yapılan 3562 farklı Ürünün Sınıflandırılması



Şekil 3-10 Piyasa Denetimi Yapılan Ürünlerin Alt Sınıflara Göre Dağılımı



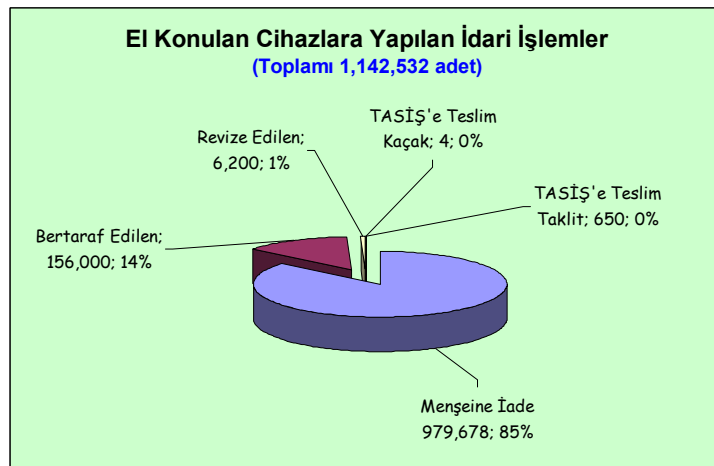
Şekil 3-11 Piyasa Denetimi Yapılan 3562 farklı Ürünün Menşelerine Göre Dağılımı



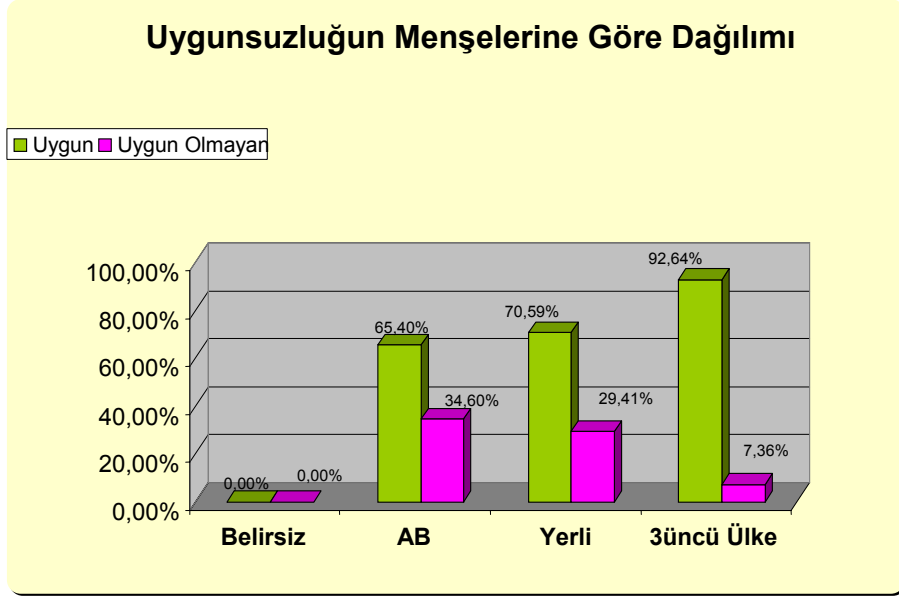
Şekil 3-12 Teknik Düzenlemelere Uygun Bulunmayan Cihaz Türleri ve Miktarları

Denetlenen ürünlerin menşelerine göre dağılımları Şekil 3-11’de gösterilmiş olup, bunların %49’u (1738 farklı model) 3 üncü ülke menşeli, %4’ü (136 farklı model) yerli imalat ve %47’si (1688 farklı model) de AB menşeli olup, bunlardan teknik düzenlemelere uygun bulunmayan her bir ürünün piyasaya sürülen tüm partileri toplatılmıştır.

Tamamı 1,142,532 adet olan söz konusu ürünlerin %85’i menşesine iade edilirken, %1’i teknik düzenlemelere uygun hale getirilmek (revizasyon) suretiyle tekrar piyasaya arz ettirilmiş ve kalan %14’ü de bertaraf ettirilmiştir (Şekil 3-12).



Şekil 3-13 Teknik Düzenlemelere Uygun Bulunmayan Cihazlara Uygulan İdari İşlemler



Şekil 3-14 Teknik Düzenlemelere Uygun Bulunmayan Cihazların Menşelerine Göre Dağılımı

Teknik düzenlemelere uygun bulunmayan cihazların menşelerine göre dağılımı itibarıyla (Şekil 3-14), AB menşeli ürünlerde uygunsuzluk oranı %34.6 ile başı çekerken, yerli imalatta %29.41 ve 3 üncü menşeli ürünlerde de %7.36'lık uygunsuzluk oranları tespit edilmiş ve uygunsuz bulunan cihazların büyük bir kısmının kaçak olarak ülkemize sokulduğu tespit edilmiştir.

3.1.9.4.1. Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu

Hali hazırda bazı bakanlıklar tarafından birtakım ürün grupları açısından sürdürülen piyasa kontrollerinin tüm ürünlere yönelik olarak ve ortak kurallar çerçevesinde ilgili bütün kamu kuruluşları tarafından uygulanmasını öngören 4703 sayılı Kanunun piyasa gözetimi ve denetimini düzenleyen maddeleri, Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelikte ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Piyasa gözetimi ve denetimi esas olarak, ürüne ilişkin teknik mevzuatı hazırlamaya ve yürütmeye yasal olarak yetkili bulunan kamu kuruluşlarının ürünün piyasaya arzı veya dağıtım aşamasında veya ürün piyasada iken ilgili teknik düzenlemeye uygun olarak üretilip üretilmediğini, güvenli olup olmadığını denetlemesi veya denetlettirilmesi faaliyetini içermektedir.

Piyasa gözetimi ve denetiminin usul ve esasları ile yetkili kuruluşların bu çerçevedeki yetki ve sorumluluklarını ayrıntılı olarak düzenleyen Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından hazırlanan Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik, aynı zamanda bu sistemin etkin işleyişinin

sağlanabilmesi ve piyasa gözetimi ve denetimi yapacak kuruluşlar arasında yakın işbirliğinin kurulmasını teminen Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunun oluşturulmasını da 12 inci maddesinde belirtildiği şekilde hükme bağlamaktadır.

Bu Kurulun oluşturulmasındaki temel amaç, ülkemizde tüm ürünlere yönelik olarak kurulması öngörülen yeni sistemin getirdiği sorunların yetkili kuruluşlarca elbirliğiyle aşılması, halihazırda piyasa kontrolleri konusunda bilgi birikimi bulunan ve tecrübe sahibi olan kuruluşlarımızın bu sisteme yeni giren diğer kamu kuruluşlarına destek olmasının sağlanması, yetkili kuruluşların görevi olan piyasa gözetimi ve denetimi konusunun her an gündemde tutularak, etkin bir şekilde izlenmesidir.

Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunun 2004 yılı içerisinde, 21 Ocak 2004, 18 Mayıs 2004 ve 22 Eylül 2004 tarihlerinde toplantıları yapılmış ve alınan kararlar çerçevesinde gerekli çalışmalar yerine getirilmiştir.

3.1.9.4.2. Uygunluk Değerlendirme Kurulu

AB Komisyonu tarafından finanse edilen Türkiye’de Kalite Altyapısının Desteklenmesi Projesi kapsamında uygunluk değerlendirme konusunda bir danışma mekanizması işlevi görecektir ve ülkemizde bütün ilgili tarafların katılacağı bir Uygunluk Değerlendirme Kurulu oluşturulmuş olup, söz konusu Kurulunun 2004 yılı içerisinde, 18 Mart 2004 ve 9 Kasım 2004 tarihlerinde olmak üzere 4. ve 5. toplantıları yapılmış ve alınan kararlar çerçevesinde gerekli çalışmalar yerine getirilmiştir.

3.1.9.4.3. Laboratuvarın Personel İstihdamı ve Teknik Eğitimi

Kurumun piyasa gözetim faaliyetlerini yerine getirecek olan beş personele TÜBİTAK UME tarafından Elektromanyetik Uyumluluk-EMC, Özgül Soğurum Oranı-SAR konularında teorik ve uygulamalı olarak 15 günlük eğitim verilmiştir.

3.2. Yetkilendirme

3.2.1. Telekomünikasyon Hizmet ve Altyapılarına İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliği

Telekomünikasyon Hizmetleri Yönetmeliği’nin, değişen mevzuat hükümlerini içermemesi nedeniyle başlatılan yeni bir Yönetmelik taslağı hazırlığı çalışmaları 2004 yılı içinde neticelenmiş ve Telekomünikasyon Hizmet ve Altyapılarına İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliği 26.8.2004 tarihli ve 25565 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelikte;

- 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununda öngörüldüğü şekilde; genel izin için belge verilmesi esası kaldırılarak, kayıtlanma usulü getirilmiştir.
- AB müktesebatına uyum kapsamında 2002 yılında yayımlanan “Yeni Düzenleyici Çerçeve” kapsamındaki 5 temel direktiften biri olan 2002/20/EC sayılı Yetkilendirme Direktifi ile getirilen ilkelere, birincil mevzuat el verdiği ölçüde uyum sağlanmıştır.
- Yetkilendirme türleri ve tanımlarına yer verilmiştir.
- Yetkilendirme ücretlerinin tespitine ilişkin hükümlere yer verilmiştir.
- Yetkilendirme başvuru usul ve esasları yeniden düzenlenmiştir.
- İşletmecinin hakları ve yükümlülükleri daha kapsamlı olarak tespit edilmiştir.
- Genel izin için her yıl vize yapılması işlemi kaldırılmıştır.
- Telekomünikasyon Hizmetleri Yönetmeliğinde yer alan yabancı sermayeye ilişkin kısıtlama kaldırılmış, böylelikle pazara giriş koşulları yabancı sermaye açısından kolaylaştırılmıştır.
- İmtiyaz sözleşmesi veya 1.Tip TR ile yetkilendirilmiş işletmecilerin pazardaki güçlerini kullanarak diğer işletmecilerin önüne geçmek amacıyla ilave bir yetkilendirme alamayacaklarına dair bir madde eklenmiştir.
- Ayrıca söz konusu Yönetmeliğin 28 inci maddesi ile, Kurum tarafından yetkilendirilecek şirketlerin telekomünikasyona yönelik faaliyetlerini bu sektöre yönelik olarak kurulmuş ayrı bir tüzel kişilik altında yürütmeleri hüküm altına alınmış, Geçici madde 1 ile de mevcut şirketlerin durumlarının aynı doğrultuda düzeltilmesi öngörülmüştür.

3.2.2. 5189 sayılı Kanunla Öngörülen Görev Sözleşmelerinin Hazırlanması

16.6.2004 tarihli ve 5189 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 5 inci maddesi ile 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununa ilave edilen Ek Madde 33 ile; Ulusal egemenlik kapsamındaki uydu yörünge pozisyonlarının hakları, yönetimi ve işletme yetkisine sahip olmak ve bununla ilgili yükümlülükleri yerine getirmek, adına kayıtlı ve diğer işletmecilere ait uyduları işletmeye vermek ya da verilmesini sağlamak, bu uyduları işletmek, ulusal ve yabancı operatörlere ait uydular üzerinden haberleşme ve iletim alt yapısını kurmak, işletmek ve ticarî faaliyette bulunmak üzere, bu Kanun ile kuruluş ve tescile ilişkin hükümleri hariç olmak üzere 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel hukuk hükümlerine tâbi, Türksat Uydu Haberleşme ve İşletme Anonim Şirketi (Türksat A.Ş.) unvanı altında bir anonim şirket kurulmuştur. Aynı hükümle Türksat A.Ş.’nin hisselerinin tamamının Hazine Müsteşarlığına

ait olduğu, bununla birlikte Hazine Müsteşarlığının mülkiyet hakkı ile kâr payı hakkına halel gelmemek ve kamunun pay sahipliğinden kaynaklanan bütün malî hakları Hazine Müsteşarlığında kalmak kaydıyla, Hazine Müsteşarlığının Türksat A.Ş.'deki pay sahipliğine dayanan oy, yönetim, temsil, denetim gibi hak ve yetkilerinin Ulaştırma Bakanlığı tarafından kullanılacağı da hüküm altına alınmıştır. Aynı maddede Kurum ile Türksat A.Ş. arasında iki ay içinde bir görev sözleşmesinin hazırlanarak Danıştay'a gönderilmesi de hükmü de yer almıştır.

5189 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi ile 2813 sayılı Telsiz Kanununa ilave edilen Ek Madde 2'de ise; Türk Telekom bünyesinde faaliyet gösteren Telsiz İşletme Müdürlüğünce yürütülen deniz haberleşme ve seyir güvenliği hizmetlerinin, uydu üzerinden verilen deniz haberleşme hizmetleri hariç olmak üzere, Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütüleceği ve Kurum ile Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü arasında iki ay içinde bir görev sözleşmesinin hazırlanarak Danıştaya gönderilmesi öngörülmüştür.

Bu kanuni düzenlemelere istinaden, Türksat A.Ş. ve Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile gerekli görüşmeler yapılmış, hazırlanan "Uydu Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Görev Sözleşmesi Taslağı" ile "Deniz Haberleşmesi ve Seyir Güvenliği Haberleşmesi Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Görev Sözleşmesi Taslağı" görüşü alınmak üzere 28.9.2004 tarihinde Danıştaya gönderilmiştir.

3.2.3. Elektronik Haberleşme Kanunu Tasarısı Taslağı

Ulaştırma Bakanlığının koordinasyonunda yürütülmekte olan Elektronik Haberleşme Kanunu Tasarısı çalışmaları kapsamında, 2002/20/EC sayılı Yetkilendirme Direktifi ile getirilen ilkeler doğrultusunda, söz konusu taslak metin için çeşitli tarihlerde görüşler verilmiş, çalışmalara aktif katılım sağlanmıştır. Bu kapsamda söz konusu taslakta tüm başvuru sahiplerinin Kuruma yapacakları bir bildirimle faaliyete başlayacakları, kaynak tahsisi gereken durumlarda ise Kuruma ayrıca kullanım hakkı başvurusunda bulunacakları hüküm altına alınmıştır. Söz konusu Kanun Tasarısı Taslağı uyarınca Kurumun işletmecilerden alacağı ücretler de idari ücretler ve kullanım hakkı ücretleri ile sınırlandırılmıştır.

3.2.4. Devam eden Yetkilendirme Çalışmaları

3.2.4.1. Kablo Platform Hizmetinin Yetkilendirilmesi

Üzerinden TV ve radyo yayınlarının iletimi, telefon hizmeti, kiralık devre, geniş bant internet gibi bir çok telekomünikasyon hizmetinin verilebildiği sözkonusu işletmeciliğin yetkilendirilmesi çalışması bitirilme aşamasına gelmiştir. Kablo Platform hizmetinin yetkilendirilmesi ile yukarıda belirtilen hizmetlerde Türk Telekom alternatif işletmeciler ortaya çıkacaktır.

3.2.4.2. Geniş Bant Sabit Telsiz Erişim Hizmeti

Geniş bant Sabit Telsiz Erişim Hizmeti (GSTe), 24.5-26.5 GHz bandında tahsis edilen frekans aralığını kullanarak telsiz iletim yoluyla, sabit noktalar arasında, noktadan noktaya, noktadan çok noktaya ve/veya çok noktadan çok noktaya geniş bant sabit telsiz erişim şebekesinin bölgesel olarak kurulması ve işletilmesi ile bu şebeke üzerinden kullanıcılara her türlü ses ve veri hizmetinin tek ve/veya çift yönlü olarak sunulmasını kapsamaktadır. GSTe hizmeti için hazırlanan yönetmelik eki ve hizmete ilişkin asgari bedelin Telekomünikasyon Kurulu tarafından onaylanarak Başbakanlığa ve Ulaştırma Bakanlığına gönderilmesine karar verilmiştir.

3.2.4.3. Altyapı İşletmeciliği Hizmeti Yetkilendirmesi

Türkiye'de telekomünikasyon pazarının serbestleşmesiyle birlikte hizmete dayalı rekabetin yanı sıra altyapıya dayalı bir rekabet ortamının oluşturulması büyük önem arz etmektedir. Serbestleşme sürecinde, Türk Telekomun taşıyıcı şebekesine alternatif teşkil edebilecek, kamusal kullanıma açık telekomünikasyon altyapılarını kurmak ve işletmek isteyen girişimcilerin piyasaya girişinin, sektörde daha sağlıklı ve kalıcı bir rekabet ortamının oluşmasına, sektörde hedeflenen ekonomik ve teknolojik gelişmenin hızlanmasına, fiyatların düşürülmesi suretiyle tüketici refahının artmasına ve ülke ekonomisi açısından da uzun dönemde sürdürülebilir bir büyüme düzeyinin yakalanmasına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu bağlamda, bilgi toplumuna geçiş sürecinde de önemli bir rol oynayacak olan alternatif telekomünikasyon altyapılarını kurmak ve işletmek isteyen girişimcilerin piyasaya girişinin sağlanması için ihtiyaç duyulan yetkilendirme rejiminin çerçevesinin çizilmesi gerekmektedir. Bu hedef doğrultusunda, Kurum bünyesinde bir çalışma grubu oluşturulmuş ve Yetkilendirme Yönetmeliği'nin eklerinden birini teşkil etmek üzere Altyapı İşletmeciliği

Hizmeti yetkilendirme çalışmalarına başlanmıştır. Çalışma grubu tarafından; ülke uygulamalarının, Türkiye şartlarının ve mevcut durum değerlendirmelerinin yer aldığı bir rapor hazırlanmış ve altyapı işletmeciliği hizmetinin yetkilendirme modeli oluşturulmuştur. Müteakiben Telekomünikasyon Hizmet ve Altyapılarına İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliğinin altyapı işletmeciliği hizmetine yönelik ekinin taslağının hazırlanması ve asgari lisans bedelinin tespit edilmesi kapsamında çalışmalar yapılmıştır.

Bunların yanı sıra altyapı işletmeciliği hizmetinin yetkilendirilmesine yönelik hazırlanan Yönetmelik eki taslağı kamuoyunun görüşleri alınmak üzere Kurum internet sayfasında yayınlanmış ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren bazı işletmecilere konu ile ilgili yazı yazılarak görüşlerinin bildirilmesi istenmiştir. Bu çerçevede söz konusu hizmet kapsamında gelen görüşler değerlendirilerek, altyapı işletmeciliği hizmetine ilişkin taslak ekin Resmi Gazete’de yayımlanmak üzere nihai haline getirilmesine ilişkin çalışmalara devam edilmektedir.

3.2.4.4. Katma Değerli Telekomünikasyon Hizmetleri İşletmeciliğinin Yetkilendirilmesi

Katma değerli hizmetler kavramı telekomünikasyon şebekesi üzerinden sunulan geliştirilmiş hizmetleri telekomünikasyon şebekesinin kendisinden ve özellikle ses gibi geleneksel telekomünikasyon hizmetlerinden ayırmak için kullanılmaktadır. 4502 sayılı Kanunda, katma değerli telekomünikasyon hizmetleri “Aboneler arasında iletilen ses ve veri dahil her türlü mesajın formu, muhtevası, kodu, protokolü veya benzer hususları üzerinde bilgisayar işlemleri ile veya başka surette işlem yapıp, aboneye veya kullanıcıya ilave, farklı veya yeniden yapılandırılmış bir mesaj ileten veya yüklenilmiş, kaydedilmiş mesaj ve veriler ile aboneler arası interaktiviteyi sağlayan telekomünikasyon hizmetleri” olarak tanımlanmıştır.

Katma değerli telekomünikasyon hizmetleri işletmeciliğinin yetkilendirilmesi projesi kapsamında katma değerli hizmetler kavramı dünya uygulamaları ve ilgili mevzuat çerçevesinde incelenmiş olup detaylı bir “Katma Değerli Hizmetler-Dünya Raporu” hazırlanmıştır. Katma Değerli Telekomünikasyon Hizmetleri İşletmeciliğinin Yetkilendirilmesine ilişkin Sualname sektör ve kamuoyu görüşlerinin alınması amacıyla Kurum web sitesinde yayımlanmış olup görüşlerin alınmasını müteakip katma değerli telekomünikasyon hizmetleri işletmeciliğinin yetkilendirilmesine ilişkin strateji açıklığa kavuşturulacaktır.

3.2.4.5. Sanal Mobil Şebeke Hizmeti Yetkilendirmesi

Mobil telekomünikasyon pazarında farklı hizmet türlerinin ve arzu edilen düzeyde rekabetçi ve yeniliklere açık bir yapının oluşturulabilmesi için Sanal Mobil Şebeke İşletmecilerinin (Mobile Virtual Network Operators - MVNO) yetkilendirilmelerinin gerekliliği konusu dünya mobil telekomünikasyon pazarında sıkça gündeme getirilmektedir.

Sanal mobil şebeke hizmeti, işletmeci tarafından, adına tahsis edilmiş frekans bandı olmadan, kendi markası ile mobil telekomünikasyon hizmeti sunmak üzere yetkilendirilen şebeke işletmecilerinin altyapıları üzerinden abonelere mobil telefon ve katma değerli telekomünikasyon hizmetleri sunulmasına olanak veren bir mobil telekomünikasyon hizmetidir.

Bazı ülkelerde olduğu gibi, ülkemiz mobil telekomünikasyon pazarında da hizmet çeşitliliğinin ve rekabetin olgunlaşma döneminde olmasından dolayı çoğu bölgede kapasite kullanımında önemli oranlarda atıl kapasitenin mevcut olduğu bilinen bir gerçektir. Bu kapsamda, mobil işletmeciler tarafından yapılan önemli yatırımların geri kazanımı, kıt bir kaynak olan frekansın etkin ve verimli kullanılması, atıl kapasitenin olabildiğince minimize edilmesi ve mobil telekomünikasyon hizmetleri pazarında rekabetin ve hizmet çeşitliliğinin artırılmasını teminen mobil şebekelerin sanal işletmecilere açılmasında fayda olabileceği mütalaa edilmektedir.

Bu çerçevede, Kurum bünyesinde oluşturulan çalışma grubunca sanal mobil şebeke hizmetinin yetkilendirilmesine dair çalışmalara 2004'ün ilk çeyreğinde başlanmıştır. Çalışma grubunca, bugüne kadar dünya örnekleri incelenmiş ve MVNO kavramı ve dünya uygulamaları ile ilgili bilgiler içeren detaylı bir rapor hazırlanmıştır. Ayrıca, düzenlemelerin sağlıklı bir temele oturtulabilmesi ve piyasa ihtiyaçlarına göre şekillenmesi amacıyla bir anket hazırlanarak konuya ilişkin sektör görüşleri alınmıştır. Sektör görüşlerinin alınmasını müteakip Telekomünikasyon Hizmet ve Altyapılarına İlişkin Yetkilendirme Yönetmeliği Eki taslağı hazırlanmıştır. Yönetmelik Eki taslağının son hali görüş almak amacıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sektör temsilcilerine gönderilmiştir. Sanal Mobil Şebeke İşletmeciliğinin yetkilendirilmesine ilişkin çalışmalara devam edilmektedir.

3.2.4.6. Karasal Sayısal Platform İşletmeciliği Yetkilendirmesi

Sayısal teknoloji kullanılarak yapılan televizyon yayıncılığı, mevcut analog yayıncılığa göre bir çok avantajlar sağlamaktadır. Çok sayıda program imkanı, ses ve resim kalitesindeki artış,

analog sistemdeki eşit verici gücü ile daha fazla kapsama alanına ulaşılması, televizyon yayını ile birlikte veri gönderilmesi, etkileşimli yayıncılığa elverişli ortamın sağlanması bu avantajların bazılarını oluşturmaktadır. Karasal sayısal yayınlarda, tek bir analog yayın kanalından 4-6 arası program yayınlanabileceğinden, çoğullama ve çoğullayıcı işletmeciliği gibi yeni tanımlar da gündeme gelecektir. Sayısal çoğullayıcılar televizyon programlarının yanı sıra multimedya servislerine de uygun yapıdadır. Video ve ses bilgisinin yanında veri iletimi de mümkün olacaktır. TV kanalları ile beraber sayısal radyo programları, çeşitli yazılım, bilgisayar programları yayınlanabilmektedir.

Bununla birlikte klasik TV yayıncılığı anlayışı değişmekte, yayıncılık ile telekomünikasyon hizmetlerinin yakınsaması başlamaktadır. Böylece, yürürlükte olan analog yapıya ait tüm ticari ve hukuksal düzenlemelerin yenilenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Çoğullayıcı kullanımı, yayıncılık işletmesine yeni boyutlar getirmektedir. Bir çoğullayıcı birden fazla yayıncı tarafından ortak kullanılabilir. Bu nedenle Karasal Sayısal Platform İşletmeciliği ile ilgili gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlayacak yetkilendirme çalışması önem kazanmıştır.

Bu çerçevede 2004 iş planında yer alan Karasal Sayısal Platform İşletmeciliği yetkilendirme çalışmaları 2004 yılının ikinci çeyreğinde başlatılmıştır. Sayısal yayıncılıkla ilgili olarak öncelikle belirlenmesi gereken ülke politikalarını netleştirmek için hazırlanmış olan "Sayısal Konsept" dokümanının ve ayrıca hazırlanmış olan frekans planlarının resmileşmesi söz konusu çalışmanın yönünü ve hızını doğrudan etkilemektedir. Buna göre bu hususlar çalışmalarda göz önünde bulundurularak çalışma sürdürülmüştür. Konuyla ilgili olarak bir ön değerlendirme raporu hazırlanmıştır ve çalışmalar devam etmektedir.

3.2.4.7. İhale Tebliği

Kurumun imzalayacağı imtiyaz sözleşmeleri ile Kurum tarafından verilecek 1. Tip Telekomünikasyon Ruhsatları kapsamında yapılacak ihalelerde uygulanacak usul ve esasların düzenleneceği Tebliğ konusunda çalışmalara başlanmıştır. Bu kapsamda öncelikle ilgili mevzuat hükümleri taranmış, yapılacak ihalelerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun uygulanma kabiliyeti araştırılmış olup halihazırda söz konusu ihalelerde hangi mevzuatın uygulanacağı hususuna ilişkin olarak değerlendirme süreci devam etmektedir.

3.2.4.8. Türk Telekomun Görev Sözleşmesinin İmtiyaz Sözleşmesine Dönüştürülmesi

Türk Telekomun özelleştirilmesi süreci kapsamında, 25.11.2004 tarihi itibarıyla ihale ilanları yayımlanmaya başlanmış olup, söz konusu ihalenin sonuçlanarak Türk Telekomdaki kamu payının %50'nin altına düşmesi halinde, mevcut Görev Sözleşmesinin imtiyaz sözleşmesine dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu konu ile ilgili değerlendirme çalışmalarına başlanmıştır.

3.2.4.9. Rehber Hizmeti İşletmeciliğinin Yetkilendirilmesi

Telekomünikasyon pazarındaki rekabetçi ortamda oyuncular yeni kıymetler yaratmak için farklı alanlara yönelmektedirler. Bu alanlardan birisi de normalde asgari hizmet kapsamında yerleşik operatörler tarafından sunulan bilinmeyen numaralar ve basılı rehber hizmetleridir. Bu hizmetler çeşitli ülkelerde serbestleştirilmiş olup telefon işletmecileri dışında yetkilendirilmiş işletmeciler tarafından da sunulmaktadır. Son zamanlarda ülkemizde de benzer hizmetlerin verilmesi noktasında yoğun taleplerin ortaya çıkmasının yanında, ülke çapında tüm mobil ve sabit telefon kullanıcılarını içeren tam bir rehber oluşturulması gereği doğmuştur. Bu kapsamda AB öncülüğünde dünyada rehber hizmetlerinin serbestleştirilmesi konusu gündeme gelmiş ve serbestleşme bazı ülkelerde gerçekleştirilmiştir. Ülkemizde de bu amaçla bir düzenleme yapılması gerektiği düşüncesinden hareketle, Kurum bünyesinde bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Çalışma grubu tarafından Rehber Hizmetlerinin Yetkilendirmesi Dünya Örnekleri Raporu hazırlanmış ve konu ile ilgili anket hazırlanarak Kurum web sayfasında yayımlanmıştır. Hali hazırda söz konusu hizmet kapsamında gelen görüşler değerlendirilerek Rehber Hizmeti İşletmeciliğinin yetkilendirilmesine ilişkin olarak hazırlanan taslak yönetmelik ekinin olgunlaştırılması süreci devam etmektedir.

3.2.4.10. İnternet Servis Sağlayıcılığı (İSS) Yetkilendirilmesinin Gözden Geçirilmesi

Bu çalışma ile İnternet Servis Sağlayıcılığı hizmetinin kapsamının genişletilerek kablosuz internet hizmetinin de Genel İzin kapsamında verilebilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaçla Kurum bünyesinde oluşturulan çalışma grubu tarafından bir çalışma raporu hazırlanmıştır. Yeniden düzenlenen İnternet Servis Sağlayıcılığı Hizmetine Yönelik Yönetmelik Eki taslağına kurum içi görüşler alınmış olup, taslak ek ayrıca ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren bazı işletmecilere gönderilerek görüşlerinin bildirilmesi istenmiştir. Halihazırda söz konusu hizmet kapsamında gelen görüşlerin değerlendirilmesine devam edilmektedir.

3.3. Denetleme

3. taraf trafiği geçirildiği iddiasına ilişkin olarak 2004 yılı içerisinde yapılan şikayetlerin 55 adedinin değerlendirmesi yapılmıştır.

3.3.1. Spektrum İzleme ve Denetimi Faaliyetleri ve Milli Monitör Sistemi

Telekomünikasyon Kurumu, yaptığı düzenlemelere göre, işletmecileri mali, teknik, hukuki ve idari yönlerden denetleyebilmekte, bilgi ve belge isteyebilmektedir.

Bu kapsamda 2004 yılında; GSM operatörlerinin, İmtiyaz ve Görev Sözleşmelerindeki kapsama ve hizmet kalitesi yükümlülükleri açısından denetimleri tamamlanmıştır.

Kurumun elektromanyetik dalgaların insan sağlığı üzerindeki etkileri ile ilgili gerçekleştirmiş olduğu düzenleme çerçevesinde sabit telekomünikasyon sistemlerine Güvenlik Sertifikası düzenlenmesi uygulaması ile Kurum Merkez Birimleri ve Bölge Müdürlükleri marifetiyle bir denetim mekanizması işletilmektedir.

Kurum Bölge Müdürlükleri tarafından yürütülen güvenlik sertifikası ölçümleri ve sistem kontrolleri görevlerinde kullanılmak üzere gerekli olan teknik cihaz alımı işi Kamu İhale Kanunu çerçevesinde gerçekleştirilmiş ve satın alınan cihazların Bölge Müdürlüklerine dağıtımları yapılmıştır.

Güvenlik Sertifikasına ilişkin olarak; GSM işletmecilerinin Kuruma yaptıkları müracaatlar ve gerçekleştirilen denetlemelerin sayıları çizelge 3-2’de gösterilmektedir.

Çizelge 3-2 GSM İşletmecilerine Ait Güvenlik Sertifikası İşlemleri

İşletmeci	Müracaat sayısı	Geçici onay	Kati onay
Turkcell	1669	2100	626
Telsim	664	507	368
Avea	1111	789	594
Radyo/TV	1764	1551	168
Diğer Telsiz	212	779	33
Toplam	5420	5726	1789

Sabit telekomünikasyon sistemlerinin insan ve çevre sağlığına etkileri hususunda 2004 yılı içerisinde vatandaşlardan gelen şikayetlere yönelik sayısal bilgiler ise çizelge 3-3'te gösterilmektedir.

Çizelge 3-3 Sabit Telekomünikasyon Sistemleri Vatandaş Şikayetleri

Şikayet konusu	Şikayet sayısı	Çözüme kavuşturulan
GSM Baz İstasyonları	1641	1553
Telsiz, Radyo/Tv	30	30
Genel Olarak	154	125
Toplam	1825	1708

3.3.1.1. Spektrum İzleme ve Denetimi Faaliyetleri

Spektrum Yönetimi, Telekomünikasyon düzenlemeleri ve bunlarla ilgili olarak verilen yetkiler ve tahsislerin denetim altında bulundurulması; konunun teknik boyutunun zorunlu kıldığı ayrılmaz bir parçasıdır.

Kurumun düzenlediği, frekans tahsisi yapmak suretiyle kullanım izin ve yetkisi verdiği frekanslarda iletişimin ve iletişim kalitesinin devamlılığını sağlamak zorunluluğu bulunduğundan;

- Çeşitli nedenlerle ortaya çıkan, bu suretle propagasyon (yayılm) ortamının sürekli iletme açık bulundurulmasını engelleyen veya iletişim kalitesinin düşmesine neden olan etkenlerin,
- Usulsüz ve illegal yayınlar ile can, mal ve ülke güvenliğini olumsuz etkileyecek yayın ve etkiler ve benzeri hususların derhal belirlenmesi ve giderilmesini temin edecek tedbirlerin alınabilmesi amacıyla spektrumun günde 24 saat, haftada 7 gün esasıyla izlenmesi gerekmektedir.

Bir haberleşme sisteminin sağlıklı iletişim sağlayabilmesi için yalnızca kendisi ya da aynı frekansı kullanan ve aynı teknik özelliklerdeki benzeri bir sistemin oluşturabileceği enterferanslardan değil, aynı zamanda aynı propagasyon ortamını paylaşan başka frekanslarda, çok farklı teknik özelliklerde ve hatta amacı telsiz iletişimi yapmak olmayan ancak elektrik kullanımı nedeniyle istenmeyen yayınları bu propagasyon ortamına yayan cihaz ve makinelerin etkilerinden de korunması gerekmektedir. Örneğin; Uçakların iniş-kalkış ve seyirlerinde hayati öneme sahip telsiz iletişimi FM radyo yayınlarından ve endüstriyel elektrik ark kaynak makinelerinden (amacı telsiz iletişimi olmamakla birlikte, yüksek akımları nedeniyle oluşan arklar sonucu elektromanyetik sinyaller oluşturabilmektedir), uydu haberleşmesi, denizde ve karada kullanılan radar sinyalinden ve karasal mikrodalga linklerden; GSM haberleşmesi, televizyon sinyallerinden etkilenmekte, güvenlik kuvvetlerinin

iletişiminin doğal yollardan veya kasıtlı olarak bozulması görevin aksamasına yol açtığından hemen bulunması ve çözüm oluşturulması gerekmektedir.

Diğer bir husus liberalleşen telekomünikasyon sektöründe servis ve bantların belli kalite ve devamlılık düzeyiyle işletilmesi zorunlu tutularak özel müteşebbislere aktarılması nedeniyle; beraberinde Kurumun bu servis ve bantları, başka frekans kullanımları ile harici nedenlerle enterferans ve etkileşimlerden uzak tutacak tedbirleri alması yükümlülüğü doğmaktadır.

Uluslararası boyutta bakıldığında sinyali oluşturan ve ileten ortamların spektrum izleme ve denetimi kavramı içinde müştereken ele alınması gerekirken, bunların her biri için farklı donanım ve faaliyetler yürütülmesi nedeniyle ayrı ayrı kavramlara da ihtiyaç duyulmaktadır. Bunlardan propagasyon ortamının denetlenmesine “Spectrum Monitöring” (Spektrum İzleme), cihazların işletildikleri yerde denetlenmesine de “Inspection” (Denetleme) denilmektedir.

Spektrum izleme ve denetimi ile bu amaçla kurulacak Milli Monitör Sistemine ilişkin konular 2813 sayılı Telsiz Kanununun çeşitli maddelerinde ele alınarak hükümler getirilmiştir. Bu çerçevede yedi Bölge Müdürlüğü ile birlikte Kurum, Türkiye'nin her yerinde ve elektromanyetik spektrumun tamamında haberleşmeyi engelleyen, kısıtlayan veya kalitesini düşüren enterferanslar ile mücadele etmektedir. 2004 yılı içerisinde Kuruma yapılan enterferans şikayetleri sayısal olarak aşağıda verilmiş olup bunların çoğunluğunun mahallinde teknik çalışma yapılması suretiyle, tamamı çözüme kavuşturulmuştur. Radyo/TV şikayetlerinden dört adedinin çözümleme işlemi, yıl sonuna rastlaması nedeni ile 2005 yılına kalmıştır.

Çizelge 3-4 Enterferans Şikayetleri

Şikayet konusu	Şikayet sayısı	Çözüme kavuşturulan
Radyo/TV	175	171
Seyrüsefer Sistemleri	79	79
Diğer Telsizler	55	55
Toplam	309	305

Uluslararası koordinasyon çerçevesinde; radyo ve TV enterferanslarının çözümlenmesine yönelik konuların ele alındığı Türk-Bulgar Karma Ulaştırma ve Haberleşme komitesininin 20. Dönem protokolü gereğince oluşturulan ortak karma toplantısına 23-25 Kasım 2004 tarihinde katılım sağlanmıştır.

3.3.1.2. Milli Monitör Sistemi

Telsiz frekanslarının kullanıma verildiği andan itibaren de sürekli kontrol altında bulundurulması aynı etkinlik ve kalite düzeyiyle kullanımının devam ettirilmesi ancak spektrum mühendisliği ve Elektromanyetik Uyumluluk (Electromagnetic Compatibility / EMC) disiplininin gerektiği bilgi birikimi ile bu amaçla geliştirilen oldukça geniş bir donanım parkı niteliğindeki ölçüm ve analiz sistemlerinin kullanılmasını gerektirir. Bu sistemlere uluslararası terminolojide “Monitör (İzleme) Sistemleri” denilmektedir.

Dünya ile entegre olmak için sağlanan telsiz kullanımındaki bu serbestiden geri dönülmesinin ve yeniden yasaklama yoluyla denetleme yapılmasının mümkün olmadığı göz önünde bulundurulduğunda, diğer ülkelerde olduğu gibi gerekli teknik altyapının kurulması açık bir gerçek olarak görülmüştür. Beraberinde telsiz kullanımının denetlenememesinin ülke güvenliğini olumsuz etkileyebileceği de düşünülerek konu Milli Güvenlik Kurulu ve Haberleşme Yüksek Kurulu toplantılarında görüşülerek çeşitli kararlar alınmış ve bir monitör altyapısının kurulması resmi belgelerde somutlaşan bir görev tanımı haline gelmiştir. 2813 Sayılı Kanunun 3293 Sayılı Kanunla değişik 5 inci Maddesi ile monitör altyapısının kurulması ve işletilmesi görevi de Mülga Telsiz Genel Müdürlüğüne görev olarak verilmiştir.

MMS muhtelif işletim senaryoları için geliştirilmiş sabit, seyyar ve mobil istasyon tiplerinden oluşmaktadır. İstasyon tipleri içinde değişen sayıda birim bulunmakta ve ülke genelindeki dağılımı ihtiyaçlar ve bölge sorumluluk alanının coğrafi özellikleri doğrultusunda farklılık göstermektedir. Buna göre ülke genelinde MMS birimlerinin dağılımı aşağıdaki gibidir:

Çizelge 3-5 MMS Konfigürasyonu

	NCC	RMC	RRS	TRRS	MOBDF	MOBBC	MOBDES	CMSV
Ankara	1	1	3	1	2	1	3	1
İstanbul		1	4	1	2	1	3	1
İzmir		1	3	1	2		2	1
Mersin		1	4	1	2		2	1
Diyarbakır		1	1	6	6		6	1
Erzurum		1	1	2	3		3	1
Samsun		1	1	1	2		2	1
	1	7	17	13	19	2	21	7

Not: NCC: Milli Kontrol Merkezi, RMC: Bölge Monitör Kontrol Merkezi, RRS: Bölge Uzaktan Kumandalı Sabit Monitör İstasyonu, TRRS: Bölge Uzaktan Kumandalı Seyyar Monitör İstasyonu, MOBDF: Mobil Yön Kestirme Aracı, MOBBC: Mobil Radyo ve TV Yayınları Ölçüm ve Monitör Aracı, MOBDES: Mobil Destek Aracı, CMSV: Kontrol, Bakım-onarım ve Destek Aracı.

Mayıs 1998’de ASELSAN ile anahtar teslimi olarak yedi bölgede kurulmak üzere Protokolü yapılan Projenin; 05.03.2004 tarihinde geçici kabulü yapılarak protokolde belirtildiği şekilde kati kabulün yapılacağı tarihe kadar olan bir yıllık garanti dönemine geçilmiştir.

MMS’nin Bölge Müdürlüklerindeki işletme etkinliğinin sağlanması, görev tanımlarının yapılması, entegre lojistik destek yeteneklerinin ve buna ilişkin tesislerin oluşturulması, personel yeterliklerinin artırılması çalışmalarına 2004 yılında da devam edilmiştir.

3.4. Uzlaştırma

Arabağlantıya ilişkin uzlaştırma faaliyetlerine “2.1.2.4 İşletmeciler arasında uzlaştırma prosedürünün işletilmesi ve geçici arabağlantı ücretlerinin belirlenmesi” başlığı altında yer verilmektedir.

3.5. Kurul Kararları

Telekomünikasyon Kurulu 2004 yılında yaptığı 59 toplantıda 725 karar almıştır. Telekomünikasyon Kurulunun yaptığı toplantılar ve aldığı kararların miktarı yıllar itibariyle Çizelge 3-6’da gösterilmektedir.

Çizelge 3-6 Yıllara Göre Kurul Toplantı ve Kurul Kararı Sayısı

	Karar Sayısı	Toplantı Sayısı
2000	118	34
2001	436	59
2002	340	44
2003	616	61
2004	725	59
TOPLAM	1681	164

4. ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Kurum, telekomünikasyon dünyasında daha etkin ve yaratıcı olmak ve yeterliliğini arttırmak amacıyla AB'nin yanı sıra, uluslararası ve bölgesel telekomünikasyon kuruluşları olan ITU, CEPT ile ETSI başta olmak üzere, tüm önemli uluslararası kuruluşlar ile yakın işbirliğini 2004 yılında da sürdürmüş, bu kuruluşlar bünyesinde gerçekleştirilen toplantılara katılım sağlamış, dünyadaki teknoloji ve düzenlemeler konusunda meydana gelen gelişme ve tecrübelerden faydalanmıştır.

Bunun yanı sıra, ülkemizle tarihsel ve coğrafi açıdan yakınlığı bulunan ülkelerle telekomünikasyon alanında ikili ve çok taraflı işbirliği projelerini uygulamaya koymuştur.

4.1. Avrupa Birliği ile İlişkiler

Ülkemizin AB ile telekomünikasyon alanındaki ilişkileri, büyük ölçüde Kurum tarafından yürütülmekte olup, önemli bir kısmını mevzuat uyum çalışmalarının oluşturduğu faaliyetleri arasında, ilgili kurumlarla telekomünikasyon alanındaki ilişkilerin takibi ve koordinasyonu; Türkiye-AB Mali İşbirliği programları çerçevesinde proje önerisinde bulunulması; kabul edilen projelerin takibi ve uygulanması; Avrupa Komisyonu ile özellikle Bilgi Toplumu Genel Müdürlüğü ile temaslarda bulunulması; muhtelif konulardaki bilgi ve görüş taleplerinin karşılanması ve TAIEX, MATRA destekli programlardan istifade edilmesi de yer almaktadır.

Bu kapsamda, Kurum tarafından gerçekleştirilen tüm ikincil düzenlemeler ilgili AB mevzuatına uygun olarak hazırlanmakta ve mevcutların uyumu çalışmaları devam etmektedir. Bakanlar Kurulunun "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programı'nın Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar"ı uyarınca, Ulusal Programda yer alan hukuki, idari ve kurumsal düzenlemelere ait tedbirlere ilişkin gerçekleştirmeler, Bakanlar Kuruluna sunulmak üzere aylık olarak AB Genel Sekreterliğine iletilmiştir.

Türkiye-AB Ortaklık Konseyinin kararıyla Ortaklık Komitesine bağlı olarak kurulan 8 adet alt komiteden biri olan ve Kurumun görev alanına giren konuların ele alındığı Teknolojik Yenilik, Eğitim ve İşbirliği Alt Komitesinin 4. Toplantısı, 18 Şubat 2004 tarihinde Brüksel'de yapılmıştır. Kurum yetkililerinden oluşan bir heyetin de katıldığı toplantıda; Avrupa Komisyonu yetkilileri ile bilgi ve görüş teatisinde bulunulmuş, telekomünikasyon sektöründe uyum konusunda ülkemizde kaydedilen ilerlemeler ve gerçekleştirilmesi düşünülen hedefler aktarılmış ve Avrupa Komisyonu yetkililerinin görüşleri alınmıştır.

2004 yılı İlerleme Raporuna dahil edilmek üzere hazırlanan Türkiye katkısına esas teşkil eden bilgiler hazırlanarak AB Genel Sekreterliğine gönderilmiştir. Bu çerçevede, Kurumun faaliyetleri ile ilgili kısımlarına yönelik katkılar Mayıs 2004, İlerleme Raporu'na Türkiye katkısı üzerinde nihai güncellemeler ile ilave katkılar Eylül 2004, söz konusu raporun yayınlanmasını müteakip raporun ilgili kısımlarına ilişkin değerlendirmeler ise Kasım 2004'de anılan Genel Sekreterliğe iletilmiştir. Yine, 2004 yılı İlerleme Raporu'nda kullanılmak üzere ülkemizin Birliğe üyeliğinin etkilerine ilişkin "Preliminary Evaluation of Effects of Turkey's Accession" başlıklı rapora yönelik Kurum katkıları da hazırlanarak, AB Genel Sekreterliğine gönderilmiştir.

Türkiye-AB Mali İşbirliği 2002 yılı Programı kapsamında yer alan ve toplam bedeli 2.300.000 Avro olan "Telekomünikasyon Kurumunda Kurumsal Yapılanma (Institution Building in the Telecommunications Authority)" başlıklı projeye ilişkin ihale dokümanlarının Avrupa Komisyonu Delegasyonu tarafından onaylanmasıyla Mayıs 2004'de ihale süreci başlamıştır. Teklif veren firmaların ön değerlendirmesi sonucunda kısa liste oluşturulmuş, müteakiben sunulan teklifler değerlendirilmiş ve ihaleyi kazanan firmayla 30 Kasım 2004 tarihi itibarıyla sözleşme imzalanmıştır. Bir yıl sürecek olan projenin Ocak 2005'de uygulamaya konulması planlanmaktadır. Söz konusu proje kapsamında alınması öngörülen iki adet spektrum analizörün teminine yönelik sözleşme de, üretici firma ile Merkezi Finans ve İhale Birimi arasında 20 Ağustos 2004 tarihinde imzalanmıştır. Cihazların muayene işlemleri tamamlanarak, kabul işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Türkiye-AB Mali İşbirliği kapsamında AB tarafından desteklenen diğer bir proje, "Telekomünikasyon Sektöründe Piyasa Gözetimine ilişkin Fiziki Altyapının Geliştirilmesi" projesidir. Söz konusu proje ile, Ulusal Program'ın Malların Serbest Dolaşımı başlığı altındaki Telekomünikasyon Kurumu sorumluluklarının etkin ve sağlıklı bir şekilde yerine getirilmesi amaçlanmıştır. Proje kapsamında, 11 Mayıs 2003 tarih ve 25105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları Yönetmeliği" uyarınca Kurum tarafından yapılacak piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine imkan sağlayacak bir laboratuvar kurulması ve teçhiz edilmesi öngörülmekte olup, 4.8 milyon Avro'luk proje bütçesinin 3.6 milyon Euro'su AB tarafından karşılanmaktadır. Proje kapsamında laboratuvar binasının inşasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

2003 Yılı Türkiye-AB Mali İşbirliği kapsamındaki projelerden Kurum ile ilgili olan bir diğer proje de "Türk Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarına ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına Bazı

Yeni Yaklaşım Direktiflerinin Uygulanmasında Yardım” (Support to the Turkish Conformity Assessment Bodies and The Ministry of Industry and Trade in The Implementation of Some New Approach Directives) başlıklı proje olup, hedefi; AB müktesebatı olan “Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları Yönetmeliği ile Onaylanmış Kuruluşlara Dair Yönetmelik” çerçevesinde, ülkemizdeki mevcut onaylanmış kuruluş adaylarının laboratuvar alt yapısının güçlendirilmesidir. Proje kapsamında onaylanmış kuruluş adaylarının laboratuvar altyapılarının güçlendirilmesi için 1.1 milyon Avro’luk hibe yapılacaktır. Proje kapsamında çalışmalar devam etmektedir.

Proje uygulamalarının takibi faaliyetleri çerçevesinde; projeye ilişkin genel bilgiler, tarihçesi, hedefleri, riskler ve varsayımlar, proje yönetimi, uygulanması, koordinasyonu, çıktılar, dönem içinde kaydedilen gelişmeler ve geleceğe yönelik planlanan faaliyetleri ihtiva eden iki ayrı izleme raporu hazırlanarak AB Genel Sekreterliğine iletilmiştir. Bunun yanı sıra, bu kapsamda yapılan izleme komitesi toplantılarına iştirak edilerek, gelişmeler hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Ayrıca, her ay Merkezi Finans ve İhale Birimine gönderilen proje izleme raporları yoluyla da, gelişmeler düzenli olarak aktarılmaktadır.

Türkiye-AB Mali İşbirliği 2005 yılı programlama çalışmaları çerçevesinde “Türk Telekomünikasyon Pazarında Erişim Çerçevesinin Geliştirilmesi için Teknik Yardım (Technical Assistance for the Improvement of Access Regime in the Turkish Telecommunications Market)” konulu proje önerisinde bulunulmuştur. Komisyon tarafı ile en son 29 Kasım-1 Aralık 2004 tarihlerinde yapılan toplantılar sonucunda, proje önerisi kabul edilmiş olup, Komisyon’un ön değerlendirmesine sunulmak üzere proje fişi taslağı hazırlanarak AB Genel Sekreterliğine iletilmiştir.

Dışişleri Bakanlığının talebi üzerine, KKTC’nin telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarının yetkililerine AB’nin telekomünikasyon ve radyokomünikasyon alanındaki mevzuatı, bu mevzuatın ülkemizdeki uygulaması ile uyumlaştırılmasına yönelik genel bilgi verilmesi amacıyla, Kurumdan bir heyet 30 Mart-1 Nisan 2004 tarihlerinde KKTC’de görevlendirilmiştir. İlgili kurum ve kuruluş temsilcileriyle yapılan görüşmeler esnasında, telekomünikasyon mevzuatı, uygulamaları, AB’de kullanılan terminoloji, öngörülen yapılanmaya ilişkin olarak yoğun bir bilgilendirme yapılmış, muhtemel sorunlar ve alınması gereken önlemler konusunda dikkatleri çekilmiş, muhtelif hususlardaki bilgi talepleri ayrıntılı surette karşılanmıştır. KKTC’deki görüşmelere ilişkin genel bilgiler ile

heyetin tespitlerini ihtiva eden bir rapor hazırlanarak, Dışişleri Bakanlığına intikal ettirilmiştir.

4.2. Uluslararası Telekomünikasyon Kuruluşlarıyla İlişkiler

4.2.1. Uluslararası Telekomünikasyon Birliği-ITU

ITU Kuruluş Yasası gereğince dört yılda bir yapılan Tam Yetkili Temsilciler Konferansı (Plenipotentiary Conference-PP) sırasında seçilmek suretiyle oluşturulan Konsey, bir sonraki PP'ye kadar kendisine tanınan yetki ve sorumluluklar çerçevesinde ITU'yu yönetmektedir. Türkiye, 23 Eylül-18 Ekim 2002 tarihleri arasında Fas'ın Marakeş şehrinde gerçekleştirilen PP-02 sırasında yapılan seçimler sonucunda, Kurumun katkılarıyla 50 yıl aradan sonra ilk defa Konsey üyeliğine seçilmiştir.

Konseyin 2004 yılı olağan toplantısı 09-18 Haziran 2004 tarihlerinde Cenevre'de gerçekleştirilmiştir. Bu toplantı sırasında 7 karar (Decision) ve 22 adet Çözümleyici Karar (Resolution) alınmıştır. Konsey toplantısı sırasında kaydedilen en önemli gelişmelerden birisi ülkemizin; 2006 yılında yapılacak ITU'nun en üst düzey karar organı niteliğinde bulunan Tam Yetkili Temsilciler Konferansının (PP-06) ülkemizde yapılmasına yönelik girişimlerde bulunmasıdır. Telekomünikasyon Kurumu, konferansın ülkemizde yapılmasını teminen başta ITU Genel Sekreteri olmak üzere diğer ITU personeli ile gerekli görüşmeleri yaparak konuyu Konsey gündemine taşımıştır. Konu hakkında prensip kararı oluşmuş olup, 2005 yılı temmuz ayında yapılacak oylama ile karar kesinlik kazanacaktır.

ITU'nun, Radyokomünikasyon Sektörü olan ITU-R'nin çalışmalarından olan Bölgesel Radyokomünikasyon Konferansının birincisi 10-28 Mayıs 2004 tarihleri arasında İsviçre'nin Cenevre şehrinde gerçekleştirilmiştir. Bölgesel Radyokomünikasyon Konferansı'na ülke görüşlerinin hazırlanması amacıyla Kurumun koordinatörlüğünde RTÜK ve TRT'nin katılımıyla bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu çalışma grubu tarafından yapılan hazırlıklar sonucunda, söz konusu Konferansın gündeminde yer alan konular hakkında Avrupa Ortak Görüşü oluşturmak amacıyla CEPT tarafından hazırlanan 15 Avrupa Ortak Teklifinden 14'ü, ülkemizce onaylanmıştır.

ITU'nun Telekomünikasyon Standardizasyon Sektörü olan ITU-T'nin 4 yılda bir düzenlenen Telekomünikasyon Standardizasyon Genel Kurulu (WTSA) 5-14 Ekim 2004 tarihleri arasında Brezilya'nın Florianopolis şehrinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıya hazırlık amacıyla Kurum koordinatörlüğünde ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör

temsilcilerinin katıldığı hazırlık çalışmaları sonucunda, Konferansın gündeminde yer alan konular hakkında Avrupa Ortak Görüşü oluşturmak amacıyla CEPT tarafından hazırlanan 6 Avrupa Ortak Teklifinden 5'ine, ülkemizce onay verilmiştir.

4.2.2. Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Avrupa Konferansı-CEPT

CEPT'in Avrupa Elektronik Haberleşme Komitesi altında görev yapan Frekans Yönetimi Çalışma Grubunun 30. toplantısı, Telekomünikasyon Kurumu'nun ev sahipliğinde 26-30 Ocak 2004 tarihinde Kuşadası'nda yapılmıştır. Sayısal yayın planları, geniş bant CDMA teknolojilerinin PMR/PAMR uygulamalarında kullanımı, kısa mesafe radarlar ile ilgili frekans tahsis çalışmaları, IMT-2000 sistemlerine frekans tahsisi, kablolu şebekeler kaynaklı radyasyon ve enterferans, kısa mesafe cihazlar için spektrum harmonizasyonu gibi konuların görüşüldüğü toplantıya 30 Avrupa ülkesinin yanı sıra aralarında Vodafone, Alcatel Space, Polonya Telekom, Fransa Telekom ve Almanya Telekom gibi Avrupa'nın önde gelen uydu ve telekomünikasyon şebeke işletmecilerinin de bulunduğu 12 uluslararası organizasyondan toplam 101 delege katılmıştır.

4.2.3. Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü-ETSI

29-30 Kasım 2004 tarihinde Fransa'da gerçekleştirilen 44. ETSI Genel Kurul Toplantısına katılım sağlanarak ETSI'nin 2004 yılında gerçekleştirdiği çalışmalar izlenmiştir. Ayrıca Genel Kurul kapsamında 2005 dönemine ilişkin stratejiler, yeni üyelerin ETSI'ye kabulü, Genel Kurul Başkan ve Yardımcılarının seçimi için gerekli çalışmalar yapılmış, 2005 dönemi çalışma planı ve 2005 yılı bütçesi kabul edilmiştir.

4.3. Diğer Uluslararası Kuruluşlarla İlişkiler

Telekomünikasyon Kurumu diğer uluslararası kuruluşlar olarak Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Dünya Bankası (DB) ve İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) ve Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO)'nün çalışmalarını izlemektedir.

Bu kapsamda, ülke içindeki koordinasyonu Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülmekte olan DTÖ kapsamındaki faaliyetlere katkı sağlanmış, muhtelif bilgi talepleri karşılanmış, ayrıca Tacikistan ve Lübnan'ın DTÖ üyeliklerine ilişkin Kurum görüşleri oluşturularak, Hazine Müsteşarlığına bildirilmiştir.

Dünya Bankası ile ilişkiler dahilinde Kurumun faaliyet alanına giren hususlara ilişkin olarak gerekli katkılarda bulunulmuş, Bilgi Ekonomisi Değerlendirme Çalışması kapsamında ülkemizi ziyaret eden heyet tarafından hazırlanan Bilgi Ekonomisi Değerlendirme Çalışması incelenmiş ve Kurum görüşleri oluşturularak Hazine Müsteşarlığına intikal ettirilmiştir.

OECD'nin, "Bilgi Teknolojisi Genel Görünümü" (Information Technology Outlook) yayınının 2004 yılı baskısı için gerekli olan, ülkemizin telekomünikasyon sektörüne yönelik bilgileri içeren kısımlar ve OECD Ekonomi Bölümü 1 Numaralı Çalışma Grubundan gelen "Ürün Piyasalarının Düzenlenmesine İlişkin OECD Düzenleyici Göstergeler Soru Belgesi"nin telekomünikasyon ile ilgili kısmında talep edilen bilgiler Kurum tarafından temin edilmiştir. Ayrıca, OECD İletişime Genel Bakış (Communications Outlook) 2005 yılı baskısı için oluşturulan katkılar OECD'ye iletilmiştir. Sözkonusu dokümanlar, Kurum tarafından gerçekleştirilen düzenlemeler hakkında gerek yurtiçi, gerekse yurtdışı yatırımcılar ve sektörün tüm ilgili kesimleri için bilgilendirici ve aydınlatıcı özelliği yanında sürdürülen düzenleme çalışmaları açısından da diğer OECD ülkeleriyle kıyaslama yapmayı kolaylaştırması bakımından Kurum için yol gösterici bir özelliğe sahip bulunmaktadır.

4.4. Bölgesel İşbirliği Kuruluşları

Sahip olduğu coğrafi konum itibarıyla dünya haritasında önemli bir yere sahip olan Türkiye, diğer alanlarda olduğu gibi bölgesel işbirliği çalışmalarına da büyük önem vermektedir. Bu amaçla Telekomünikasyon Kurumu, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ) gibi bölgesel işbirliği kuruluşları bünyesinde telekomünikasyon alanında yapılan çalışmalara aktif bir şekilde katılım sağlamaktadır.

Bu kapsamda, KEİ bünyesinde yer alan "İletişim Çalışma Grubu" kapsamındaki çalışmalara 2004 yılında da iştirak etmiştir. Bu çerçevede 29-30 Ocak 2004 ve 09-10 Eylül 2004 tarihlerinde iki toplantı yapılmıştır. Kurum her iki toplantıya da iştirak etmiş, ülkemizde telekomünikasyon düzenlemelerinde meydana gelen gelişmelere ilişkin sunumlar yapmış, ilgili ülkelerle görüş alışverişinde bulunmuştur.

KEİ İletişim Çalışma Grubu'nun koordinasyonu 2 yıl boyunca ülkemiz tarafından yerine getirilmiştir. Bu çalışmalar çerçevesinde Karadeniz ülkeleri arasında telekomünikasyon işbirliğini artırmak amacıyla bir bilgi bankası kurulmasına yönelik olarak matris hazırlanması gündeme gelmiş ve bu konuda Telekomünikasyon Kurumu öncülüğünde hazırlanan taslak matris üye ülkelerin görüşlerine sunulmuştur.

4.5. Uluslararası Anlaşmalar

Kurum, uluslararası telekomünikasyon kuruluşlarının temel belgelerinde yapılan değişikliklerin ya da bu kuruluşlar bünyesinde hazırlanan önemli anlaşmaların TBMM tarafından onaylanmasına yönelik işlemleri Ulaştırma Bakanlığı aracılığı ile yürütmektedir. Bu kapsamda, 538 sayfadan oluşan ve dünya frekans spektrumu planlarını içeren Dünya Radyokomünikasyon Konferansı (WRC-03) Sonuç Belgeleri ve tercümesi TBMM'nin onayına sunulmak üzere Ulaştırma Bakanlığı aracılığıyla Dışişleri Bakanlığına iletilmiştir.

4.6. Avrasya Telekomünikasyon Düzenlemelerinde İşbirliği Projesi

Avrasya bölgesinde yer alan ülkeler ile değişik alanlarda mevcut işbirliğine ek olarak, telekomünikasyon düzenlemeleri alanında da işbirliği yapılması amacıyla Kurum bünyesinde bir proje hazırlanmıştır. Söz konusu projenin uygulamaya konulması yolunda önemli bir adım olan Avrasya Telekomünikasyon Düzenlemelerinde İşbirliği Toplantısı, toplantıya Azerbaycan, Gürcistan, Kırgızistan, Moğolistan, Tacikistan'ın katılımıyla 21-24 Mayıs 2004 tarihleri arasında İstanbul'da yapılmıştır.

Toplantı, sonunda Avrasya ülkeleri arasında gerçekleştirilmesi düşünülen işbirliğinin kurumsallaşması amacıyla hazırlanmış olan Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Özellikle Azerbaycan ve Gürcistan temsilcilerinin önerileriyle, ileride bölge ülkeleri arasında bir birlik oluşturulması arzusu bulunduğu hususu Mutabakat Zaptına dahil edilmiştir. Mutabakat Zaptı hükümleri çerçevesinde, taraf ülkeler arasında aşağıdaki hususlarda işbirliği yapılacaktır:

- Telekomünikasyon düzenlemeleri alanında uzun vadeli işbirliği yapılacak ve buna yönelik her türlü önlem alınacaktır.
- Yapılan düzenlemeler konusunda düzenli olarak taraflar bilgilendirilecek ve gerekli görülürse, istişarede bulunulacaktır.
- Sektörde telekomünikasyonun gelişmesini teşvik etmek ve yatırımcılar için uygun bir ortam yaratılmasını temin etmek amacıyla her türlü önlem alınacaktır.
- Sektörde reform faaliyetlerini başlatma ya da güçlendirmeyi planlayan, bu suretle ilgili tecrübeye ihtiyaç duyan bölge ülkelerine uygun görülen yardım (uzman ya da diğer önlemler) sağlanacaktır.

- Herhangi bir taraf ülkenin talep etmesi halinde, ilgili personeli için, muhtelif konularda seminerler ile eğitim ve staj programları düzenlenecek, ilgili ülkede uzmanlar görevlendirilecektir.
- Telekomünikasyon düzenlemeleri alanında planlanan uzun vadeli işbirliğinin esasları ile uygulama yöntemlerini belirlemek üzere, taraf ülkelerde uzmanlardan müteşekkil çalışma grupları kurulacaktır.
- Taraflar yılda bir kez en üst düzeyde toplanacaklardır.
- ITU, CEPT gibi uluslararası kuruluşlarda ortak hareket etme imkânları araştırılacak, mümkün olduğu ölçüde birbirleri adına oy kullanılacak ve birbirlerinin adayları desteklenecektir.

Azerbaycan'ın daveti üzerine bir sonraki toplantının 2005 yılı Mayıs ayında Bakü'de yapılması kararlaştırılmıştır. Toplantının sonuçları ile ilgili olarak Dışişleri Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve TİKA'ya bilgi verilmiştir.